

Καλογεροπούλου
ΑΘΗΝΑΣ Γ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗΣ & ΥΙΟΙ
ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 6 - ΑΘΗΝΑΙ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1002

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3. 69 ΠΔΒ
ΑΘΗΝΑΣ Γ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

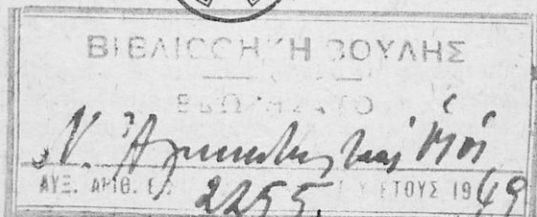
Καλογεροπούλου (Αθήναι)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ε' Δημοτικού

(Καί Α' έτος Συνδιδασκαλίας Ε' και ΣΤ' τάξεως)

Κατά τὸ ἐπίσημον Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου
Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗΣ & ΥΙΟΙ
ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 6 - ΑΘΗΝΑΙ

βοηθηθῆ ἀπὸ τὴν κατανόησιν τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Κράτους, τῶν Διδασκάλων καὶ τῶν Γονέων, θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν τῆς συνεχοῦς βελτιώσεώς του, εἰς νέας ἐκδόσεις.

Ἐστω καὶ ἂν ἀποτελέσῃ ἀφορμὴν διὰ νὰ συγγραφοῦν ἄλλα βιβλία, καλύτερα καὶ τελειότερα αὐτοῦ, ἀπὸ ἀξιωτέρους συγγραφεῖς, θὰ θεωρήσωμεν ὅτι ἐξετέλεσε τὸν προορισμὸν του.

Ἐπροτιμήσαμεν εἰς τὸ βιβλίον αὐτὸ τὴν ἀπλὴν καθαρεύουσαν, διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους:

α) Διότι ἐπικρατεῖ αὕτη εἰς τὰ Ἀναγνωστικά, ἐπομένως οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει νὰ δημιουργοῦμεν σύγχυσιν εἰς τὰ παιδιά, προσφέροντες βοηθητικὰ βιβλία εἰς τὴν δημοτικὴν.

β) Διότι ἡ μικτὴ γλῶσσα, ἡ ὁποία συνήθως χρησιμοποιεῖται μέχρι τοῦδε εἰς τὰ βοηθητικὰ βιβλία, χωρὶς νὰ εἶναι οὔτε καθαρεύουσα οὔτε δημοτικὴ, νομίζομεν ὅτι ὄχι μόνον μεγάλης ἀναταραχῆς ἀφορμὴ γίνεται εἰς τοὺς παιδικοὺς ἐγκεφάλους, ἀλλὰ διαστρέφει καὶ τὸ γλωσσικὸν αἰσθητήριον τῶν παιδιῶν.

A. K.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ζωντανή θά μένη ακόμη εις τὸ μυαλό σας, μικροί μας φίλοι, ἡ ἱστορία τοῦ Κυρίου, ὅπως τὴν ἔχετε διδαχθῆ πέρυσιν, εἰς τὴν Τετάρτην Τάξιν.

Πρὸ δύο χιλιάδων σχεδὸν ἐτῶν, εἰς ἓνα ταπεινὸν σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ὁ Θεὸς ἔστειλεν εἰς τὸν κόσμον τὸν Υἱὸν Του, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, διὰ τῆς Παρθένου Μαρίας. Κανεὶς δὲν ἤμπορεῖ νὰ λησμονήσῃ τὴν ἁγίαν ἐκείνην νύκτα τῶν Χριστουγέννων μὲ τὸ οὐράνιον φῶς, τὸ τραγούδι τῶν Ἀγγέλων, τὸ προσκύνημα τῶν πτωχῶν ποιμένων... Οὔτε κατόπιν τοὺς τρεῖς Μάγους, τοῦ « ἄστρο λαμπρὸ », τοὺς ὠδήγησεν ἕως τὴν θείαν φάτνην, οὔτε τὸν σκληρὸν Ἡρώδη καὶ τὴν φυγὴν εἰς τὴν Αἴγυπτον...

Ὁ Κύριος, πάντοτε, καὶ τότε ποῦ ἦτο ἀκόμη παιδί, ἦτο γεμάτος καλωσύνην καὶ ἀγάπην πρὸς ὅλους. Ἀφοῦ ἦτο Θεός, ἦτο τέλειος εἰς ὅλα. Ἐπομένως, οὔτε καὶ τὴν Μητέρα Του ἐπίκρανε ποτέ. Μόνον ὅταν ἦτο δώδεκα ἐτῶν, καθὼς θὰ ἐνθυμεῖσθε, ἔμεινε εἰς τὸν Ναόν, συζητῶν μὲ τοὺς σοφοὺς, χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Παναγίαν καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τοὺς ἀνησύχησεν. Ἀλλὰ αὐτὸ συνέβη, διότι ὁ Κύριος ἦτο μέσα « εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς του », ὅπως εἶπεν, καὶ ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ τὸν ἀναζητήσουν ἡ Παναγία καὶ ὁ Ἰωσήφ, ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμήν.

Ὁ καιρὸς ἐπέρασε. Ὁ Κύριος ἐμεγάλωσε. Ἦλθε ἡ ὥρα νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀποστολήν Του, δηλαδὴ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου.

Ὅταν ἔγινε τριάντα ἐτῶν, ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ἀπὸ τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον. Ἡ βάπτισις τοῦ Κυρίου ἦτο ἡ πρώτη

μεγάλη πράξις τῆς σωτηρίας, ὅπως θὰ μάθετε εἰς τὴν Κατήχησιν. Διότι μὲ τὸ Βάπτισμα κατήγγησε τὴν κατάραν τοῦ Προπατορικοῦ Ἄμαρτήματος.

Ὡς βοηθοὺς καὶ συνεχιστὰς τοῦ ἔργου Του, ἐξέλεξε δώδεκα ἀπλοῦς καὶ πτωχοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς ἑκαμὲ Μαθητὰς Του. Μαζὺ μὲ αὐτοὺς διέσχισε ὅλα τὰ μέρη τῆς Παλαιστίνης. Παντοῦ ἀπὸ ὅπου ἐπέρασεν, ἐσκόρπισε τὴν σωτηρίαν, τὴν χαρὰν ποὺ πρώτην φοράν ἐγνώριζεν ὁ κόσμος. Ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὸν ἀνθρώπον, πλούσιον καὶ πτωχόν, δίκαιον καὶ ἁμαρτωλόν, Ἰουδαῖον ἢ εἰδωλολάτριν. Ὅλους τοὺς ἐκάλεσε κοντὰ Του.

Εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν κόσμον ἐδειξε τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας του. Διέλυσε τὸ σκότος τῆς ἀνομίας, ἐκτύπησε τὸ ψεῦδος, καὶ τὴν ὑποκρισίαν, καὶ ἀπεκάλυψε ἕνα νέον κόσμον θεϊκόν, τὸν κόσμον τῆς Ἀγάπης. Οἱ τυφλοὶ ἔβλεπον, οἱ ἄρρωστοὶ ἐθεραπεύοντο. Αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων ἐδροσίζοντο, καὶ μέσα των ἐφύοντο τὰ ἄνθη τῆς ἠθικῆς. Ὁ κόσμος Τὸν ἐπίστευσε καὶ Τὸν ἠκολούθησε. Τὸν ὑπεδέχθη ὡς Βασιλέα καὶ Λυτρωτὴν του.

Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰσραὴλ ἔβλεπον ὅτι ὁ λαὸς τοὺς ἐγκαταλείπει. Ἀνησύχησαν. Ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς ἀπεκάλυψε τὴν ὑποκρισίαν των. Τώρα, ὅποτε τὸ φῶς τοῦ Κυρίου εἶχεν ἀρχίσει νὰ χύνεται πλούσιον καὶ ἄφθονον εἰς τὴν γῆν, τὸ σκότος, ποὺ ἤθελον αὐτοὶ νὰ ἐπικρατῆ, διελύετο. Ἡθέλησαν νὰ ἐμποδίσουν τὸ φῶς. Συνέλαβον, μὲ προδοσίαν, τὸν Διδάσκαλον. Τὸν ἐβασάνισαν φρικτὰ, καὶ, τέλος, τὸν ἐσταύρωσαν μεταξύ δύο κακούργων.

Οἱ παράνομοι σταυρωταὶ ἠλπίζον ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἔσθονε καὶ Αὐτὸς καὶ τὸ Ἔργον Του! Ἐκαμαν ὁμως λάθος.

Τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ τὴν Σταύρωσιν, ὁ Χριστὸς, σὰν παντοδύναμος Θεὸς ποὺ ἦτο, ἐνίκησε τὸν θάνατον, καὶ ἀνεστήθη. Μετὰ 40 ἡμέρας, ἀνέβαινε, Νικητῆς, εἰς τοὺς οὐρανοὺς, διὰ νὰ καθήσῃ πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ Πατρὸς Του. Ἡ ἀποστολή Του εἶχε τελειώσει.

Εἰς τὴν γῆν, ἔμειναν οἱ δώδεκα Μαθηταὶ Του καὶ πολλοὶ ἄλλοι κρυφοὶ θαυμασταὶ καὶ ὄπαδοί Του. Ὁ σπόρος τῆς Ἀγάπης, ποὺ ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἔτη εἶχε σκορπίσει εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, δὲν ἐμάρανθη. Ἐφύτρωσεν, ἐμέστωσεν, ἐγιγαντώθη. Μὲ τὸν καιρὸν, ἔγινε πελώριον δένδρον. Εἶναι τὸ δένδρον τῆς Μεγάλης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ποὺ εἶναι ἡ συνέχεια τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου.

Καὶ ὅταν λέγωμεν Ἐκκλησία, ἐννοοῦμεν τὴν μεγάλην παγκό-

σμιον Χριστιανικὴν Οικογένειαν ποὺ ἔχει ὡς Πατέρα καὶ Ἀρχηγὸν τὸν Χριστὸν, καὶ ὡς ἀδελφοὺς τοὺς Χριστιανοὺς ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Διὰ τὰ ἀναπτυχθῆ ὅμως ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἐχρηιάσθησαν χρόνια καὶ αἰῶνες, ἀγῶνες σκληροί, θυσίαι, ἀφθονοὶ αἱμα χιλιάδων μαρτύρων.

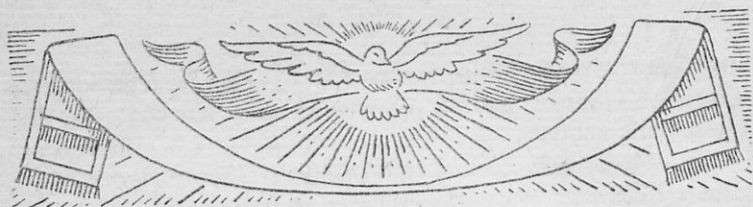
Ἀλήθεια! Εἶναι μεγάλη καὶ διδακτικὴ ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μας. Μὲ ἀπλότητα καὶ μὲ μεγάλην συντομίαν, θὰ προσπαθήσωμε νὰ σὰς τὴν διηγηθοῦμε, μικροὶ μας φίλοι, εἰς αὐτὸ ἐδῶ τὸ βιβλίον σας, ποὺ δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ὀνομάζεται **Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία**.

Σὰν ἀληθινὰ καὶ καλὰ Χριστιανόπουλα, πιστεύομεν ὅτι θὰ τὴν διαθέσετε μὲ πίστιν, μὲ προθυμίαν καὶ προσοχὴν, καὶ θὰ τὴν μάθετε τὸσον ὥραϊα, ὥστε νὰ πάρετε ὅλοι σας **ἄριστα!**

Ἐρωτήσεις: 1) Κάμετε μίαν σύντομον ἔκθεσιν μὲ θέμα τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ, ὅπως τὴν ἐνθυμεῖσθε ἀπὸ πέρουςιν. 2) Ποιοὶ ἔμειναν μετὰ τὸν Χριστὸν καὶ ἐξηκολούθησαν τὸ ἔργον Του; 3) Πῶς λέγεται ἡ συνέχεια τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου; 4) Διατί αὐτὸ τὸ βιβλίον ὀνομάζεται **Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία;**

Ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. *Ματθ. κη', 20*

2. Η ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ

(Πράξεων, κεφ. β', 1-36)

Πενήντα ημέρας μετά τὸ Πάσχα, οἱ Ἑβραῖοι ἐώρταζον μίαν μεγάλην θρησκευτικὴν ἑορτὴν. Κόσμος πολὺς, ἀπὸ διάφορα μέρη, εἶχε μαζευθῆ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Οἱ λιθόστρωτοι δρόμοι τῆς Ἁγίας Πόλεως ἦσαν γεμάτοι ἀπὸ πυκνὰς ομάδας προσκυνητῶν. Κάθε μία, ἐφοροῦσε τὰς ἐνδυμασίας τοῦ τόπου τῆς. Ἦκουε κανεῖς διαφόρους γλώσσας.

Οἱ Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, μαζὺ μὲ τὴν Μητέρα Του καὶ μὲ μερικοὺς ἄλλους πιστοὺς ὁπαδοὺς Του, εὗρισκοντο καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Φοβισμένοι ἀκόμη ἀπὸ τὴν τρομοκρατίαν τῶν Ἰουδαίων, ἔμεινον κρυμμένοι εἰς ἓνα σπίτι. Δὲν ἐτόλμων νὰ κυκλοφορήσουν ἐλεύθερα ἔξω. Κλεισμένοι, προσηύχοντο εἰς τὸν Κύριον. Ἐπερίμεναν νὰ στείλῃ ὁ Ἰησοῦς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὅπως τοὺς τὸ εἶχεν ὑποσχεθῆ προτοῦ ἀναληφθῆ εἰς τοὺς Οὐρανοὺς. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου, εἶχον ἐκλέξει τὸν Μαθθίαν, ὡς Μαθητὴν. Καὶ ἦσαν ἄλλιν Δώδεκα.

Αἰφνιδίως, ἐνῶ προσηύχοντο ὅλοι μαζὺ, δυνατὴ βοή ἠκούσθη μέσα εἰς τὸ σπίτι. Σὰν νὰ ἐφυσούσεν ἰσχυρότατος ἄνεμος. Ἀμέσως, δώδεκα γλώσσαί πύριναί παρουσιάσθησαν καὶ ἐκάθησαν, ἀπὸ μία, εἰς τὸ κεφάλι ἐκάστου μαθητοῦ. Ἦτο τὸ Ἅγιον Πνεῦμα!

Ἀπὸ τὴν στιγμήν ἐκείνην, οἱ ἄπλοὶ καὶ ἀγράμματοι ἅλιεῖς ἔγιναν μεγάλοι σοφοί, μὲ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἦρχισαν νὰ συζητοῦν καὶ νὰ ὁμιλοῦν ξένας γλώσσας.

Ὁ κόσμος, ἀπ' ἔξω, ἐξεπλάγη. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἔτυχε νὰ περνοῦν, ἐκείνην τὴν ὥραν, ἐσταμάτησαν ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τῶν Μαθητῶν, περῖεργοι. Λαὸς πολὺς ἤρχισε νὰ μαζεύεται. Ὁ καθεὶς ἤκουε νὰ ὁμιλοῦν μέσα, τὴν γλώσσαν τῆς πατρίδος του. Μερικοί, ποὺ ἐγνώριζον ποῖοι ἔμεινον ἐκεῖ, ἠρώτων :

— Μὰ δὲν εἶναι οἱ ἀγράμματοι ψαράδες ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ ; Πότε καὶ πῶς ἔγιναν σοφοί ;

Ἄλλοι πάλιν, γελῶντες, ἔλεγον :

— Φαίνεται πῶς ἔχουν μεθύσει !

Ὁ κόσμος ὅμως ἐγένετο διαρκῶς καὶ περισσότερος. Ὅλοι οἱ γύρω δρόμοι ἐγένεσαν ἀπὸ χιλιάδας περιέρχων.

Τότε ὁ Πέτρος, μὲ θάρρος καὶ μὲ δύναμιν μεγάλην, ἐβγήκεν εἰς τὸν ἐξώστην καὶ ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ εἰς τὰ συγκεντρωμένα πλήθη :

— Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ ὅλοι σεῖς οἱ ξένοι ποὺ εὐρίσκεσθε ἐδῶ, σήμερα. Δὲν εἴμεθα μεθυσμένοι, — ἀφοῦ μάλιστα εἶναι ἀκόμη πρωτὶ. Ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον σεῖς ἐσταυρώσατε, ἀνεστήθη καὶ εἶναι εἰς τοὺς Οὐρανοὺς, ἀπὸ ὅπου μᾶς ἀπέστειλε σήμερον τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ἐφώτισε τὸν νοῦν μας. Ὁ Θεὸς μας εἶναι Θεὸς τῆς Ἀγάπης καὶ Σωτὴρ τῶν ψυχῶν.

Εἶπε καὶ ἄλλα πολλὰ ὁ Πέτρος. Καὶ τόσῃ ἐντύπωσιν ἔκαμιν ὁ λόγος του, ὥστε, μόλις ἐτελείωσε, χιλιάδες ἀνθρώπων τὸν ἠρώτησαν τί πρέπει νὰ κάμουν διὰ νὰ σωθοῦν.

— Νὰ μετανοήσετε καὶ νὰ βαπτισθῆτε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τρεῖς χιλιάδες ἀκροατῶν ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπὸ τοὺς Μαθητάς. Μεγάλη καὶ ἱστορικὴ ἡ ἡμέρα αὕτη. Ἡ Ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὸ μέγα τοῦτο γεγονός πενήντα ἡμέρας μετὰ τὸ Πάσχα, καὶ δι' αὐτὸ ἡ ἑορτὴ ὀνομάζεται **Πεντηκοστή**. Τότε φάλλεται τὸ ἐξῆς τροπάριον :

«**Εὐλόγητός εἶ, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφους τοὺς ἄλιεις ἀναδείξας, καταπέμψας αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Καὶ δι' αὐτῶν τὴν Οἰκουμένην σαγήνεύσας, Φιλάνθρωπε δόξα σοι**».

Δηλαδή : « Ἄς εἶσαι εὐλογημένος, Χριστὲ ὁ Θεὸς μας, σὺ ποὺ ἀνέδειξες τοὺς ἄλιεις σοφωτάτους, ἀποστείλας εἰς αὐτοὺς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Μὲ αὐτοὺς ἔφερες κοντὰ Σου τὸν κόσμον ὅλο. Φιλάνθρωπε δοξασμένε ! »

Ἐρωτήσεις : 1) Διατί οἱ Μαθηταὶ ἦσαν κλεισμένοι εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς ; 2) Διατί μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν δὲν ἐφοβοῦντο πλέον τοὺς Ἰουδαίους ; 3) Τί εἶπεν ὁ Πέτρος τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ; 4) Ποῖον εἶναι τὸ τροπάριον τῆς Πεντηκοστῆς ;

3. Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Α' ΑΓΑΠΑΙ

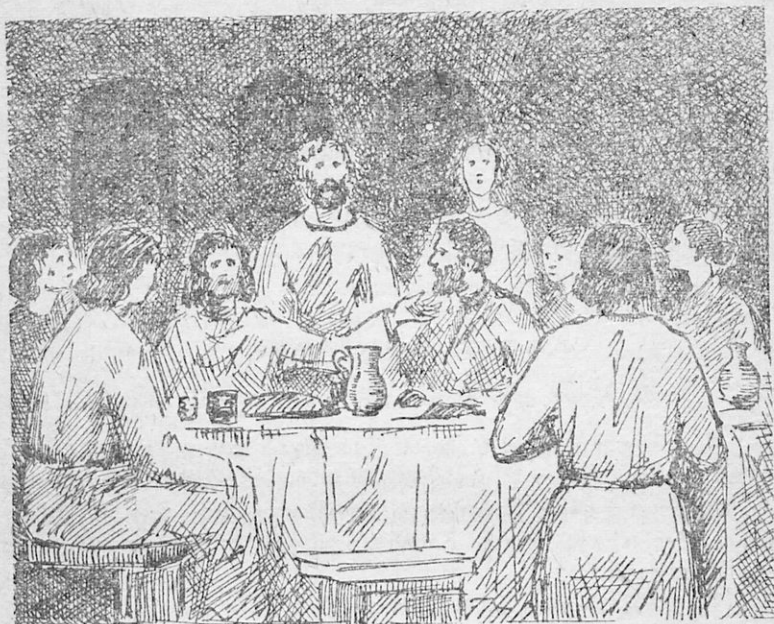
(Πράξεων, κεφ. β' 42-47)

Καθημερινώς, νέοι πιστοὶ ἐπύκνωνον τὰς τάξεις τῆς νεαρᾶς Ἐκκλησίας. Δι' αὐτὸ ἦτο ἀνάγκη νὰ ὀργανωθοῦν ὑποδειγματικῶς οἱ Χριστιανοί, ὥστε ὅλα νὰ γίνωνται τακτικά. Τὸ ἔργον αὐτὸ τὸ ἀνέλαβον οἱ ἴδιοι οἱ Μαθηταί. Ἀπὸ τὰς πρώτας ἀκόμῃ ἡμέρας, ὠργάνωσαν τοὺς Χριστιανούς, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ζωὴ των ἦτο ἁρμονικὴ καὶ παραδειγματικὴ δι' ὅλους.

Πολλοί, χωρὶς νὰ τοὺς ἐξαναγκάσῃ κανεὶς, ἐπώλουν τὰ ὑπάρχοντά των καὶ παρέδιδον τὰ χρήματα, εἰς τοὺς Μαθητάς, διὰ νὰ τὰ διαθέσουν δι' ὅλους τοὺς πιστοὺς. Δὲν ἤθελον νὰ ἔχουν ἀτομικὴν περιουσίαν. Ὑπήρχε κοινὸν Ταμεῖον καὶ κοινὸν Συσσίτιον. Ἐτρωγον ὅλοι μαζύ, προσήρχοντο μαζύ, ἐβοήθουν ὁ εἰς τὸν ἄλλον; ἦσαν ὅλοι σάν μία οἰκογένεια.

Τὸ χαρακτηριστικώτερον σημεῖον τῆς λατρείας των ἦτο ἡ Θεία Εὐχαριστία, διὰ τὴν ὁποῖαν θὰ μάθετε περισσότερα εἰς τὸ μάθημα τῆς Κατηχήσεως, τοῦ χρόνου. Αἱ θυσίαι τῶν ζώων, ποὺ ἔκαμνον οἱ Ἰουδαῖοι, κατηργήθησαν. Εἰς μίαν σύντομον ἀλλὰ συγκινητικὴν τελετὴν, εἰς ἕκ των Μαθητῶν, εὐλογοῦσε τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον, σύμφωνα μὲ ὅσα ἐδίδαξεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Μυστικὸν Δείπνον. Καὶ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μετεβάλλετο ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος εἰς Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Ἀπὸ αὐτὰ μετελάμβανον ὅλοι μὲ φόβον Θεοῦ καὶ μὲ πίστιν.

Ὠραίαν χριστιανικὴν εἰκόνα παρουσίαζον καὶ τὰ κοινὰ δείπνα. Εἰς μεγάλα μακριὰ καθίσματα (πάγκους) ἐκάθηντο ὅλοι οἱ Χριστιανοί, ἀγαπημένοι, καὶ ἔτρωγον σάν παιδιὰ τῆς ἰδίας οἰκογενείας. Ἴσοι ὅλοι ἐμπρὸς εἰς τὸν Θεόν. Μὲ προσευχὰς ἤρχιζε τὸ δεῖπνον, μὲ προ-

᾿Ωραίαν χριστιανικήν εἰκόνα παρουσίαζον καὶ τὰ κοινὰ δεῖπνα (σελ. 10)
 σευχᾶς ἐτελείωον. Ἀπεχωρίζοντο δὲ μὲ ἓνα ἄσπασμὸν ἀδελφωσύνης,
 ποὺ ἀντήλλασσον οἱ ἄνδρες μὲ τοὺς ἄνδρας καὶ αἱ γυναῖκες μὲ τὰς γυ-
 ναῖκας. Τακτικᾶ ἐγένετο κήρυγμα ἀπὸ τοὺς ἰδίους τοὺς Μαθητάς, ποὺ
 μετέδιδον τὴν διδασκαλίαν τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου, ὅπως τὴν εἶχον παραλάβει
 ἀπὸ τὸ στόμα Του. Ἡ ὀργάνωσις, ὁ ἀδελφικὸς δεσμὸς μεταξὺ τῶν πρῶ-
 των Χριστιανῶν καὶ τὰ κοινὰ δεῖπνα, ὠνομάζοντο ᾿Αγάπαι. Ἀνάμνη-
 σις ἀπὸ αὐτὰς εἶναι σήμερον τὸ ἀντίδωρον, ποὺ μᾶς ὑπενθυμίζει τὰ
 κοινὰ δεῖπνα τῶν πρῶτων Χριστιανῶν.

Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε.

(᾿Εβρ., ιγ', 15)

Β' ΟΙ ΕΠΤΑ ΔΙΑΚΟΝΟΙ

(Πράξεων, κεφ. ιγ', 1-8)

Εἰς τὴν ἀρχὴν, ὄλα τὰ ἔργα τῆς Ἐκκλησίας — κήρυγμα, βάπτισμα,
 ἐξομολόγησις, Θεῖα Εὐχαριστία, κ.τ.λ. — τὰ ἐξετέλουν μόνοι των οἱ

Δώδεκα Μαθηταί. Ὅσον ὅμως ὁ ἀριθμὸς τῶν Χριστιανῶν ἠϋξανε, τόσον ἦτο ἀδύνατον πλέον εἰς τοὺς Μαθητάς νὰ τὰ προλαμβάνουν ὅλα. Δι' αὐτό, μέσα εἰς τὸ πλῆθος τῶν νεαρῶν Χριστιανῶν, ἐξέλεξαν καὶ ἐχειρότονησαν ἑπτὰ βοηθοὺς των, ποὺ τοὺς ὠνόμασαν **διακόνους**. Οἱ πλέον μορφωμένοι ἀπὸ αὐτοὺς ἐδοῦντο τοὺς Μαθητάς καὶ εἰς τὸ κήρυγμα. Ἰδιαίτεράν θέσιν, ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν, ἔλαβεν, εἰς τὴν νεαρὰν Ἐκκλησίαν, ὁ θαυμάσιος διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἰκανότητά του διάκονος **Στέφανος**. Ἦτο τὸ καμάρι τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ὁ στόχος τῶν ἐχθρῶν τῆς.

Γ' Ο ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΥΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

(*Πράξεων, κεφ. Γ', 9-15, κεφ. ζ', 1-60, κεφ. η', 1-4*)

Εἶχε λοιπὸν ἐχθροὺς ἡ Ἐκκλησία; Εἶχε! Καὶ μάλιστα πολλοὺς! Ὅσον προώδευε, τόσον τὸ μῖσος τῶν Ἑβραίων ἐμεγάλωνε. Ἡ Σταύρωσις τοῦ Κυρίου εἶχε φέρει τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα ἀπὸ αὐτὸ ποὺ ἀνέμενον οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰσραήλ. Καθημερινῶς, νέοι πιστοὶ προσήρχοντο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὸ Συνέδριον τῶν Ἰουδαίων ἀνεζήτησε τρόπον νὰ σταματήσῃ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς νέας θρησκείας. Πάλιν ἔπρεπε νὰ κτυπηθῇ κάποιος ἀπὸ τοὺς σημαίνοντας τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν, ὁ στόχος τοῦ μίσους ἦτο ὁ Στέφανος, αὐτὸς ὁ ἀτρόμητος διάκονος ποὺ εἶχε τὸ θάρρος νὰ παρουσιάζεται ἀκόμη καὶ εἰς τὸν Ναόν, καὶ νὰ κηρύττῃ φανερά τὴν νέαν θρησκείαν καὶ νὰ ἀποστομῶνῃ μὲ τὴν εὐγλωττίαν του τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως.

Μίαν ἡμέραν, ἀφοῦ προηγουμένως ὁ Στέφανος εἶχε κηρύξει εἰς τὸν Ναὸν ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων τοῦ Ἰσραήλ μὲ πολὺ θάρρος, οἱ Ἑβραῖοι τὸν συνέλαβον. Γεμάτοι λύσσαν, διότι ἐτόλμησε νὰ τοὺς ὀμιλήσῃ μὲ τόσην δύναμιν καὶ πίστιν διὰ τὸν Χριστὸν, τὸν ἔσυραν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, τὸν ἔστησαν ὀρθόν, καὶ αὐτοί, ὀλόγυρά του, ἤρχισαν νὰ τὸν λιθοβολοῦν. Τὰ μικρὰ ἐδραϊόπουλα ἐμάζευον λίθους καὶ τοὺς ἔδιδον εἰς τοὺς μεγάλους, ἐκεῖνοι δέ, μὲ μανίαν καὶ μὲ ἀγρίας κραυγὰς, τοὺς ἐξεσφενδόνιζον ἐναντίον τοῦ Στεφάνου.

Ὁ ἦρωας αὐτὸς ὑπέμενε τὸ μαρτύριον γαλήνιος καὶ ἀτάραχος. Μὲ τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν εἰς τὸν Οὐρανὸν προσήύχετο εἰς τὸν Κύριον. Πρὸ τοῦ τὸ πνεῦμα του τὸν ἐγκαταλείψῃ, διὰ νὰ ἀναβῇ πλησίον τοῦ Σωτῆρος, ἐζήτησεν ἀπὸ Αὐτὸν νὰ συγχωρήσῃ τοὺς δημίους του. Μετ' ὀλί-

γον, ὁ ἡρωϊκὸς διάκονος Στέφανος ἦτο νεκρὸς, καὶ τὸ ἄψυχον σῶμα του ἦτο σκεπασμένον ἀπὸ σωροῦς λίθων. Ὁ πρῶτος μάρτυς τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας εἶχε δώσει τὸ αἷμα του διὰ νὰ τὴν στερεώσῃ! . . . Χιλιάδες ἀγωνιστῶν καὶ μαρτύρων θὰ ἀκολουθήσουν, ὅπως θὰ μάθωμε, τὸ παράδειγμά του.

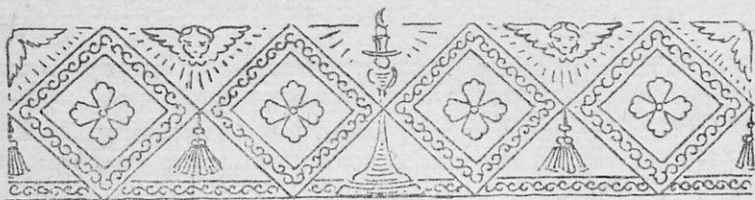
Ἡ Ἐκκλησία ὀνομάζει τὸν Στέφανον **Πρωτομάρτυρα**, καὶ τιμᾷ τὴν μνήμην του εἰς τὰς 27 Δεκεμβρίου.

Μετὰ τὸν λιθοβολισμόν τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου, ἀγριὸς διωγμὸς ἐξέσπασεν ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Πολλοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ φύγουν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ νὰ σκορπισθοῦν εἰς ἄλλας πόλεις. Ἐκεῖ, ἔδρυσαν Ἐκκλησίας, ποὺ ἐλειτούργουν ὅπως καὶ ἡ πρώτη Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων. Ὅλοι προώδευον ἡμέραν μετὰ τὴν ἡμέραν καὶ ἐμεγάλωναν καταπληκτικὰ. Ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία τῆς Δαμασκοῦ ἐσημείωνε τὴν μεγαλύτεραν ἀνθησιν καὶ πρόοδον.

Δι' αὐτὸ, τώρα, αὐτὴ ἐγένεν ὁ στόχος τοῦ μίσους καὶ τῆς ὀργῆς τῶν Ἑβραίων. Θέλουν νὰ τὴν διαλύσουν ὅπωςδὴποτε. Καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ ἀνέλαβε νὰ τὸ ἐκτελέσῃ ὁ νεαρὸς Ἰουδαῖος Σαοὺλ.

Ἐρωτήσεις : 1) Πῶς ἦσαν ὀργανωμένοι οἱ πρῶτοι Χριστιανοί ; 2) Τί ἦσαν αἱ Ἀγάπαι καὶ διατί ὀνομάζοντο ἔτσι ; 3) Τί ἦτο ὁ Στέφανος ; 4) Τί ἀποτέλεσμα εἶχεν ὁ λιθοβολισμὸς τοῦ Στεφάνου ; 5) Διατί ἡ Ἐκκλησία τῆς Δαμασκοῦ ἐγένεν ὁ στόχος τῶν Ἑβραίων ; 6) Παρακαλέσατε τὸν διδάσκαλόν σας νὰ σᾶς διαβάσῃ ἀπὸ τὰς « Πράξεις » τὴν περιγραφὴν τοῦ λιθοβολισμοῦ τοῦ Στεφάνου.

4. Ο ΣΑΟΥΛ

(Πράξεων, κεφ. θ'. 1 - 31)

Ὁ Σαούλ, ὁ φοβερὸς αὐτὸς διώκτης τῶν Χριστιανῶν, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ταρσὸν τῆς Κιλικίας. Ὁ πατέρας του ἦτο πλούσιος ἔμπορος καὶ βιοτέχνης, ἀνῆκε δὲ εἰς τὴν τάξιν τῶν Φαρισαίων. Δι' αὐτὸ ἀνέθρεψε τὸ παιδί του μὲ αὐστηρότητα, σύμφωνα μὲ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον. Ὅταν ὁ Σαούλ ἐτελείωσεν τὰ σχολεῖα τῆς Ταρσοῦ, ὁ πατέρας του τὸν ἔστειλεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, διὰ νὰ σπουδάσῃ εἰς τὰς μεγάλας σχολὰς τῶν Ραββίνων. Ἔλαβε ἀρίστην μόρφωσιν ἀπὸ τὸν σοφὸν νομοδιδάσκαλον Γαμαλιήλ. Τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, πού τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο γλῶσσα παγκόσμιος, τὴν ἤξευρε περίφημα. Ἐμελέτησε καὶ πολλὰ ἑλληνικὰ φιλοσοφικὰ βιβλία.

Φοιτητὴς ἀκόμη εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς διωγμοὺς κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Εἰς τὸν λιθοβολισμόν τοῦ Στεφάνου, ὄχι μόνον ἦτο παρών, ἀλλὰ ἦτο καὶ ἀπὸ τοὺς πρωτεργάτας. Ἡ συμμετοχὴ του εἰς αὐτὸ τὸ φοβερὸν ἐγκλημα ἦτο δι' αὐτὸν ἀφορμὴ μεγάλης θλίψεως εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν.

Μόνος του ἐζήτησεν ἀπὸ τοὺς Ἀρχιερεῖς ἑνοπλον συνοδείαν, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Δαμασκόν, νὰ διαλύσῃ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ νὰ φέρῃ δεμένους εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τοὺς Ἀρχηγούς της.

Τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων ἦσαν κατενθουσιασμένα. Προθύμως ἔδωσαν εἰς τὸ ἐκλεκτὸν τῶν πρωτοπαλλήκαρον ὅ,τι ἐχρειάζετο. Ἡ τρομερὰ κουστωδία ἐξεκίνησε. Καὶ οἱ Χριστιανοὶ τῆς Δαμασκοῦ ἐπληροφορήθησαν μὲ φρίκην ὅτι ὁ φοβερὸς Σαούλ ἤρχετο ἐναντίον των. Εἰς αὐτὴν τὴν δύσκολον περίστασιν, ἄλλον βοηθόν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Θεόν, δὲν εἶχον.

Καὶ πράγματι, ὁ Κύριος εἶχε τὸ σχέδιόν Του, πού τὸ ἐπραγματοποίησεν ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη αὐτῆς τῆς συριακῆς πόλεως.

Α' ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΔΑΜΑΣΚΟΥ

Μεσημέρι. Ὁ ἥλιος ἔκαιε κυριολεκτικῶς τὸν κάμπον τῆς Δαμασκού. Ὁ τρομερὸς ἵππευς καὶ ἡ ἀντιχριστιανικὴ συνοδεία τοῦ ἐπλησίαζον πρὸς τὴν πόλιν.

Αἰφνιδίως, φῶς δυνατόν, ἐκτυφλωτικόν, λαμπρότερον ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἔλαμψεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐτύφλωσε τὸν Σαοῦλ. Αὐτὸς ἔχασε τὴν ἰσορροπίαν του καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ἄλογόν του, ἐνῶ συγχρόνως τοῦ ἐφάνη ὅτι δύο μεγάλα γαλανὰ μάτια τὸν ἐκοίταζον περιλυπα ἀπὸ τὸν οὐρανόν, καὶ ἤκουσε μίαν φωνὴν ἀπὸ τὸν οὐρανόν :

— Σαοῦλ, Σαοῦλ, διατί μὲ καταδιώκεις ;

— Ποιὸς εἶσαι, Κύριε ; ἠρώτησε τρομαγμένος ὁ Σαοῦλ.

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον σὺ καταδιώκεις. Εἶναι μάταιον νὰ κλωτσᾷς τὰ καρφιά !...

᾿Ωστε λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς τῶν Χριστιανῶν ἐζούσεν ! ᾿Ωστε ἦτο πράγματι Θεὸς — ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεός !... Ὁ Σαοῦλ τὸ ἐβλεπεν αὐτὸ καθάρᾳ ἔμπρὸς του. Τρομαγμένος, ἐρωτᾷ :

— Τί νὰ κάμω, Κύριε, γιὰ νὰ σωθῶ ;

— Εἰς τὴν Δαμασκὸν θὰ μάθης τί πρέπει νὰ κάμης.

Οἱ σύντροφοι τοῦ Σαοῦλ ἐσήκωσαν τότε τὸν τυφλωμένον ἀρχηγόν των καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὴν πόλιν. Τὸν ἄφησαν εἰς ἕνα φιλικόν του σπίτι, καὶ παρεκάλεσαν νὰ τὸν περιποιηθοῦν μέχρις ὅτου γίνῃ καλά.

Τρεῖς ἡμέρας ἔμεινε ἀκίνητος, νηστικός, τυφλός, εἰς τὸ κρεβάτι ὁ Σαοῦλ. Τὴν τρίτην ἡμέραν, ἦλθε, με ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, ὁ Ἄνανίας, ἀπὸ τοὺς πλέον καλοὺς Χριστιανοὺς τῆς Δαμασκού. Ἠγγίσε μὲ τὸ εὐλογημένον χέρι του τὸν Σαοῦλ εἰς τὸ κεφάλι καὶ ἀμέσως κάτι λέπια ἔπεσαν ἀπὸ τὰ μάτια του. Τὸ φῶς τοῦ ἦλθε καὶ πάλιν. Ὁ κόσμος ἐφάνη καὶ πάλιν ἔμπρὸς του. ᾿Αλλὰ τί διαφορετικός !... Σὰν νὰ εἶχαν ἄλλο χρῶμα τὰ πράγματα...

Ὁ Ἄνανίας ἔμεινε πολὺ μαζὺ μὲ τὸν Σαοῦλ, καὶ τοῦ ὠμίλησε διὰ τὸν Κύριον καὶ τὸ ἔργον Του. Ἡ ψυχὴ τοῦ Σαοῦλ, σὰν νὰ ἀνεγεννᾶτο, ἐδέχετο διψασμένη τὸ κήρυγμα.

Ὁ Σαοῦλ ἀπέβαλε τὸν παλαιὸν ἑαυτὸν του. Μὲ θέρμην ἀσυνήθη ἐζήτησε νὰ ἔλθῃ κοντὰ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ Τὸν ὑπηρετήσῃ εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν.

Τέλος, ὁ Ἄνανίας, εἰς μίαν συγκινητικὴν τελετὴν, ἐβάπτισε τὸν Σαοῦλ. Τὸ φῶς τῆς Δαμασκού καὶ τὸ ἅγιον Βάπτισμα τὸν μετέβαλλον εἰς νέον ἄνθρωπον. Ὁ τρομερὸς διώκτης τοῦ Χριστοῦ τώρα ἦτο φίλος

Αὐτὸς ἔχασε τὴν ἰσορροπίαν του, ἔπεσεν... (Σελ. 15)

του, ἔμελλε δὲ νὰ γίνῃ ὁ μεγαλύτερος καὶ θερμότερος κήρυξ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Β' ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΝΑΓΩΓΗΝ ΤΗΣ ΔΑΜΑΣΚΟΥ

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὁ Παῦλος παρουσιάσθη εἰς τὴν Συναγωγὴν τῶν Ἑβραίων τῆς Δαμασκοῦ καὶ ἠθέλησεν νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς του διὰ τὸν Χριστόν. Κατάπληκτοι, οἱ Ἑβραῖοι τὸν ἤκουσαν νὰ ἐξυμνῇ τὸν Χριστιανισμόν. Αὐτοὶ ἐπερίμεναν ἀνυπόμονοι τὸν τρομερὸν Σαοὺλ νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ διαλύσῃ διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Δαμασκοῦ καὶ ἐκεῖνος παρουσιάζεται ἐμπρὸς τῶν φλογερὸς Χριστιανός! Εἰς τὴν ἀρχὴν, δὲν ἐπίστευον εἰς τὰ μάτια των καὶ τὰ αὐτιά των. Ἀλλὰ ἀμέσως, τὸ φοβερὸν ἑβραϊκὸν μῖσος ἐναντίον τοῦ ἀποστάτου ἐξύπνησε. Καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἐξοντώσουν μὲ ὅποιονδῆποτε τρόπον.

Ὁ Σαοὺλ — ὁ ὁποῖος τώρα ὀνομάζεται Παῦλος — δὲν ἔπρεπε νὰ μείνῃ εἰς ἐκείνην τὴν πόλιν. Μίαν νύκτα, οἱ Χριστιανοὶ τὸν ὠδήγησαν εἰς τὰ τεῖχη. Ἀνέβησαν μαζύ του εἰς τὴν κορυφήν. Κατόπιν, τὸν ἐτοποθέτησαν εἰς ἕνα καλάθι, καί, μὲ ἕνα σχοινί, σιγά-σιγά, τὸν κατεβίβασαν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῶν τειχῶν, ἕξω.

Ὁ Παῦλος μόνος του, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν χαρὰν εἰς τὴν ψυχὴν του, ἐξεκίνησε διὰ τὰ Ἱεροσόλυμα.

Γ' ΕΙΣ ΤΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

Ἐπὶ τέλει, ἔπειτα ἀπὸ ἕνα ὀλιγοήμερον ταξίδι, πού τὸ ἔκαμε πεζός, ἔφθασεν ὁ Παῦλος εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν. Μία μεγάλη ἐπιθυμία τὸν κατεῖχε: νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς τόπους, τοὺς ὁποῖους εἶχεν ἀγιάσει μὲ τὸ πέρασμα Του ὁ Κύριος. Ἦθελεν ἐπίσης νὰ γνωρισθῇ καὶ μὲ τοὺς Μαθητάς.

Οἱ Χριστιανοὶ ὅμως δὲν τοῦ εἶχον ἀκόμη ἐμπιστοσύνην καὶ τὸν ἀπέφευγον. Εὐτυχῶς, εὐρέθη τότε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὁ παλαιὸς φίλος τοῦ Παύλου ὁ Βαρνάβας, ὁ ὁποῖος τὸν ἤξευρε καλά, καὶ ἦτο καὶ Χριστιανός. Αὐτὸς τὸν πῆρε καὶ τὸν συνέστησεν εἰς τὸν Πέτρον.

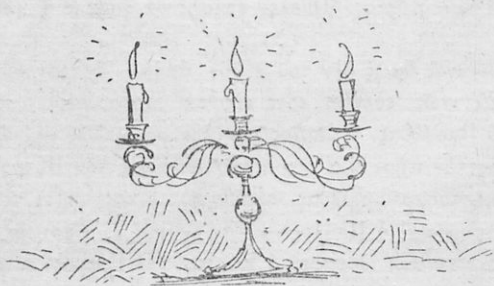
Ἐπὶ δεκατέσσαρας ἡμέρας, οἱ δύο αὐτοὶ κορυφαῖοι τοῦ Χριστιανισμοῦ — ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος — ἔζησαν μαζύ. Περιώδευσαν ὅλα τὰ μέρη ὅπου ἔζησε καὶ ἔδρασεν ὁ Κύριος. Ὁ Πέτρος διηγῆθη εἰς τὸν Παῦλον κάθε τι σχετικὸν μὲ τὴν ζωὴν τοῦ Διδασκάλου του.

Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μείνῃ περισσότερον ὁ Παῦλος εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν. Οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεζήτων εὐκαιρίαν διὰ νὰ τὸν ἐξοντώσουν. Δι'

αυτό, οί Χριστιανοί τόν ἐδοήθησαν νά φύγη, νύκτα, κρυφίως. Ἐπήγε εἰς τήν πατρίδα του τήν Ταρσόν, καί ἀπ' ἐκεῖ, μαζί μὲ τόν Βαρνάβαν, εἰς τήν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας. Ἐκεῖ, τὸ ἔδαφος ἦτο ἐξαιρετικὰ γόνιμον διὰ νά δεχθῆ τόν σπόρον τῆς νέας θρησκείας. Μὲ τὴν ἐργασίαν τῶν δύο αὐτῶν Ἀποστόλων, ἀνεπτύχθη μία θαυμαστὴ χριστιανικὴ Ἐκκλησία ποῦ διαρκῶς προώδευε. Τόσον δὲ μεγάλη ἦτο ἡ ἀνθσις καὶ ἡ πρόοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας, ὥστε, μετ' ὀλίγον, ἀνέθεσαν ἐκεῖ εἰς τόν Παῦλον, κατ' ἐντολήν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀποστολήν νά ταξιδεύσῃ εἰς ξένους τόπους καὶ νά κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, ἰδρύων παντοῦ Ἐκκλησίας.

Μὲ ἀφετηρίαν τὴν μεγάλην καὶ πλουσίαν αὐτὴν ἑλληνικὴν πόλιν, ὁ Παῦλος ἤρχισε τὰ ταξίδια του, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται Ἀποστολικαὶ Περιοδεῖαι. Χάρις εἰς τὰς ἀποστολικὰς περιοδεῖας τοῦ Παύλου, ὁ Χριστιανισμὸς ἐξηπλώθη εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου καὶ ἔγινεν ἡ βᾶσις τοῦ συγχρόνου εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐρωτήσεις : 1) Ἦμπορεῖτε νά γράψετε ἓνα μικρὸν διήγημα, μὲ θέμα, πῶς ὁ Παῦλος ἀπὸ διώκτης τοῦ Χριστοῦ ἔγινε ὁ θεομώτερος. Ἀπόστολός του ; 2) Τί ἐννοοῦσεν ὁ Κύριος ὅταν εἶπεν εἰς τὸν Σαούλ : « εἶναι μάταιον νά κλωτσᾷς τὰ κάρφια ; » 3) Πῶς διεφύγεν ὁ Παῦλος ἀπὸ τὴν Δαμασκόν ; 4) Τί σημασίαν εἶχε τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Παῦλος ἔγινε Χριστιανός ;

5. ΤΟ ΤΕΡΑΣΤΙΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Α' Η ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ

α) Εἰς τὴν Κύπρον (Πράξ. κεφ. ιγ', 1 — 12)

Μὲ τὰς εὐχὰς καὶ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, μὲ τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Μάρκον (αὐτὸν πού, ἀργότερα, ἔγραψε τὸ «κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον») ἀνεχώρησε διὰ τὴν πρώτην ἀποστολικὴν περιοδείαν του.

Ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, τὰ ταξίδια εἰς τὴν θάλασσαν ἦσαν ἐπικίνδυνα. Τότε δὲν ὑπῆρχον μεγάλα πλοῖα. Μὲ μικρὰ ἰστιοφόρα, πού ἐπερίμεναν οὖριον ἀνεμον, ἢ, ἐν ἀνάγκῃ, πού ἐχρησιμοποιοῦν κουσιά, διέσχίζον τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, τὴν μόνην σχεδὸν θάλασσαν πού ἐγνώριζον καλὰ.

Πρῶτος σταθμὸς τῆς ἀποστολικῆς περιοδείας τοῦ Παύλου ἦτο ἡ Κύπρος. Ἡ μεγάλη ἑλληνικὴ νῆσος μὲ τὰς ὠραίας καὶ ἀκμαζούσας πόλεις τῆς καὶ τὰ ἄφθονα χωρία τῆς, ἦτο καὶ αὕτη — ὅπως καὶ ὄλος σχεδὸν ὁ τότε γνωστὸς κόσμος — ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Ρωμαίους. Διοικητῆς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ὁ ἀνθύπατος Σέργιος Παῦλος, πολὺ μορφωμένος ἄνθρωπος. Ὅταν ὁ ἀνθύπατος ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἐδίδασκον τοὺς κατοίκους μίαν νέαν θρησκείαν, ἐνδιεφέρθη πολὺ νὰ ἀκούσῃ τοὺς Ἀποστόλους. Ἡ διδασκαλία τοῦ Παύλου ἦτο τόσο θερμὴ καὶ πειστικὴ, ὥστε, μὲλις ὁ Σέργιος τὸν ἤκουσε, ἐπίστευσε εἰς τὸν Κύριον καὶ ἔγινε Χριστιανός. Αὐτὸ ὑπῆρξεν ἀφορμὴ νὰ ἀκολουθήσουν πολλοὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ρωμαίου ἀνθυπάτου, καὶ συνετέλεσεν ὥστε νὰ διδάξουν ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Κύπρου, μὲ σχετικὴν εὐκολίαν. Ἰδρυσαν πολλὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, καὶ κατόπιν ἀνεχώρησαν διὰ τὰς πόλεις τῆς νοτιοανατολικῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

β) Εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν

(Πράξεων, κεφ. ιγ', 13— κεφ. ιδ', 28)

Ταπεινοὶ πεζοπόροι, μετὰ τὸ ἀποστολικὸν ραβδί εἰς τὸ χέρι, οἱ Ἀποστολοὶ τοῦ Κυρίου, ἐπέρασαν ἀπὸ πολλὰς πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, φέροντες παντοῦ τὸ θεῖον φῶς τοῦ Χριστοῦ. Πλήθη ἀνθρώπων, εἰς κάθε μέρος, ἐπίστευον, ἐβαπτίζοντο, καὶ ἰδρύοντο Ἐκκλησίαι. Ὑπῆρχον ἕως καὶ πολλοὶ ἄλλοι ποῦ ὄχι μόνον δὲν εἶχον διάθεσιν νὰ ἀκούσουν τίποτε, ἀλλὰ κατεδίωκον τὸν Παῦλον. Αὐτοὶ οἱ τελευταῖοι ἦσαν, κυρίως, Ἰουδαῖοι καὶ δὲν ἤθελον νὰ παραδεχθῶν τὸν Χριστὸν ὡς Μεσσίαν καὶ ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Δι' αὐτὸ καὶ κατεδίωκον μετὰ μανίαν τὸν Παῦλον, καὶ διέσπειρον συκοφαντίας εἰς βᾶρος του καὶ εἰς βᾶρος τοῦ ἔργου του.

Κάποτε, μάλιστα, τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ἐμαστίγωσαν. Ἦτο δὲ ἡ ἢ μαστίγωσις μία φοβερὰ ποινή, ποῦ ἀρκεῖ καὶ νὰ τὴν φαντασθῆ κανεὶς διὰ τὸν καταλάβη ρίγος. Ἐγυμνώνετο τὸ θῆμα, καὶ κατόπιν τὸ ἔδερναν μέχρις ἀναισθησίας. Ὁ δαρμὸς ἐγίνετο μετὰ ἓνα δερμάτινον μαστίγιον τὸ ὅποιον εἰς τὸ ἄκρον εἶχε χάνδρας μολυβδίνιας! Τὸ δέριμα τοῦ ἀνθρώπου ἐσχίζετο καὶ, ἀπὸ τὰς φοβερὰς πληγὰς, τὸ πῦν ἐτρεχεν ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους. Εἰς τὸ σῶμα τοῦ Παύλου ἐφαίνοντο αἱ οὐλαὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς πληγὰς, εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν.

Εἰς τὰ Λύστρα, τὴν εἰδωλολατρικὴν πόλιν τῆς Λυκαονίας, ἐγίνετο καὶ τὸ ἐξῆς καταπληκτικόν. Οἱ κάτοικοι, βλέποντες τοὺς Ἀποστόλους νὰ κάμνουν θαύματα, ἐνόμισαν ὅτι ἦσαν θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου. Ἐτοίμασαν λοιπὸν μίαν μεγάλην πομπήν, ὅπου εἶχον καὶ ταύρους διὰ θυσίας, καθὼς καὶ στέφανα διὰ νὰ στεφανώσουν . . . τὸν Δία καὶ τὸν Ἑρμῆν, ὅπως ἐνόμισαν ὅτι εἶναι ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας (ὁ Μάρκος εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα). Ὁ Παῦλος ἕως, ὅταν εἶδε αὐτὸ τὸ θέαμα ἐθύμωσε. Ἐσχίσε τὰ ἐνδύματά του, διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ἀγανάκτησίν του διὰ τὴν ἀμαρτίαν ποῦ ἐγίνετο, καὶ διεμαρτυρήθη ἐνώπιον ὄλων. Κατόπιν, ὠμίλησεν πρὸς τὸ πλῆθος καὶ εἶπεν :

— Ἀδελφοί μου! Δὲν εἶμεθα θεοί, ἀλλὰ ἄνθρωποι ὅπως καὶ σεῖς, ποῦ ἤλθομεν νὰ σᾶς κηρύξωμεν ποῖος εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός.

Ἀλλὰ ὁ λαὸς ἐξηγέρθη, ὠρμησεν ἐναντίον τοῦ Παύλου, τὸν ἐσυρεν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ τὸν ἐλιθοβόλησεν. Ἐπειτα, τὸν ἐγκατέλειψαν ἀναίσθητον, νομίζοντες ὅτι ἦτο νεκρός. Τὴν νύκτα, ἤλθον μερικοὶ Χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν πόλιν νὰ παραλάβουν τὸ πτῶμα του διὰ νὰ τὸ θάψουν. Καὶ τότε, μετὰ μεγάλην χαρὰν, εἶδον ὅτι ὁ Παῦλος ἦτο ἀκόμη ζωντανός.

Τὸν ἐσήκωσαν λοιπὸν μὲ προσοχὴν καὶ τὸν μετέφερον εἰς τὸ σπίτι τοῦ μαθητοῦ τοῦ τοῦ Τιμοθέου, ὅπου ἢ μητέρα καὶ ἢ ἀδελφὴ του τὸν περιποιήθησαν ἕως ὅτου ἐθεραπεύθη.

Οὕτε αὐτά, οὕτε καμμία ἄλλη ἀπὸ τὰς ταλαιπωρίας ποῦ ἐμελλε νὰ ὑποστῇ ἐσταμάτησαν τὸν μεγάλον ἥρωα εἰς τὸν δρόμον του. Μὲ μεγαλυτέραν ἀποφασιστικότητα καὶ πίστιν, ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον του. Εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ ὅπου διήλθεν, ἴδρυσεν Ἐκκλησίας. Τὰς ὠργάνωσεν καὶ ἐχειροτόνησε ἐπισκόπους ἀνταξίους του. Τέλος δέ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, διὰ νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὴν ἐκεῖ Ἐκκλησίαν τὴν πλουσίαν δρᾶσίν του.

Μετὰ τὴν Ἀντιόχειαν, μετέβη εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπου ἔλαβε μέρος εἰς ἀποστολικὴν σύνοδον τῶν Μαθητῶν τοῦ Κυρίου. Τὸν ἐδέχθησαν καὶ αὐτὸν ὡς ἴσον μὲ αὐτοὺς Μαθητὴν καὶ Ἀπόστολον. Εἶχεν ἐπιβληθῆ πλεόν μὲ τὸ ἔργον του.

Ὁ Παῦλος ἐπέστρεψε καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν καί, μετὰ μερικὸς μῆνας, ἐπεχείρησε τὴν δευτέραν καὶ μεγαλυτέραν ἀποστολικὴν του περιοδείαν.

Ἐρωτήσεις: 1) Ποία εἶναι ἡ πρώτη ἀποστολικὴ περιοδεία τοῦ Παύλου; 2) Τί ἦτο ὁ Σέργιος Παῦλος καὶ διατί ἔγινε Χριστιανός; 3) Τί ὑπέστη ὁ Παῦλος εἰς τὰς διαφόρους πόλεις ὅπου ἐκήρυξε; 4) Πῶς ἴδρυσεν τὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας; 5) Τί ἔγινεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὅπου ἐπῆγε μετὰ τὴν πρώτην ἀποστολικὴν του περιοδείαν;

Β' Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ

(*Πράξεων, κεφ. ιε', 36 — ιη', 17*)

Ἡ δευτέρα ἀποστολικὴ περιοδεία ἤρχισε μὲ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὰς ὁποίας εἶχεν ἰδρῦσει κατὰ τὴν πρώτην του περιοδείαν. Ἀντὶ τοῦ Βαρνάβα, τώρα, τὸν συνοδεύει ὁ πιστὸς του μαθητὴς Σύλλας. Εἰς τὰ Λύστρα παίρνει μαζί του καὶ τὸν πιστὸν του μαθητὴν Τιμόθεον. Διασχίζοντες, μὲ ἀφαντάστους δυσκολίας, τὴν ἀγρίαν φύσιν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἔφθασαν μετὰ πολλοὺς κινδύνους καὶ ἀσθενείας, εἰς τὴν ἱστορικὴν Τροίαν. Ἐδῶ ὁ Παῦλος συνηγνήθη μὲ τὸν εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν, ὁ ὁποῖος ἀργότερα ἔγραψε, ἔκτος ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιόν του, καὶ τὰς « Πράξεις τῶν Ἀποστόλων », δηλαδὴ ἓνα βιβλίον εἰς τὸ ὅποιον ἐξιστορεῖ ὅλα τὰ ἔργα τῶν Μαθητῶν τοῦ

Κυρίου, ἀπὸ τὴν Ἀνάληψίν Του καὶ κατόπιν, ἰδιαιτέρως δὲ τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ Παύλου.

α) Εἰς τὴν Ἑλλάδα

Εἰς τὴν Τροίαν, ὁ Παῦλος εἶδε ἓνα ὄνειρον. Εἶδε ἓνα ἄνδρα, ἐνδεδυμένον μὲ μακεδονικὰ φορέματα, νὰ τὸν πλησιάζῃ καὶ νὰ τὸν ἰκετεύῃ :
— Ἀπόστολε, σήκω, ἔλα εἰς τὸν τόπον μου ! . . .

Τὴν ἄλλην ἡμέραν, ἓνα μικρὸν ἱστιοφόρον ποῦ μετέφερε τὴν ἱερὰν συνοδείαν, ἀπέπλεε διὰ τὴν ἱστορικὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν Νεάπολιν, ἐκεῖ ὅπου σήμερον εἶναι ἡ Καβάλλα, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἦλθον εἰς τοὺς Φιλίππους. Εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, ἐκήρυξε διὰ πρώτην φοράν ὁ Παῦλος, ὁ πρῶτος δὲ Εὐρωπαῖος ποῦ ἔγινε Χριστιανὸς εἶναι ἡ Λυδία, μία πλουσία φιλιππησία ποῦ ἦτο ἔμπορος πορφύρας. Ἡ Ἐκκλησία τῶν Φιλίππων ἦτο ἡ πρώτη Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ποῦ ἰδρύθη εἰς τὴν Εὐρώπην.

Μίαν ἡμέραν, καθὼς ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σύλλας διήρχοντο ἀπὸ ἓνα δρόμον τῆς πόλεως, μία κόρη μὲ μαντικὴν δύναμιν ἤρχισε νὰ φωνάζῃ :
— Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶναι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ ! . . .

Ὁ Παῦλος ἀμέσως ἐστάθη καὶ διέταξε τὸ πονηρὸν πνεῦμα ποῦ ἦτο μέσα εἰς τὴν κόρην νὰ τὴν ἀφήσῃ καὶ νὰ φύγῃ. Ἡ κόρη ἔγινε αὐτοστιγμὴ καλὰ. Ἀλλὰ τὴν κόρην αὐτὴν, ποῦ ἦτο μάγισσα καὶ προέλεγε τὸ μέλλον τῶν ἀνθρώπων, τὴν ἐξεμεταλλεύετο μία οἰκογένεια τῆς πόλεως καὶ ἐκέρδιζε πολλὰ χρήματα. Ὁ κύριός της, τώρα ποῦ ἡ κόρη δὲν εἶχε πλέον τὴν μαντικὴν της δύναμιν, ἐξηγριώθη καὶ ἐπατέθη ἐναντίον τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σύλλα. Κόσμος πολὺς ἐμαζεύθη. Ἦλθον τότε ρωμαῖοι στρατιῶται καὶ συνέλαβον τοὺς δύο Ἀποστόλους, τοὺς ὠδήγησαν εἰς τὰς φυλακὰς καί, ἀφοῦ τοὺς ἐμαστίγωσαν, τοὺς ἔδεσαν μὲ ἀλυσίδας. Εἰς τὸν δεσμοφύλακα ἔδωσαν διαταγὴν νὰ τοὺς φρουρῇ καλὰ τὴν νύκτα.

Ἀλλὰ κατὰ τὰ ἐξημερώματα, δυνατὸς σεισμὸς συνεκλόνησε τὴν πόλιν. Αἱ θύραι τῆς φυλακῆς ἤνοιξαν, τὰ δεσμὰ τῶν φυλακισμένων ἐλύθησαν. Ἐντρομος, ὁ δεσμοφύλαξ εἶδε τὴν φυλακὴν ἀνοικτὴν καὶ ἐνόμισεν ὅτι οἱ φυλακισμένοι ἐδραπέτευσαν.

Ἀπὸ τὴν ἀπελπίσιν του, ἠθέλησε νὰ αὐτοκτονήσῃ, πρὶν προλάβῃ ὅμως νὰ ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του, ὁ Παῦλος τὸν εἶδε, ἔτρεξε καὶ τὸν συνεκράτησε :

— Μὴ, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ ! Ὅλοι ἐδῶ εἴμεθα ! Κανεῖς δὲν ἔφυγε !

Ὁ δεσμοφύλαξ, κατάπληκτος ἐμπρὸς εἰς τὴν θεῖαν δύναμιν αὐτῶν

τῶν ἀνθρώπων, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθη μὲ ὄλην τὴν οἰκογένειάν του.

Οἱ ῥωμαῖοι ἄρχοντες τῆς πόλεως, μόλις ἐπληροφορήθησαν τὴν ἄλλην ἡμέραν ὅτι ὁ Παῦλος ἦτο πολίτης Ῥωμαῖος, διέταξαν νὰ τὸν ἀποφυλακίσουν ἀμέσως. Τοῦ ἐξήτησαν συγγνώμην διὰ τὴν μαστίγωσιν—διότι ὁ νόμος ἀπηγόρευε αὐτὴν τὴν τιμωρίαν διὰ τοὺς ῥωμαῖους πολίτας— καὶ ὠδήγησαν τὸν Παῦλον καὶ τὴν συνοδείαν του, μὲ τιμὰς, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν.

Ἀπὸ τοὺς Φιλίππους, ὁ Παῦλος ἦλθε εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἀρκετοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν. Ἰδρυσεν καὶ ἐδῶ Ἐκκλησίαν. Οἱ Ἑβραῖοι ὅμως τὸν καταδιώκουν παντοῦ, καὶ περισσότερον ἐδῶ ὅπου ὑπάρχουν πολλοί. Δι' αὐτό, ὁ Παῦλος ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Βέρροϊαν. Ἰδρυσεν καὶ ἐδῶ Ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ τὸν κυνηγοῦν οἱ Ἑβραῖοι. Δι' αὐτό, ἄφησε τοὺς μαθητάς του Λουκᾶν, Τιμόθεον καὶ Σύλλαν, νὰ ἐπιθλέπουν τὰς Ἐκκλησίας τῆς Μακεδονίας, καὶ αὐτὸς ἔφυγε διὰ τὰς Ἀθήνας.

β) Ὁ ἄγνωστος Θεὸς

Αἱ Ἀθηναὶ τὴν ὥρην δὲν ἔχουν τὴν παλαιὰν δόξαν των. Παρακμάζουσι. Ὁ λαὸς εἶναι εἰδωλολάτρης καὶ θρησκόληπτος. Λατρεύει ἕλους τοὺς θεούς. Κάθε γωνία καὶ γὰρ. Κάθε συνοικία καὶ βωμὸς. Καθὼς ὁ Παῦλος περιειργάζετο αὐτὰ τὰ ἄφθονα ἱερά των Ἀθηναίων, εἶδε εἰς ἕνα δρόμον ἕνα βωμὸν μὲ μίαν περίεργον ἐπιγραφὴν: « Ἀγνώστῳ Θεῷ ». Ὡστε εἰς τὸν ἄγνωστον θεὸν ἦτο ἀφιερωμένος αὐτὸς ὁ γὰρ. Οἱ θρησκόληπτοι Ἀθηναῖοι ἐφοβοῦντο μήπως ἐκτὸς των τόπων θεῶν των ὑπῆρχε καὶ κανεὶς ἄλλος ποῦ δὲν τὸν ἤξευραν. Διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν λοιπὸν καὶ τὴν ἰδικὴν του βοήθειαν, τοῦ ἀφιέρωσαν ἐκεῖνον τὸν βωμὸν!... Αὐτὸν λοιπὸν τὸν ἄγνωστον θεὸν ἐσκέφθη νὰ τοὺς γνωρίσῃ ὁ Παῦλος ὅταν τὸν προσεκάλεσαν νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὸν Ἀρειὸν Πάγον, κάτω ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν.

— Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς εἶπε, ἡ πόλις σας εἶναι ἡ πλέον θρησκευτικὴ πόλις ἀπὸ ὅσας συνήντησα. Ἀκόμη καὶ βωμὸν διὰ τὸν ἄγνωστον θεὸν ἔχετε! Αὐτὸν τὸν Ἀγνώστον Θεὸν ἔρχομαι νὰ σας γνωρίσω σήμερον. Εἶναι ὁ Θεὸς ποῦ ἐδημιούργησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὁ Θεὸς ποῦ μᾶς χαρίζει τὴν ζωὴν, τὴν υγείαν, τὰ πάντα. Δὲν κατοικεῖ εἰς ναοὺς κατεσκευασμένους ἀπὸ χεῖρας ἀνθρώπων, οὔτε ἔχει ἀνάγκην τὰς

θυσίας τῶν ἀνθρώπων. Μὲ τὸ θέλημά Του ζῶμεν, καὶ κινούμεθα καὶ ὑπάρχομεν...

Εἶπε καὶ ἄλλα πολλὰ ὁ Παῦλος. Ἐλάχιστοι ὅμως Ἀθηναῖοι ἐπίστευσαν. Οἱ περισσότεροι ἐγέλων, καὶ μερικοὶ εἶπον :

— Θὰ σὲ ἀκούσωμε καμμίαν ἄλλην φορὰν πάλιν...

Ἀπὸ τοὺς πρώτους ποὺ ἐπίστευσαν ἦτο ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ μία γυναίκα, ἡ Δάμαρις. Σιγά - σιγά ὅμως ἰδρῦθη καὶ ἐδῶ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία. Πρῶτος ἐπίσκοπός της ἦτο ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ πολιούχος Ἅγιος τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται εἰς τὰς 3 Ὀκτωβρίου.

γ) Εἰς τὴν Κόρινθον

Ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ὁ Παῦλος ἦλθεν εἰς τὴν Κόρινθον, τὴν πλουσίαν ἑλληνικὴν πόλιν. Δεκαοκτῶ μῆνας ἔμεινεν ἐδῶ. Διὰ τὰ ζῆ καὶ τὰ μὴ ἐπιβαρύνῃ κανένα, εἰργάζετο εἰς τὸ ἐργαστήριον κάποιου Χριστιανοῦ, τοῦ Ἀκύλλα, ποὺ κατεσκευάζε σκηνάς. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ σκηνοποιοῦ ὁ Παῦλος τὸ ἐγνώριζε πολὺ καλὰ ἀπὸ μικρὸς, διότι ὁ πατέρας του ἦτο κατασκευαστὴς καὶ ἔμπορος σκηνῶν. Καὶ πρέπει νὰ τὸ σημειώσετε ἰδιαίτερος καὶ νὰ μὴν τὸ λησμονήσετε ποτέ σας, ὅτι ὁ Παῦλος εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν, παρ' ὅλην τὴν μεγάλην του ἀπασχόλησιν μὲ τὸ κήρυγμα, εἰργάζετο διὰ τὰ ζῆσιν. Οὐδέποτε κατεδέχθη νὰ τὸν ζήσουν αἱ Ἐκκλησίαι ποὺ ἱδρυσεν. Καὶ πάντα ἐπεδείκνυε μὲ ὑπερφημίαν τὰς σκληρὰς του παλάμας, ἀπὸ τὸ τραχύ του ἐπάγγελμα. Τί ὑπέροχον παράδειγμα ἐργατικότητος δι' ὅλους μας ! . . .

Ἡ δρᾶσις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Κόρινθον, ὑπῆρξεν ἐξαιρετικὰ πλουσία καὶ γόνιμος. Ἐδῶ ἱδρυσεν τὴν μεγαλυτέραν ἐξ ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν του. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ Ἐθνικοὶ ἐπίστευσαν. Ἀκόμη καὶ ὁ ἀρχισυνάγωγος Κρίσπος ἐβαπτίσθη. Οἱ φανατικοὶ Ἰουδαῖοι τῆς πόλεως οὔτε ἐδῶ τὸν ἄφησαν ἡσυχον. Τὸν κατήγγειλον ὡς ἐπαναστάτην εἰς τὸν ρωμαῖον Διοικητὴν Γαλλίωνα. Ἀλλά, εὐτυχῶς, ὁ Γαλλίων ἦτο ἀνθρώπος μορφωμένος, καὶ ἀντελήφθη ὅτι ὁ Παῦλος δὲν ἔκαμνε κακόν, οὔτε ἦτο ἐπαναστάτης. Τὸν ἄφησεν ἐλεύθερον νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον του.

Μετὰ τριῶν ἐτῶν παραμονὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ Παῦλος ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἀπ' ἐκεῖ πάλιν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Πέντε θαυμαστάς Ἐκκλησίας εἶχεν ἱδρῦσει. Τὸ φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ποὺ ἔλαμψεν τότε εἰς τὴν μεγάλην μας χώραν, ποτὲ πλέον δὲν ἐπρόκειτο νὰ σβύσῃ.

Ἐρωτήσεις : 1) Περιγράψατε εἰς μίαν σύντομον ἔκθεσιν τὴν Δευτέραν Ἀποστολικὴν Περιοδείαν τοῦ Παύλου. 2) Πῶς ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Παῦλος ; Κοιτάξτε εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, νὰ εὑρετὲ τὸ μέρος ὅπου ὁ Λουκᾶς διηγεῖται αὐτὸ τὸ γεγονός. 3) Διατί αἱ ρωμαϊκαὶ ἀρχαὶ τῶν Φιλιππῶν ἐζήτησαν συγγνώμην ἀπὸ τὸν Παῦλον ; 4) Διατί ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Παῦλος καὶ τί ἐκίρῳξεν ἐκεῖ ; 5) Μὲ ποῖον ἔμενον εἰς τὴν Κόρινθον ; 6) Ποῖος ἦτο Λιουκιῆς εἰς τὴν Κόρινθον καὶ τί ἔκαμε διὰ τὸν Παῦλον ; 7) Μετὰ πόσον καιρὸν ἐπέστρεψεν ὁ Παῦλος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ πόσας Ἐκκλησίας εἶχεν ἰδρῦσει, ἐν τῷ μεταξύ ;

Γ' Η ΤΡΙΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ

(Πράξεων, κεφ. ιη', 18— κεφ. κη')

Κέντρον τῆς τρίτης ἀποστολικῆς περιοδείας τοῦ ἀκαταπονήτου Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν, ἦτο ἡ μεγάλη ἑλληνικὴ πόλις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἡ ὀνομαστὴ Ἐφεσος. Εἰς τὴν Ἐφεσον, ὁ Παῦλος ἦλθεν ἀφοῦ προηγουμένως ἐπεσκέφθη διὰ δευτέραν φοράν τὰς Ἐκκλησίας τῆς Μ. Ἀσίας. Εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, ὁ Παῦλος ἀνέπτυξε τὴν μεγαλυτέραν του δρασίαν. Ἐδῶ, ὅμως, δὲν εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ μόνον τοὺς Ἑβραίους. Εἶχε καὶ ἄλλους ἐχθρούς : τοὺς εἰδωλολάτραις ἐμπόρους.

Εἰς τὴν Ἐφεσον, ὑπῆρχε ὁ μεγαλοπρεπὴς ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος, ὅπου κατ' ἔτος, τὴν ἀνοιξιν, ἐγένετο μία ἀπὸ τὰς πλέον φημισμένας ἐορτὰς τῆς ἀρχαιότητος. Ἦτο ἔθιμον, νὰ παίρουν μαζὺ τῶν οἱ προσκυνηταί, ὅταν ἔφευγον, μίαν μικρὰν εἰκόνα τῆς θεᾶς, ἐν εἶδος «φυλακτοῦ». Χιλιάδες ἐργατῶν — ἀργυροκόποι, ὅπως ὠνομάζοντο αὐτοὶ πρὸς κατεσκευάζον τὰς εἰκόνας καὶ τὰ μικρὰ ἀγάλματα — ἔζων ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμα αὐτό. Τώρα ὅμως πρὸς ὁ Χριστιανισμὸς διεδόθη, ἡ λατρεία τῆς Ἀρτέμιδος περιωρίσθη. Αἱ ἐργασίαι τῶν ἀργυροκόπων περιωρίσθησαν καὶ αὐταί. Καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἐδημιουργήθη μεγάλη δυσἀρέσκεια κατὰ τοῦ Παύλου. Τότε, κάποιος ἀργυροκόπος, ὀνομαζόμενος Δημήτριος, ὠργάνωσε μίαν διαδήλωσιν ἐναντίον τῆς νέας θρησκείας, ὁ λαὸς ἐξηγέρθη, καὶ οἱ Χριστιανοὶ κατεδιώχθησαν. Ὁ Παῦλος ἐσώθη μὲ μεγάλην δυσκολίαν.

Ἀπὸ τὴν Ἐφεσον, ὁ Παῦλος ἦλθεν εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Μακεδονίας καὶ ὅλης τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος. Ἐφθασε μέχρι τῆς Κορίνθου. Καί, τέλος, ἔπειτα ἀπὸ ἓνα περιπετειῶδες ταξίδι εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ

τάς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ἐπέστρεψε, διὰ τελευταίαν φοράν, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὁ Παῦλος ἤρχισε τὴν δρᾶσιν του μὲ τὸ αὐτὸ θάρρος ποῦ εἶχε καὶ ὅπουδήποτε ἄλλοῦ. Εἶχε ὅμως λησιμονήσει ὅτι ἐδῶ ἦτο τὸ κέντρον τοῦ Φαρισαϊσμοῦ καὶ ὅτι οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων ἐμίσουν θανασίμως τὸν ἀποστάτην. Μίαν ἡμέραν ποῦ ὁ Παῦλος ἐτόλμησε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος, οἱ Ἰουδαῖοι ὤρμησαν ἐναντίον του διὰ νὰ τὸν ἐξοντώσουν. Μόλις καὶ μετὰ βίας κατώρθωσεν ὁ Ρωμαῖος ἐκατόνταρχος νὰ τὸν σώσῃ. Ὁ ὄχλος ἐφώναζε νὰ τὸν θανατώσῃ. Τότε ὁ ἐκατόνταρχος ἠναγκάσθη νὰ στείλῃ τὸν Παῦλον, ὑπὸ ἰσχυρὰν συνοδείαν, εἰς τὸν Ἡγεμόνα τῆς Παλαιστίνης, τὸν Φήλικα ὁ ὁποῖος ἔμενεν εἰς τὴν Καισάρειαν. Ὁ Φήλιξ τὸν ἐφυλάκισεν. Μετὰ δύο ἔτη, τὸν Φήλικα τὸν ἀντικατέστησεν ὁ Φῆστος, ὁ δὲ Παῦλος τοῦ ἐζήτησε νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὴν Ρώμην διὰ νὰ δικασθῇ ἀπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν δικαστήριον, ἀφοῦ ἦτο πολίτης Ρωμαῖος.

Τὸ ταξίδι πρὸς τὴν Ρώμην, μὲ πλοῖον, ὑπῆρξε πολὺ περιπετειῶδες. Πλησίον τῆς Μάλτας, τὸ πλοῖον ἐναυάγησε, ἀλλὰ οἱ 275 ναυαγοὶ του ἐσώθησαν ὅλοι εἰς τὴν ξηρὰν. Οἱ Μαλτέζοι τοὺς ἐδέχθησαν καὶ τοὺς ἐφιλοξένησαν. Ἐκάθησαν ἐκεῖ ὀλόκληρον τὸν χειμῶνα. Εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα, ὁ Παῦλος ἐκήρυττε διαρκῶς, ἐδάπτιζε καὶ ὠργάνωνε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Μάλτας.

Ἐφθασαν τέλος εἰς τὴν Ρώμην. Μεγάλη ἦτο, ἀνέκαθεν, ἡ ἐπιθυμία τοῦ Ἀποστόλου νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πρωτεύουσαν τῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ νὰ διδάξῃ ἐκεῖ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Κυρίου.

Εἰς τὴν Ρώμην, ἔμεινε φυλακισμένος δύο ἔτη ἀκόμη, ἀλλὰ ἡ φυλάκισίς του δὲν ἦτο αὐστηρά. Ἦτο μᾶλλον ἕν εἶδος ἐλαφροῦ περιορισμοῦ. Ἐπομένως, ὁ Παῦλος εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ διδάξῃ καὶ νὰ ὀργανώσῃ καλύτερα τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀπὸ τὴν Ρώμην, ἠμποροῦσε ἐπίσης νὰ παρακολουθῇ μὲ σχετικὴν εὐκολίαν τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας, πρὸς τὰς ὁποίας ἔστελλε ἐπιστολάς μὲ τὰς ὁδηγίας καὶ τὰς νοουθεσίας του.

Ἡ δίκη του ἔγινε μετὰ δύο ἔτη. Τὸ δικαστήριον τὸν ἐκήρυξεν ἄθῳον.

Ἐρωτήσεις: 1) Διὰ ποῖον λόγον ἔγινε ἡ ἐξέγερσις τῶν εἰδωλολατρῶν τῆς Ἐφέσου κατὰ τοῦ Παύλου; 2) Πῶς ἦλθεν ὁ Παῦλος εἰς τὴν Ρώμην; 3) Εἰς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον ἔχετε μάθει τὰς λεπτομερείας δι' αὐτὸ τὸ ταξίδι; Νὰ ἐρωτήσετέ καὶ νὰ μάθετε, διότι ἔχουν

πολύ ενδιαφέρον — είναι σὰν παραμύθι, τόσον περίεργοι καὶ θαυμασταὶ εἶναι.

Δ' ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΑΞΙΔΙΑ

Ἐλεύθερος τώρα, ὁ Ἀπόστολος δὲν ἠσυχάζει οὔτε μίαν στιγμήν. Ὁ Κύριος τὸν ἐνδυναμώνει. Ἡ πίστις του καὶ ὁ ἐνθουσιασμός του, παρ' ὅλας τὰς δοκιμασίας εἶναι ἀμείωτος. Ὅπως λέγεται, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἔφθασε ὁ ἀκούρατος Παῦλος καὶ ἴδρυσεν καὶ ἐκεῖ Ἐκκλησίας. Χωρὶς νὰ τὸν ἀποκαρδιώσῃ οὔτε ἡ ἡλικία του, οὔτε αἱ δυσκολίαι, ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ ἄλλην μίαν φοράν τὰς Ἐκκλησίας ποῦ ἴδρυσεν, τὸσον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅσον καὶ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Πηγαίνει καὶ εἰς τὴν Κρήτην, καὶ ἰδρύει καὶ ἐκεῖ Ἐκκλησίας. Ὡς ἐπίσκοπον, ἀφήνει εἰς τὴν Κρήτην τὸν μαθητὴν του Τίτον. Ἀπὸ ἐκεῖ ἔρχεται καὶ πάλιν εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὴν διασχίζει ὁλόκληρον μὲ τὰ πόδια καὶ φθάνει μέχρι τῆς Βορείου Ἡπείρου. Ἀπὸ τὸ Δυρράχιον, πηγαίνει εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τέλος καταλήγει εἰς τὴν Ρώμην.

Ἀλλὰ τὰ πράγματα ἔχουν μεταβληθῆ εἰς τὴν Πρωτεύουσιν. Τώρα, αὐτοκράτωρ εἶναι ὁ παράφρων κακοῦργος Νέρων. Ψυχὴ διεφθαρμένη καὶ ἀκόλαστος, ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ κάψῃ τὴν Ρώμην, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὸ τραγικὸν θέαμα τῆς τεραστίας πυρκαϊᾶς. Ἀλλὰ τὰ ὄργανά του διέδωσαν ὅτι τὴν πυρκαϊᾶν τὴν εἶχον ἀνάψει οἱ Χριστιανοί. Τὸ πλῆθος τότε ἐξηγγριώθη, καὶ τὸ μίσος του ἐξέσπασεν ἐπάνω εἰς τοὺς πιστοὺς. Εἶναι ἀπερίγραπτος ἡ ἀγριότης τοῦ διωγμοῦ ποῦ ὑπέστη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης ἐκείνην τὴν ἐποχὴν. Ἀναρίθμητοι πιστοὶ ἐμαρτύρησαν. Καὶ μεταξύ αὐτῶν ὁ ἐκλεκτὸς μεταξύ τῶν ἐκλεκτῶν, πρῶτος μεταξύ τῶν πρώτων, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Τὸ 67 μ. Χ. ἀπεκεφαλίσθη ἔξω ἀπὸ τὴν Ρώμην. Ἡρωϊκὸν ὑπῆρξε τὸ τέλος, ὅπως ἡρωϊκῆ ἐστάθη καὶ ὁλόκληρος ἡ ζωὴ του.

Ε' ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Τεράστιον, ὅπως εἶδατε, ὑπῆρξε τὸ ἔργον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Κανεὶς δὲν εἰργάσθη τόσον, ὅσον αὐτὸς διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ Μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν, ἐπὶ σαράντα ἔτη, διέσχισε ὁλόκληρον τὸν τότε γνωστὸν κόσμον, μεταφέρων ἐπάνω ἀπὸ ξηρὰς καὶ ἀπὸ θαλάσσης τὸ θεῖον φῶς τοῦ Κυρίου. Ἐπάλασεν ὡς ἦρωα καὶ ἐνίκησε δύο γιγαντιαίους ἐχθρούς: τὸν Ἰουδαϊσμὸν καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν.

Ἐδοκίμασεν ὅσον ὀλίγοι τὴν ἀχαριστίαν, τὴν περιφρόνησιν, τὸ μῖσος, τὸ πάθος, τὴν ἀπειλήν. Τίποτε δὲν τὸν ἐλύγισεν.

Ἄρρωστος, μὲ καχεκτικὸν καὶ φιλάσθενον σῶμα, ἐνίκησε, — αὐτὸς ὁ μέγας ἀθλητὴς τοῦ δρόμου, — τὸ ψῦχος, τοὺς πάγους, τοὺς ἀνέμους, τὰς θυέλλας, τὸν καύσωνα, τὴν πείναν, τὴν δίψαν, τὴν γυμνότητα, τὴν πενίαν. Ἐδοκίμασε τὸν κίνδυνον εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, ἐναυάγησε, ἐπάλαισε μὲ τὰς μεγαλυτέρας τρικυμίας.

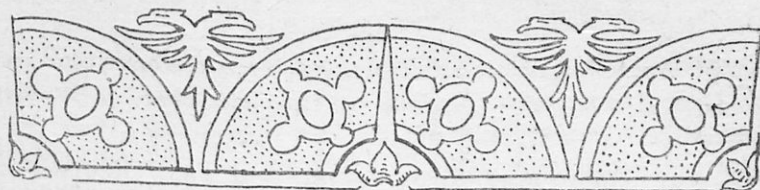
Τὸ σῶμα του ἦτο γεμάτον ἀπὸ οὐλᾶς, ἀπὸ τὰς πληγὰς τῆς μαστιγῶσεως. Τὰ χέρια του εἰς ὄλην του τὴν ζωὴν, διετήρησαν τὰ ἴχνη ἀπὸ τὰς ἀλυσίδας. Φυλακίσεις, ἐξορίας, δαρμούς, ὅλα τὰ ὑπέμεινε μὲ τόσῃν ψυχικῇν δυνάμειν, ὥστε γενῆ τὴν κατάπληξιν.

Ὁ Παῦλος εἶναι ὁ μέγας ἥρωὸς ποῦ, ἐπὶ αἰῶνας, συγκινεῖ κάθε χριστιανικὴν καρδίαν. Ὑπέροχον παράδειγμα ἢ ζωὴ του. Δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, εἶναι ὁ μέγας διδάσκαλος τοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἶναι ὁ ἰδρυτὴς τῆς Ἑλληνικῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ποῦ μὲ τὸ φῶς τῆς ἠνώθη τὸ φῶς τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ καί, μαζύ, ἔδωσαν εἰς τὸν κόσμον ὅ,τι ὠραιότερον καὶ ὑψηλότερον ὑπάρχει.

Ὁ Παῦλος εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἥρωὸς τῆς Παγκοσμίου Ἱστορίας.

Ἐρωτήσεις : 1) Τί ἔκαμε ὁ Παῦλος μετὰ τὴν ἀθώωσίν του ἀπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν δικαστήριον ; 2) Διατί τὸν ὠνομάσαμεν Ἀπόστολον τῶν Ἐθνῶν ; Ἦμπορεῖτε νὰ τὸ εὑρετε μόνοι σας ; 2) Πότε καὶ πῶς ἐθανατώθη ; 4) Νὰ γράψετε μίαν ἔκθεσιν διὰ τὸ ἔργον του. 5) Πότε ἐορτάζεται ἡ μνήμη του ; 6) Ἐρωτήσατε τὸν διδάσκαλόν σας, ἢ τοὺς γονεῖς σας, ἢ τὸν κατηχητὴν σας, νὰ σᾶς εἰποῦν τί ἔγραψε καὶ ποῦ, ὁ Παῦλος, διὰ τὴν Ἀγάπην. Παρακαλέσατε νὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσουν καὶ μάθετέ το. Εἶναι ἓνας ὠραιότατος ὕμνος εἰς τὴν χριστιανικὴν Ἀγάπην, ὑπέροχος.

6. ΟΙ ΔΩΔΕΚΑ ΜΑΘΗΤΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Α' Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΕΤΡΟΣ

Τὸν Ἀπόστολον Πέτρον τὸν γνωρίζομεν καλὰ καὶ ἀπὸ πέρυσι, ἀπὸ τὸ μάθημα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Μὲ τὸν ἀδελφόν του Ἀνδρέαν ἦσαν μαθηταὶ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, καὶ κατόπιν ἐγέναν, ἀπὸ τοὺς πρώτους, Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου. Τὸ ὄνομά του ἦτο Σίμων, ἀλλὰ ὁ Κύριος τὸν ὠνόμασε Κηφᾶν, δηλαδὴ Πέτρον, διὰ νὰ δείξῃ τὴν σταθερότητα τῆς πίστεώς του. Διότι «πέτρος» εἶναι ἡ πέτρα, ὁ βράχος. Ὅταν δὲ ὁ Κύριος μετέβαλε τὸ ὄνομα τοῦ Σίμωνος, τοῦ εἶπε : « Πέτρος εἶσαι (δηλ. πέτρα, βράχος) καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν πέτραν θὰ κτίσω τὴν Ἐκκλησίαν μου ». Ἦτο ἀπὸ τοὺς πλέον ἀγαπητοὺς Μαθητὰς τοῦ Κυρίου.

Τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἐκήρυξε πρῶτος τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἔδρυσεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὴν πρώτην χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν. Μετὰ τὸν λιθοβολισμόν τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου, ἐγένεν, ὅπως ἔχομε μάθει, ἀγριὸς διωγμὸς τῶν Χριστιανῶν. Οἱ Ἰουδαῖοι πρῶτον συνέλαβον τὸν Πέτρον καὶ τὸν ἐφυλάκισαν, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ τὸν θανατώσουν. Τὴν ἴδιαν ὅμως νύκτα, Ἄγγελος Κυρίου κατέβη εἰς τὴν φυλακὴν, τὸν ἠλευθέρωσε καὶ τὸν ὠδήγησε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, ὅπου καὶ ἐσώθη.

Ἐκήρυξεν εἰς τὴν Συρίαν, τὴν Μ. Ἀσίαν, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Θεωρεῖται, ἀπὸ τοὺς Καθολικοὺς, ὡς ὁ ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης.

Τὸ 67 μ. Χ. μὲ τοὺς διωγμοὺς τοῦ αἰμοδόρου Νέρωνος, τὸ αὐτὸ ἔτος ποὺ ἐθανατώθη ὁ Παῦλος, ἐμαρτύρησε καὶ ὁ Πέτρος, ἀλλὰ ὁ θάνατός του ἦτο φρικτότερος. Ἐσταυρώθη ἀντιστρόφως, δηλ. μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω, — ὅπως λέγει ἡ παράδοσις, — ἀφοῦ προηγουμένως ἐβασανίσθη.

Εἰς τὴν Ρώμην, ὑπάρχει ὁ περίφημος ναὸς τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους καὶ λαμπροτέρους χριστιανικοὺς ναοὺς τοῦ κόσμου.

Οἱ Ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος θεωροῦνται οἱ κορυφαῖοι ἀπὸ
 ὄλου τοὺς Ἀποστόλους. Ἡ μνήμη των εορτάζεται τὴν 30ὴν Ἰουνίου.
 Τότε ψάλλεται τὸ ἑξῆς τροπάριον :

« Οἱ τῶν Ἀποστόλων πρωτόθρονοι καὶ τῆς Οἰκουμένης
 διδάσκαλοι, τῷ Δεσπότη τῶν ὄλων πρεσβεύσατε, εἰρήνην τῇ
 Οἰκουμένη δωρήσασθε καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος».

Δηλαδή : «Σεῖς ποὺ εἴσθε οἱ πρῶτοι ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους καὶ οἱ
 Διδάσκαλοι τῆς Οἰκουμένης, παρκαλέσατε τὸν Δεσπότην τοῦ Σύμπαν-
 τος νὰ χάριση εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον καὶ ἔλεος εἰς τὰς ψυχὰς μας».

Ἐρωτήσεις : 1) Τί ἐνθυμεῖσθε ἀπὸ τὴν Καινὴν Διαθήκην σχε-
 τικῶς μὲ τὸν Πέτρον; 2) Γράφατε δι' αὐτὸν μίαν μικρὰν ἔκθεσιν. 3) Δια-
 τί ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος εορτάζονται μαζύ; 4) Ἐφέρετε νὰ ψάλετε
 τὸ τροπάριον των ; 5) Αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, κεφάλαιον Θ',
 στίχοι 32—35, γράφουν δι' ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ θαύματα τοῦ Πέτρου.
 Νὰ τὸ εὗρητε, νὰ τὸ διαβάσετε καὶ νὰ τὸ διηγηθῆτε ὕστερα μὲ δικά
 σας λόγια.

- Β' Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος - πρῶτος μαθητῆς τοῦ
 Χριστοῦ, δι' αὐτὸ καὶ ὀνομάζεται **Πρωτόκλητος**. Μετὰ τὸ Βάπτισμα
 τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος τὸν παρεκίνησε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν
 Κύριον. Μὲ τὸν ἀδελφόν του τὸν Πέτρον ἦσαν ἀλιεῖς εἰς τὴν λίμνην τῆς
 Γενησαρέτ.

Ὁ Ἀνδρέας, μαζύ μὲ τὸν Φίλιππον παρουσίασαν μὲ ὑπερηφάνειαν
 εἰς τὸν Ἰησοῦν τοὺς Ἑλληνας ποὺ ἐζήτησαν κάποτε νὰ τὸν ἴδου.

Ὁ Ἀνδρέας ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς ἑλληνικὰς πόλεις τοῦ
 Εὐξείνου Πόντου, εἶναι δὲ ὁ ἱδρυτῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου.
 Ἐδίδαξεν εἰς τὴν Θράκην, εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἰς τὴν Ἠπειρον, καὶ
 εἰς τὴν Πελοπόννησον. Γέρων 80 ἐτῶν, ἐσταυρώθη εἰς τὰς Πάτρας εἰς
 ἕνα σταυρὸν σχήματος Χ. Ὑπέμεινε μὲ καρτερίαν τὸ φρικτὸν μαρτύ-
 ριον. Τὸ ἱερόν του λείψανον μετεφέρθη ἀργότερον εἰς τὴν Κωνσταντι-
 νούπολιν, ὅπου τὸ ἔθαψαν εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

Εἶναι ὁ προστάτης καὶ ὁ πολιούχος ἅγιος τῶν Πατρῶν. Ὁραῖος
 καὶ μεγαλοπρεπῆς εἶναι ὁ ναὸς του εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν.

Ἡ μνήμη του εορτάζεται εἰς τὰς 30 Νοεμβρίου, ὅποτε καὶ ψάλλεται τὸ ἀπολυτίκιον :

« Ὡς τῶν Ἀποστόλων πρωτόκλητος καὶ τοῦ κορυφαίου ἀδελφός τῷ Δεσπότη τῶν ὅλων, Ἀνδρέα, ἰκέτευε, εἰρήνην τῇ Οἰκουμένῃ δωρήσασθαι καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος ».

Δηλαδή : « Σὺ ποῦ εἶσαι ὁ πρωτόκλητος ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀποστόλους καὶ ἀδελφὸς τοῦ Πέτρου, γὰρ παρακαλῆς τὸν Δεσπότην τοῦ Κόσμου, Ἀνδρέα, διὰ γὰρ χαρίζῃ εἰρήνην εἰς τὸν Κόσμον καὶ ἔλεος εἰς τὰς ψυχὰς μας ».

Ἐρωτήσεις : 1) Ποίας ἑλληνικῆς πόλεως εἶναι πολιοῦχος ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας ; 2) Διατί ὀνομάζεται πρωτόκλητος ; 3) Ποῦ ἐδίδαξε ; 4) Πότε καὶ πῶς ἀπέθανε ; 5) Πότε εορτάζεται ;

Γ' Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΛΟΥΚΑΣ

Ὁ Λουκᾶς ὑπῆρξε πιστὸς μαθητὴς καὶ φίλος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Τὸν ἐγνώρισεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Ὁ Λουκᾶς ἦτο ἰατρός, κατήγετο δὲ ἀπὸ τοὺς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας. Ἠκολούθησε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον εἰς τὰς περισσοτέρας περιουδεῖας του.

Ὁ Λουκᾶς εἶναι ὁ πρῶτος ἱστορικὸς συγγραφεὺς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐγραψε τὸ «Κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον», δι' αὐτὸ λέγεται καὶ εὐαγγελιστὴς. Ἐγραψε ἐπίσης τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, αἱ ὁποῖαι μᾶς ἐξιστοροῦν τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τῶν Ἀποστόλων μετὰ τὴν Πεντηκοστήν.

Ἐδίδαξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Ἀπέθανεν εἰς τὰς Θήβας ἀπὸ μαρτυρικῶν θάνατον. Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴν μνήμην του εἰς τὰς 18 Ὀκτωβρίου.

Ἐρωτήσεις : 1) Ποῦ ἐγνώρισεν ὁ Λουκᾶς τὸν Παῦλον ; 2) Τί ἐπάγγελμα εἶχεν ὁ Λουκᾶς ; 3) Τί ἔγραψεν ὁ Λουκᾶς ; 4) Τί εἶναι αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ; 5) Ποῦ ἀπέθανεν ; 6) Πότε εορτάζεται ; 7) Ἡ παράδοσις λέγει ὅτι ὁ Λουκᾶς ἦτο καὶ ζωγράφος. Ἐρωτήσατε γὰρ μάθετε καὶ δι' αὐτό, καὶ ὅ,τι σᾶς εἴπουν γὰρ τὸ κάμετε μίαν ὥραίαν ἔκθεσιν.

Δ' ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ

Δώδεκα, ὅπως ἔχομε μάθει, ἦσαν οἱ Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου. Οἱ ἀδελφοὶ Πέτρος καὶ Ἀνδρέας, υἱοὶ τοῦ Ἰωάν. Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, υἱοὶ

του Ζεβεδαίου, συγγενείς του Ἰησοῦ, Ἰάκωβος, Ἰούδας, Φίλιππος, Ναθαναήλ, Θωμᾶς, Ματθαῖος, Σίμων ὁ Κανανίτης καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης.

Ὁ Ἰδιός ὁ Ἰησοῦς ἔδωκεν ἐντολήν εἰς τοὺς Μαθητάς του νὰ πορευθοῦν μετὰ εἰς ὅλα τὰ Ἔθνη καὶ νὰ διδάξουν τὰ ὅσα Ἐκεῖνος τοὺς εἶχε διδάξει, καὶ νὰ βαπτίζουσιν, ὅσους ἐπίστευον, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Δι' αὐτό, οἱ Μαθηταὶ ὀνομάζονται καὶ Ἀπόστολοι, διότι ὁ Χριστὸς τοὺς ἀπέστειλε πρὸς ὅλον τὸν Κόσμον. Ἀπόστολοι ἀνεγνωρίσθησαν, ἐκτὸς τῶν Μαθητῶν, καὶ οἱ : Παῦλος, Λουκᾶς καὶ Μάρκος, διὰ τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας των πρὸς ἐξάπλωσιν τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἀπὸ τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους, ὁ ἀγαπημένος τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἰωάννης, ποῦ ἦτο πλησίον τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου, παρέλαβεν εἰς τὴν οἰκίαν του τὴν Παναγίαν, μετὰ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Υἱοῦ της.

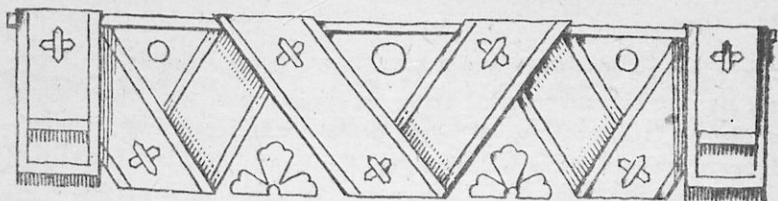
Ἐδίδαξεν εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας τὸ Εὐαγγέλιον. Γέρων 100 ἐτῶν, ἀπέθανεν εἰς τὴν Ἐφεσον. Σοφώτατος ἔγραψε τὸ « Κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον » καὶ τὴν Θεϊαν Ἀποκάλυψιν. Καὶ ὅτε πλέον ἢ μεγάλη του ἡλικία τὸν εἶχεν ἐξαντλήσει καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ ὁμιλῇ πολὺ, τὸ μόνον, ποῦ ἐπέμενε πάντοτε νὰ λέγῃ ἦτο :

— Τεκνία μου, ἀγαπάτε ἀλλήλους !

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἰωάννου, ὁ Ἰάκωβος, ἦτο ὁ σεβαστὸς ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων. Ἀπέθανε μὲ μαρτυρικὸν θάνατον. Ὁ καθεὶς ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἀποστόλους ἐδίδαξε εἰς πολλὰ μέρη, ἰδρῶν ἐκεῖ Ἐκκλησίας. Ὁ Φίλιππος εἰς τὴν Φρυγίαν, ὁ Ναθαναήλ εἰς τὰς Ἰνδίας, ὁ Θωμᾶς εἰς τὴν Περσίαν, ὁ Σίμων εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ὁ Ματθαῖος, ποῦ ἔγραψε καὶ τὸ « Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον », ἐκήρυξεν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Οἱ Ἀπόστολοι Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς, Ἰωάννης, λέγονται καὶ Εὐαγγελισταί, διότι ἔγραψαν τὰ Τέσσερα Εὐαγγέλια, ἕκαστος καὶ τὸ ἰδικόν του.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει ἰδιαιτέραν ἑορτὴν διὰ τὸν καθένα ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους. Ὅλους δὲ μαζὺ τοὺς τιμᾷ εἰς τὰς 30 Ἰουνίου, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Ἐρωτήσεις : 1) Ποῖοι ἦσαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ; 2) Τί ἐντολήν ἔδωκεν ὁ Κύριος εἰς τοὺς Μαθητάς του ; 3) Διατί ὀνομάσθησαν Ἀπόστολοι ; 4) Ποῖοι ὀνομάσθησαν Ἀπόστολοι χωρὶς νὰ εἶναι μετὰ τῶν Δώδεκα Μαθητῶν ; 5) Ποῖοι εἶναι οἱ Εὐαγγελισταί ; 6) Τί ἔλεγεν ὁ Ἰωάννης ὅταν ἦτο πολὺ γέρον ;

7. Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἡ ἐξάπλωσις τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς καὶ κατόπιν, ὑπῆρξε γοργή καὶ μεγάλη. Ἡ παλαιὰ θρησκεία τῶν Ἑλλήνων μὲ τὴν λατρείαν τῶν δώδεκα θεῶν, εἶχε καταπέσει. Ἡ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία περιωρίζετο μόνον εἰς τοὺς Ἑβραίους. Αἱ αὐτὸ, ἡ νέα θρησκεία διεδόθη γρήγορα εἰς τὰ Ἔθνη. Οἱ Ἀπόστολοι, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, δὲν ἐπρόφθαναν νὰ βαπτίζουσιν διαρκῶς καὶ νέους πιστοὺς. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ὠμολόγουν πίστιν εἰς τὸν Κύριον, ἔπρεπε νὰ ἀπαρνηθῶν τὸν παλαιὸν ἑαυτὸν των καὶ νὰ ζήσουσιν μίαν νέαν ζωὴν « ἐν Χριστῷ ». Οἱ Χριστιανοὶ κάθε πόλεως ἀπετέλουν καὶ μίαν ζηλευτὴν οἰκογένειαν. Ἡ ἀγάπη μεταξύ των ἦτο παραδειγματικὴ. Ἐζῶν καὶ εἰργάζοντο ὁ εἰς διὰ τὸν ἄλλον. Οἱ πτωχοί, αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ, οἱ ἀρρωστοί, οἱ δυστυχισμένοι, εὕρισκον πραγματικὴν ὑποστήριξιν καὶ παρηγορίαν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας των. Κανεὶς δὲν ὑπέφερε ἢ ὑπέφερον ὄλοι μαζὺ ἐξ ἴσου. Αὐτὴ ἡ χριστιανικὴ ζωὴ τῶν πρώτων Χριστιανῶν ἦτο καὶ ἡ μεγαλυτέρα αἰτία διὰ νὰ ἐξαπλωθῇ ἡ νέα θρησκεία. Οἱ ἄνθρωποι ἤθελον νὰ γίνουσιν Χριστιανοί, διὰ νὰ ζήσουσιν τὴν νέαν ζωὴν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καλωσύνης.

Ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, δὲν ὑπῆρχε μέρος ὅπου νὰ μὴν ὑπάρχη χριστιανικὴ Ἐκκλησία, μεγάλη ἢ μικρά.

Αἱ Ἐκκλησίαι ἦσαν ὀργανωμέναι μὲ τὸν ἴδιον σχεδὸν τρόπον ποὺ εἶναι καὶ τώρα. Τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἕδρουν οἱ Ἀπόστολοι. Ὅταν ἔφευγον, διὰ νὰ διδάξουσιν ἄλλοι, διώριζον εἰς τὴν θέσιν των ἐπισκόπους. Ὁ ἐπίσκοπος ἦτο ὁ προϊστάμενος τῶν Ἐκκλησιῶν μιᾶς περιφερείας. Ἡ ἕδρα του ἦτο εἰς τὴν κεντρικωτέραν πόλιν τῆς περιφερείας καὶ ὠνομάζετο ἐπισκοπή. Εἰς τὴν ἐπισκοπήν, ἀνήκον αἱ μικρότεραι Ἐκκλησίαι τῶν χωριῶν καὶ τῶν κωμοπόλεων τῆς περιφερείας. Εἰς κάθε μίαν ἀπὸ τὰς μικροτέρας αὐτὰς Ἐκκλησίας, οἱ ἐπίσκοποι εἶχον τοὺς ἀντιπροσώ-

Α. Γ. Καλογεροπούλου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία

πους των, τούς πρεσβυτέρους, δηλαδή τούς ιερείς. Ἐπειδὴ ὁ ἐπίσκοπος εἶχε πολλὰ καθήκοντα, εἶχεν ὡς βοηθόν του τὸν διάκονον ἢ «διάκο». Τοιοῦτοτρόπως, οἱ τρεῖς βαθμοὶ τῆς ἱερωσύνης καθιερώθησαν ἀπὸ τότε διὰ τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή: ὁ ἐπίσκοπος, ὁ πρεσβύτερος, καὶ ὁ διάκονος. Περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι αὐτοὶ ἦσαν οἱ καλῦτεροι καὶ ἐκλεκτότεροι ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς περιφερείας των. Οἱ ἐπίσκοποι ἐκάνονίζον τὰ ζητήματα τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς ἐπισκοπῆς των.

Συχνά, παρουσιάζοντο διάφορα ζητήματα ποὺ ἔπρεπε νὰ τὰ συζητοῦν καὶ νὰ τὰ λύουν πολλοὶ ἐπίσκοποι μαζύ. Συνήρχοντο τότε εἰς τὴν ἔδραν τῆς κεντρικωτέρας ἐπισκοπῆς καὶ ἀπετέλουν μίαν Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον. Ὁ πρόεδρος τῆς Συνόδου καθιερώθη νὰ λέγεται Μητροπολίτης. Παρόμοιον σύστημα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχει ἀκόμη εἰς τὴν Κρήτην. Ἡ Κρήτη διαιρεῖται εἰς ἐπισκοπὰς. Ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι τῆς Κρήτης διευθύνονται ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Κρήτης, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἔδραν του εἰς τὸ Ἡράκλειον.

Ἀργότερα, οἱ Μητροπολίται τῶν πέντε μεγάλων καὶ ἱστορικῶν πόλεων: Ἱεροσολύμων, Ἀντιοχείας, Κωνσταντινουπόλεως, Ρώμης καὶ Ἀλεξανδρείας ὠνομάσθησαν Πατριάρχαι, αἱ δὲ ἔδραι τῶν Πατριαρχεία. Ὁ Πατριάρχης τῆς Ρώμης ὠνόμασε κατόπιν τὸν ἑαυτὸν του Πάπαν καὶ ἀντιπρόσωπον τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ὅλοι οἱ Πατριάρχαι εἶναι ἴσοι μεταξὺ των.

Ἐρωτήσεις: 1) Ποία ἦτο ἡ κυριώτερα αἰτία διὰ νὰ ἐξαπλωθῇ γρήγορα ὁ Χριστιανισμός; 2) Πῶς ἐδημιουργήθησαν οἱ τρεῖς βαθμοὶ τῆς ἱερωσύνης; 3) Τί ἦσαν αἱ Ἐπαρχιακαὶ Σύνοδοι καὶ πῶς ὠνομάσθη ὁ πρόεδρος των; 4) Πῶς διοικεῖται σήμερον ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης; 5) Τί εἶναι οἱ Πατριάρχαι καὶ τὰ Πατριαρχεία.

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Τὰ πρῶτα ἔτη ποὺ ἤρχιζε νὰ ἐξαπλώνεται ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία, τοὺς Χριστιανοὺς τοὺς κατεδίωκον μόνον οἱ Ἑβραῖοι. Αὐτὸ τὸ γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Κυρίου, τὸν λιθοβολισμὸν τοῦ Στεφάνου, τοὺς διωγμοὺς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν δρᾶσιν τοῦ Σαοῦλ, καί, κατόπιν, ἀπὸ τὰ περιστατικὰ τῆς ζωῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τῶν ἄλλων Ἀποστόλων.

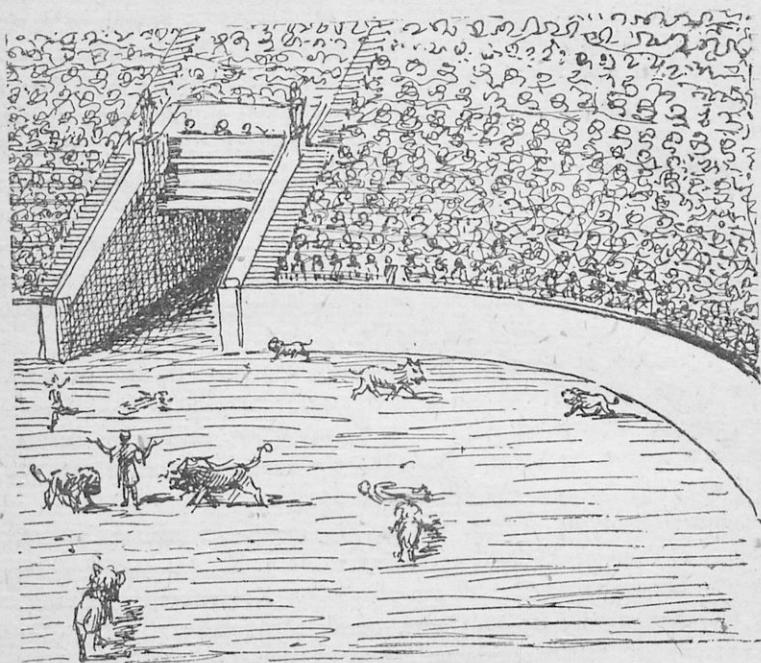
Τὸ Ρωμαϊκὸν Κράτος, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, δὲν ἐνδιεφέρετο διὰ

τὴν νέαν θρησκείαν. Τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰς βαρβάρους σιγηνάς κατὰ τῶν Χριστιανῶν τὰς ἐθεώρει ὡς ζήτημα ἐβραϊκὸν καὶ δὲν ἐπενέβαινε παρὰ μόνον διὰ τὰ ἀποκαταστήσει τὴν τάξιν. Σιγά-σιγά ὁμως, ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία ἤρχισε νὰ γίνεται ἰσχυρά. Οἱ ρωμαῖοι αὐτοκράτορες ἐφοβήθησαν τὴν ἐπικρατήσιν της. Δὲν τοὺς συνέφερε δὲ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία, διότι ἐκλόνιζε τὰ θεμέλια τοῦ Κράτους, δηλαδή :

Ὁ Χριστιανισμὸς ἐδίδασκεν ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, μέγα πλῆθος ἀνθρώπων ἦσαν δούλοι. Ἡ ζωὴ τῶν ὑπηκόων τοῦ αὐτοκράτορος εὕρισκετο εἰς χεῖρας του. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐδίδασκεν ὅτι μόνον ὁ Θεὸς ἐξουσιάζει τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ Αὐτὸς τὴν χαρίζει.

Ἐξ ἄλλου, οἱ ρωμαῖοι αὐτοκράτορες ἐλατρεύοντο ὡς θεοὶ μετὰ τὸν θάνατόν των. Αὐτὸ ἦτο καθαρὰ εἰδωλολατρεία, τὴν ὁποίαν ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὴν ἀνεχθῆ. Τέλος, ἡ ζωὴ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο διεφθαρμένη. Ὁ Χριστὸς ἐκτύπησε τὴν ἀκολασίαν, καὶ ἐδίδαξε τὴν ἀγνότητά, τὴν ἀγάπην, τὴν ἀνωτέραν ζωὴν.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, καὶ μὲ τὴν ὑποκίνησιν πάντοτε τῶν Ἑβραίων, οἱ Ρωμαῖοι Αὐτοκράτορες, ἀπὸ τὸ 54 μ. Χ., ἐπὶ διακόσια ἔτη συνεχῶς ἔκαμαν τὸ πᾶν διὰ νὰ ἐξοντώσουν τὸν Χριστιανισμὸν. Ὑπέβαλλον τοὺς Χριστιανούς εἰς ἀφάνταστα μαρτύρια. Αἱ φυλακαί, αἱ ἐξορίαι, αἱ μαστιγώσεις, οἱ ἀποκεφαλισμοί, ἦσαν αἱ ἐλαφρότεραι τιμωρίαι! Συχνὰ οἱ Χριστιανοὶ ἦ καὶ δλόκληροὶ αἱ Χριστιανικαὶ Κοινότητες μιᾶς πόλεως, παρεδίδοντο εἰς τὴν μανίαν τοῦ ἐξηγερωμένου ὄχλου. Τοὺς ἤρπαζον τότε, τοὺς ἔσυρον ζωντανούς εἰς τοὺς δρόμους, καὶ τοὺς ἔκαιον τὴν νύκτα, ἀλείφοντες τὰ σώματά των μὲ πίσσαν, διὰ νὰ φωτίζωνται οἱ δρόμοι! Τοὺς ἔριπτον εἰς τοὺς στίβους τῶν ἵπποδρόμων ὅπου ἄφηνον ἐλεύθερα ἄγρια θηρία διὰ νὰ τοὺς κατασπαράξουν. Τοὺς ἔκαιον μέσα εἰς τοὺς φούρνους καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ ἀφάνταστα καὶ ἀπίστευτα μαρτύρια τοὺς ὑπέβαλλον. Χιλιάδες χιλιάδων γνωστοὶ καὶ ἀγνωστοὶ ἤρωες ἐθυσιάσθησαν εἰς ἐκείνους τοὺς καιροὺς διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι οἱ ἅγιοι ποῦ καθημερινῶς μνημονεύονται σήμερον εἰς τὰς ἐκκλησίας μας. Ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ ἦτο ἀπηγορευμένη. Ἐκκλησαὶ φανεραὶ καὶ συγκεντρώσεις τῶν Χριστιανῶν δὲν ἐπετρέποντο. Οἱ Χριστιανοὶ ἠναγκάζοντο νὰ καταφεύγουν εἰς ὑπόγεια, εἰς μυστικὰ μέρη, εἰς σπήλαια, ἢ ἦνοιγον ὑπογείους στοάς, καὶ τὰς μετέβαλλον εἰς ἐκκλησίας. Αὐταὶ αἱ ὑπόγαιοι ἐκκλησαὶ ὠνομάσθησαν **Κατακόμβαι**. Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰς σώζονται ἀκόμη καὶ σήμερον.

Τοὺς ἔρριπτον εἰς τοὺς στίβους ὅπου ἄφηνον ἐλεύθερα ἄγρια θηρία
διὰ νὰ τοὺς κατασπαράξουν... (σελ. 35)

Ἄλλὰ μὲ ὅλα αὐτά, οἱ ρωμαῖοι αὐτοκράτορες τὸ μόνο ποὺ κατέρω-
θωσαν ἦτο τοῦτο: Νὰ ἐξαπλωθῇ περισσότερο ὁ Χριστιανισμός!...

Κατὰ τὸ διάστημα ἀπὸ τοῦ 54 μέχρι τοῦ 312 μ. Χ., ἔγιναν πολ-
λοὶ καὶ τρομεροὶ διωγμοί. Ἄλλὰ οἱ ἀγριώτεροι εἶναι δώδεκα. Ἀπ' αὐ-
τούς, πάλιν, διακρίνονται ὡς φοβεριώτεροι, ἐκαῖνοι ποὺ ἔγιναν τὴν ἐπο-
χὴν ποὺ αὐτοκράτορες τῆς Ρώμης ἦσαν, ὁ Νέρων, ὁ Δέκιος, ὁ Δομι-
τιανός, ὁ Διοκλητιανός κλπ. Ἡ θηριωδία τοῦ Νέρωνος μᾶς εἶναι γνω-
στὴ καὶ ἀπὸ τὰ προηγούμενα.

Κατὰ τοὺς διωγμοὺς τοῦ Διοκλητιανοῦ, ἐμαρτύρησαν ὁ Ἅγιος Δη-
μήτριος καὶ ὁ Ἅγιος Γεώργιος, οἱ ὅποιοι τιμῶνται ἐξαιρετικῶς εἰς τὴν
Ἑλλάδα.

Ἐρωτήσεις: 1) Διὰ ποῖον λόγον ἤρχισαν διωγμοὺς κατὰ τῶν
Χριστιανῶν οἱ Ρωμαῖοι; Νὰ γράψετε ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους εἰς ἓνα

φύλλον χαρτί. Θὰ τὸ χωρίσετε, μὲ μίαν κἀθετον, εἰς τὴν μέσην. Ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν μέρος θὰ γράψετε τί κατάστασις ἐπεκράτει εἰς τὴν Ρώμην. Καὶ ἀπὸ τὸ δεξιόν, — ἀπέναντι ἀκριβῶς καὶ ἀντιστοίχως — τί ἐπίστευον οἱ Χριστιανοί, ποῦ ἦτο ἀντίθετον πρὸς τὴν ρωμαϊκὴν κατάστασιν. Θὰ σᾶς βοηθήσῃ καὶ ὁ διδάσκαλός σας εἰς αὐτό. 2) Τί μαρτύρια ὑπέστησαν οἱ Χριστιανοὶ κατὰ τοὺς διωγμούς; 3) Πόσα ἔτη ἐκράτησαν οἱ διωγμοί; 4) Τί εἶναι αἱ κατακόμβαι; Γνωρίζετε κανένα ποίημα διὰ τὰς κατακόμβας; 5) Ποῖοι εἶναι οἱ φοβερώτεροι διωγμοί;

Ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον . . .

(Ἐβρ. ια', 37)

Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἐγεννήθη εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Ἦτο ἀπὸ μεγάλην καὶ ὀνομαστὴν οἰκογένειαν. Νεαρὸς ἀκόμη, κατετάγη εἰς τὸν ρωμαϊκὸν στρατὸν, καὶ γρήγορα ἔγινεν ἐπίλεκτος ἀξιωματικός. Διεκρίνετο διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀνδρείαν του. Μὲ τὸ αὐτὸ θάρρος ἐξετέλει καὶ τὰ θρησκευτικὰ του καθήκοντα. Ὁργάνωσε τὴν χριστιανικὴν νεολαίαν τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἦτο ὁ γενναῖος ἀρχηγός της. Ὅλοι τὸν ἠγάπων διὰ τὰ χριστιανικά του χαρίσματα. Ἦτο ὁ φίλος κάθε ἀδυνάτου καὶ καταδιωχομένου εἰς τὴν πόλιν των.

Ἐίμεθα τώρα εἰς τὸ ἔτος 304 μ. Χ. Οἱ διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν εὐρίσκονται εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς βαρβαρότητος. Αὐτοκράτωρ εἶναι ὁ τρομερὸς διώκτης τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ Διοκλητιανός. Ὁ Δημήτριος εἰδοποιήθη πρῶτον νὰ ἀπαρνηθῇ τὴν πίστιν του. Ἠνήθη! Τὸν φυλακίζουν τότε καὶ τὸν βασανίζουν. Ἀτάραχος αὐτός, ὑπομονεῦει τὰ πάντα. Οἱ ἐχθροὶ ἐξοργίζονται περισσότερο, οἱ πιστοὶ ὅμως ἐνθαρρύνονται ἀπίστευτα μὲ τὸ παράδειγμά του.

Μίαν ἡμέραν, εἰς τὸ στάδιον τῆς Θεσσαλονίκης, εἶχε ἀναγγελθῆ ὅτι θὰ γίνουσι μεγάλοι παλαιστικοὶ ἀγῶνες. Ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἀγὼν μεταξύ ἑνὸς γιγαντοσώμου εἰδωλολάτρου, τοῦ Λυαίου, καὶ τοῦ μικροσώμου χριστιανοῦ Νέστορος. Ἐπειδὴ οἱ ἀγῶνες θὰ ἐγίνοντο μεταξύ εἰδωλολάτρου καὶ Χριστιανοῦ, παρουσίαζον ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον, διότι τὸ ζήτημα ἐθεωρήθη ὡς νὰ ἦτο πάλη μεταξύ τῶν δύο θρησκειῶν.

Τὴν προηγουμένην ἡμέραν τῶν ἀγῶνων, ὁ Νέστωρ ἐπῆγε εἰς τὴν

φυλακίην. Εύρε τον Δημήτριον. Ὁ Ἅγιος τοῦ ἔδωσε θάρρος, τὸν ἠλόγησε, καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι μὲ τὴν πίστιν του εἰς τὸν Χριστὸν θὰ νικήσῃ.

Πράγματι, τὴν ἄλλην ἡμέραν, μετὰ μίαν πάλην ἄνισον, ὁ Νέστωρ, ἂν καὶ ἦτο μικρὸς καὶ ἀδύνατος, ἐνίκησε τὸν γίγαντα Λυαίου, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου. Ἡ εἰδωλολατρεία εἶχε νικηθῆ, ἀλλὰ οἱ εἰδωλολάτραι ἐξηγηριώθησαν. Οἱ Χριστιανοὶ ἦσαν χαρούμενοι, καὶ ἐδόξαζον τὸν Ἰησοῦν. Οἱ εἰδωλολάτραι ἕως ἐθεώρουν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ὡς προσβολήν. Ἐμαθε καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τὰ γεγονότα, διότι ὁ Λυαῖος ἦτο φίλος του. Ἐμαθεν ἐπίσης ὅτι ὁ Νέστωρ ἐνίκησε διότι εἶχε λάβει τὴν εὐχήν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Δημητρίου. Δι' αὐτὸ, θυμωμένος, διέταξε καὶ τὸν ἀπεκεφάλισαν. Οἱ παλαιοὶ λέγουσι ὅτι ἀπὸ τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου ἀνέβλυσε μύρον, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποῦ ὁ Ἅγιος Δημήτριος ὠνομάσθη **Μυροβλήτης**.

Ἡ Θεσσαλονίκη τὸν τιμᾷ ὡς πολιούχον τῆς Ἁγίου. Μεγαλοπρεπῆς ἦτο ὁ ναὸς του, ὁ ὁποῖος ἐκάη κατὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊάν αὐτῆς τῆς πόλεως, τὸ 1917, καὶ ὁ ὁποῖος ἔχει κτισθῆ πάλιν ὠραῖος. Πολλὰ θαύματα διηγούνται ὅτι ἔκαμε ὁ Ἅγιος Δημήτριος. Μάλιστα, τὸ 1912, τὴν ἡμέραν ἀκριβῶς τῆς ἑορτῆς του, δηλαδὴ τὴν 26ην Ὀκτωβρίου, ἡ Θεσσαλονίκη ἠλευθερώθη ἀπὸ τὴν δουλείαν τῶν Τούρκων. Κατὰ τὸν ἑορτασμόν τῆς μνήμης του, ψάλλομεν τὸ ἑξῆς τροπάριον :

« Μέγαν εὗρατο ἐν τοῖς κινδύνοις, σὲ ὑπέρμαχον ἢ Οἰκουμένη, Ἄθλοφόρε, τὰ ἔθνη τροπούμενον. Ὡς οὖν Λυαίου καθεῖλες τὴν ἔπαρσιν, ἐν τῷ σταδίῳ θαρρύνας τὸν Νέστορα, οὕτως, ἅγιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος ».

Δηλαδὴ : « Ὁλος ὁ κόσμος εἰς τοὺς κινδύνους εὗρε βοηθὸν ἐσέ, Νικητᾶ, ποῦ ἐνίκησες τοὺς εἰδωλολάτραις. Ὅπως δὲ ἔδωσες θάρρος εἰς τὸν Νέστορα διὰ τὴν κατάρριψιν τὴν ὑπερῆφάνειαν τοῦ Λυαίου εἰς τὸ στάδιον, τοιοῦτοτρόπως, ἅγιε, Μεγαλομάρτυς Δημήτριε, νὰ παρακαλῆς τὸν Χριστὸν τὸν Θεὸν νὰ μᾶς χαρίσῃ τὸ μέγα ἔλεος ».

Ἐρωτήσεις : 1) Ποῖος ἦτο αὐτοκράτωρ ὅταν ἔζη ὁ Δημήτριος ; 2) Τί ἔκαμε εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ὁ Δημήτριος, ὡς Χριστιανός ; 3) Διατί ἐφυλακίσθη ; 4) Διατί ἀπεκεφαλίσθη ; 5) Διατί ὠνομάζεται Μυροβλήτης ; 6) Νὰ μάθετε τὸ τροπάριόν του. 7) Τί ἔγινε εἰς τὰς 26 Ὀκτωβρίου τοῦ 1912 ;

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος ἔζησε τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ποὺ ἔζησε καὶ ὁ Ἅγιος Δημήτριος. Ὁ Ἅγιος Γεώργιος ἐγεννήθη εἰς τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας, καὶ ἡ οἰκογένειά του ἦτο πλουσιωτάτη. Ἀπὸ μικρὸς διεκρίνετο διὰ τὰ εὐγενικά του αἰσθήματα καὶ τὴν εὐφυΐαν του. Δι' αὐτὸ ἡ ψυχὴ του πολὺ γρήγορα ἤνοιξε διὰ νὰ δεχθῆ τὸν Χριστόν. Νεαρός, κατετάγη εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν Στρατόν, καὶ ἔγινε χιλιάρχος. Ὅταν οἱ γονεῖς του ἀπέθανον, ἐμοίρασε τὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἠλευθέρωσε τοὺς δούλους καὶ αἰχμαλώτους ποὺ εἶχε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του. Ἦτο ὁ προστάτης τοῦ τόπου ὅπου ἐζούσεν. Οἱ πτωχοὶ εἰς αὐτὸν εὕρισκον ἀνακούφισιν, οἱ ἄρρωστοὶ τὴν θεραπείαν των.

Αὐτοκράτωρ ἦτο τότε, ὅπως εἶπομεν, ὁ τρομερὸς Διοκλητιανός. Μὴ γνωρίζων ὅτι ὁ Γεώργιος ἦτο Χριστιανός, τὸν διέταξε, μίαν ἡμέραν, νὰ μεταβῆ εἰς μίαν πόλιν καὶ νὰ ἐξοντώσῃ τοὺς Χριστιανούς.

Ὁ Γεώργιος ἠρνήθη νὰ ὑπακούσῃ, καὶ ἐδήλωσε μὲ θάρρος ὅτι εἶναι καὶ αὐτὸς Χριστιανός. Ματαίως ὁ Αὐτοκράτωρ προσεπάθησε νὰ τὸν πείσῃ νὰ ἀλλάξῃ τὴν θρησκείαν του. Τοῦ ὑπεσχέθη δόξας, πλοῦτη, τιμὰς, βαθμούς. Ὅλα τὰ περιεφρόνησεν ὁ Γεώργιος. Τί ἀξίαν εἶχον αὐτὰ ἐμπρὸς εἰς τὸν Χριστόν; Ὁ Διοκλητιανὸς τὸν ἐφυλάκισεν. Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Γεωργίου ἐξώργισε ἀκόμη περισσότερο τὸν αὐτοκράτορα. Διέταξε νὰ τὸν βασανίσουν. Ἀλλὰ τὰ βασανιστήρια ἔκαμαν ἰσχυροτέραν τὴν πίστιν τοῦ Ἁγίου. Τέλος, εἰς τὰς 23 Ἀπριλίου τοῦ 309, τὸν ἀπεκεφάλισαν.

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν, ἡ Ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴν μνήμην του. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἑορτάζεται εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ ἐξαιρετικὴν χαράν. Διότι, συνήθως, συμπίπτει μὲ τὴν ὡραίαν περίοδον τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα.

Τὸ ὄνομα Γεώργιος, καὶ Γεωργία, εἶναι πολὺ συνηθισμένον εἰς τοὺς Ἕλληνας. Τὸ συναντᾶ κανεὶς διαρκῶς. Ἀκόμη καὶ δύο Βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων εἶχον τὸ ὄνομα Γεώργιος. Πλεῖστοι ναοὶ καὶ ἰδίως ἐξωκλήσια εἶναι ἀφιερωμένα εἰς τὴν χάριν του.

Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς διηγεῖται πολλὰ διὰ τὸν Ἅγιον Γεώργιον. Ἡ πλέον διαδεδομένη ἀλλὰ καὶ μία ἀπὸ τὰς ὡραιότερας διηγήσεις εἶναι ἐκεῖνη ποὺ λέγει πῶς ὁ Ἅγιος ἐξώντωσε τὸν δράκοντα.

Δράκων τρομερὸς, διηγούνται, ἐφύλασεν τὴν πηγὴν κάποιας χώρας, καὶ δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ μαζεύουν νερό, παρὰ μόνον ἂν τοῦ ἔφερον, μίαν φορὰν κατ' ἔτος, νὰ φάγῃ τὸ ὡραιότερον κορί-

τσι του τόπου. Κάποτε, ο κληρός έπεσεν εις την βασιλοπούλαν. Ώδήγησαν τότε την ώραϊαν κόρην εις την πηγγήν, ενῶ αὐτὴ ἔκλαιε καὶ ὠδύρατο. Μετ' ὀλίγον ὁμως, ἐπέρασεν ὁ Ἅγιος, τυχαίως, καὶ ἤκουσε τοὺς θρήνους τῆς βασιλοπούλας. Ἐτρεξεν ἀμέσως πρὸς τὴν πηγγήν, τὴν ἠρώτησε καὶ ἔμαθε τὰ φοβερὰ καθέκαστα. Καὶ τὴν στιγμὴν πού τὸ ἀπαίσιον θηρίον παρουσιάσθη καὶ ἦτο ἕτοιμον νὰ ἀρπάξῃ τὴν κόρην, ὁ Ἅγιος, μὲ ἓνα γρήγορον καλπασμὸν ὤρμησε ἐναντίον του καὶ τὸ ἐφόνευσε μὲ τὸ δόρυ του. Τοιοῦτοτρόπως, ἠλευθέρωσε καὶ τὴν βασιλοπούλαν καὶ τὴν χώραν.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ἅγιος Γεώργιος παριστάνεται ἔφιππος, νὰ φονεύῃ τὸν δράκοντα. Ὁ Ἅγιος Γεώργιος θεωρεῖται σύμβολον τῆς ἑλληνικῆς Χριστιανικῆς ἀνδρείας. Δι' αὐτὸ αἱ Πολεμικαὶ μας Σημαῖαι ἔχουν τὴν εἰκόνα του.

Τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ Ἁγίου εἶναι τὸ ἑξῆς :

«Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς καὶ τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστῆς, ἀσθενούντων ἰατρός, βασιλέων ὑπέρμαχος, Τροπαιοφόρε Μεγαλομάρτυς Γεώργιε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Δηλαδή: «Σὺ πού ἠλευθέρωνες τοὺς αἰχμαλώτους, υπερέσπιζες τοὺς πτωχοὺς, ἐθεράπευες τοὺς ἀρρώστους, ὑπεστήριζες τοὺς βασιλεῖς, Νικητὰ Μεγαλομάρτυς Γεώργιε, νὰ παρακαλῆς Χριστὸν τὸν Θεὸν νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς μας».

Ἐρωτήσεις: 1) Τί βαθμὸν εἶχεν ὁ Ἅγιος Γεώργιος εἰς τὸν Ρωμαϊκὸν στρατόν; 2) Τί ἔκαμε ὅταν ἀπέθανον οἱ γονεῖς του; 3) Διὰ τί ἔμαρτύρησε; 4) Διὰ τί παριστάνεται εἰς τὰ εἰκονίσματα ὡς ἵππεδς πού φονεύει τὸν δράκοντα; 5) Διὰ τί αἱ Πολεμικαὶ Σημαῖαι ἔχουν τὴν εἰκόνα του; 6) Ποῖον εἶναι τὸ ἀπολυτίκιόν του; 7) Ποῖοι βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων εἶχον τὸ ὄνομα Γεώργιος; 8) Ὅσοι ἀπὸ σᾶς ἔχουν τὸ ὄνομα Γεώργιος ἢ Γεωργία, νὰ γράψουν μίαν ἔκθεσιν διὰ τὸν Ἅγιον. 9) Ζεῦρετε κανένα ποίημα ἢ τραγοῦδι διὰ τὸν Ἅγιον Γεώργιον;

8. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Α. Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Τρεις σχεδόν αιώνας ἐκράτησαν οἱ διωγμοὶ κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Τοὺς διωγμοὺς αὐτοὺς τοὺς ἐσταμάτησεν ὁ αὐτοκράτωρ Μέγας Κωνσταντίνος.

Ὁ Μέγας Κωνσταντίνος ἦτο υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίου τοῦ Χλωροῦ καὶ τῆς Ἀγίας Ἑλένης. Ὅταν ἀπέθανεν ὁ πατέρας του, ὁ στρατὸς τὸν ἀνεκλήρουξεν αὐτοκράτορα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, τὸ 306. Διότι, τότε, τὸ ἀπέραντον ρωμαϊκὸν κράτος ἦτο διηρημένον εἰς τέσσαρα τμήματα καὶ ἕκαστον ἐξ αὐτῶν εἶχεν ἀπὸ ἓνα αὐτοκράτορα. Ὁ Κωνσταντίνος ἐφιλοδόξησεν νὰ ἐνώσῃ καὶ πάλιν τὰ τέσσαρα τμήματα καὶ νὰ μείνῃ αὐτὸς μοναδικὸς αὐτοκράτωρ εἰς τὸ κράτος, ὅπως ἦσαν οἱ παλαιοὶ Καίσαρες. Εἰς αὐτὴν του τὴν προσπάθειαν, τὸν ἐβοήθησαν πολὺ τὰ στρατιωτικὰ του ἐξαιρετικὰ χαρίσματα, ἡ εὐφυΐα του, καὶ κυρίως ἡ ἀγάπη ποὺ εἶχεν δι' αὐτὸν ὁ στρατὸς του καὶ ὁ λαὸς του.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν, αὐτοκράτωρ ἦτο ὁ Μαξέντιος. Πρωτεύουσά του ἦτο ἡ Ρώμη. Ἀλλὰ ὁ ρωμαϊκὸς λαὸς δὲν συνεπάθει τὸν Μαξέντιον. Κάποια λοιπὸν ἀφορμὴ ἐδόθη καὶ οἱ δύο στρατοί, τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Μαξεντίου, ἤλθον εἰς ρῆξιν. Ὁ πόλεμος μεταξὺ τῶν δύο αὐτοκρατόρων ἤρχισεν, ἀλλὰ αἱ δυνάμεις ἦσαν ἄνισοι. Μίαν ἡμέραν προτοῦ γίνῃ ἡ ἀποφασιστικὴ μάχη, ἡ θέσις τοῦ Κωνσταντίνου ἦτο κρίσιμος. Δι' αὐτό, ὁ Κωνσταντίνος εἶχεν ἀποσυρθῆ εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνὴν μόνος του καὶ ἐσκέπτετο μὲ ποῖον τρόπον θὰ ἀπέφευγε τὴν καταστροφὴν.

Ἦτο μεσημέρι, καὶ ὁ θερινὸς ἥλιος ἔκαιεν πολὺ. Στενοχωρημένος, ὁ Κωνσταντίνος ἐβγήκεν ἀπὸ τὴν σκηνὴν του. Περιέφερε τὸ δλέμμα εἰς τὸ στρατόπεδόν του καὶ κατόπιν ἐκοίταξε τὸν οὐρανόν.

— "Α! ἐφώναζεν αἰφνιδίως, σὺν κάτι τὸ θαυμάσιον νὰ εἶχεν ἀντικρύσει.

Καὶ πράγματι, εἰς τὸν οὐρανὸν εἶχεν ἀντικρύσει ἐν φωτεινὸν σημείον.

Ἦτο ἓνας χρυσοῦς φωτεινὸς κύκλος καὶ εἰς τὸ κέντρον εἶχεν ἓνα σταυρὸν, γύρω δὲ ἀπὸ τὸν σταυρὸν ὑπῆρχεν ἡ φράσις :

ΕΝ ΤΟΥΤῳ ΝΙΚΑ

Τὸ ὄραμα ἦτο ὀλοφάνερρον. Μόνον μὲ τὴν δύναμιν καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ Σταυροῦ θὰ ἤμποροῦσε νὰ νικήσῃ. Αὐτὴν τὴν σημασίαν εἶχεν ἡ φράσις : « ἐν τούτῳ νικά ». Ἐτριψε τὰ χέρια του, ἐνθουσιασμένος. Ἐκάλεσεν ἀμέσως τοὺς συμβούλους του καὶ διέταξεν νὰ ἐτοιμάσουν ἐν πελώριον λάβαρον, ποὺ νὰ εἰκονίζῃ ἓνα ὀλόχρυσον δίσκον μὲ ἓνα ἀργυροῦν σταυρὸν εἰς τὸ κέντρον. Γύρω ἀπὸ τὸν σταυρὸν, ἐκένησαν, μεγάλα, τὰ γράμματα : **ἐν τούτῳ νικά.**

Ὁ ἐνθουσιασμὸς ποὺ προεκάλεσε τὸ λάβαρον εἰς τὸν στρατὸν δὲν περιγράφεται. Ἦτο κάτι ποὺ καὶ αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος οὐδέποτε θὰ ἤμποροῦσε νὰ τὸ φαντασθῇ. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶχεν ἐξαπλωθῆ παντοῦ. Εἰς τὸν στρατὸν, οἱ περισσότεροὶ ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται ἦσαν κρυφοὶ Χριστιανοί. Τώρα λοιπὸν ποὺ αὐτοὶ οἱ πιστοὶ ἔβλεπον ἐμπρὸς των τὸν Σταυρὸν, τὸ ἱερὸν σύμβολον τῆς θρησκείας των, ἐπίστευον ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος τοὺς ὠδήγει πρὸς τὴν νίκην. Μὲ ἐνθουσιασμὸν ὄρμησαν ἀσυγκράτητοι εἰς τὴν μάχην. Δὲν ἦτο ἐπίθεσις ἐκείνη. Θύελλα, καταιγίς. Τίποτε δὲν ἤμποροῦσε νὰ σταματήσῃ τὴν ἀκάθεκτον ὄρμην τοῦ Χριστιανικοῦ Στρατοῦ. Ὁ Μαξιέντιος ἐνικήθη κατὰ κράτος. Τὰ στρατεύματά του διελύθησαν. Ὁ Κωνσταντῖνος εἰσήλθεν εἰς τὴν Ρώμην νικητῆς καὶ τροπαιοῦχος, μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἐνῷ ὁ λαὸς τῆς μεγάλης πρωτεύουσας τὸν ὑπεδέχετο ὡς ἐλευθερωτὴν του. Μιὰ πελωρία ἄψις εἶχεν ὑψωθῆ εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἀπεράντου πόλεως. Τὰ δύο δυτικὰ ρωμαϊκὰ κράτη εἶχον ἐνωθῆ τώρα εἰς ἓν.

Μετὰ τὴν νίκην αὐτὴν, ὁ Κωνσταντῖνος ὑπέταξε μὲ εὐκολίαν καὶ τὰ ἄλλα δύο τμήματα τῆς ρωμαϊκῆς αυτοκρατορίας. Τὸ 312 ἦτο αὐτὸς μοναδικὸς αυτοκράτωρ καὶ κύριος εἰς τὸ ἀπέραντον κράτος τῆς Ρώμης.

Ἡ πρώτη του σκέψις ἦτο νὰ περιβάλλῃ μὲ ὄλην του τὴν συμπάθειαν τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν. Ἀπηγόρευσε τοὺς διωγμοὺς, ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς νὰ λατρεύουν ἐλευθέρως τὸν Κύριον. Οἱ πολυπαθοὶ πιστοὶ ἤρχισαν πλεον νὰ συνέρχωνται. Ἐγκατέλειψαν τὰς κατακόμβας καὶ τὰ κρησφύγετα.

Ἐπειτα ἀπὸ 18 ἔτη, ὁ Κωνσταντῖνος προέβαιναν καὶ εἰς ἄλλην ἱστορικὴν πράξιν. Μετέφερε τὴν ἔδραν τῆς αὐτοκρατορίας του εἰς τὸ Βυζάντιον, ὅπου ἔκτισε μεγάλην καὶ ὠραίαν πόλιν, τὴν **Κωνσταντινούπολιν**, ὅπως ὠνομάσθη ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος. Πολλὰ μεγαλοπρεπῆ ὀικοδομήματα ἐκόσμησαν τὴν νέαν πρωτεύουσαν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους.

Εἰς τὰς 21 Μαΐου 337 μ. Χ., εἰς ἡλικίαν 69 ἐτῶν, ὁ Κωνσταντῖνος ἀπέθανεν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐβαπτίσθη καὶ ἔγινε Χριστιανός.

Διὰ τὰ μεγάλα του κατορθώματα, ἡ Ἱστορία τὸν ὠνόμασε **Μέγαν**, καὶ ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία τὸν ἀνεκήρυξεν ἅγιον καὶ **ἰσαπόστολον**, δηλαδὴ ἴσον πρὸς τοὺς Ἀποστόλους.

Ἐρωτήσεις: 1) Πῶς ἔγινεν ὁ Κωνσταντῖνος αὐτοκράτωρ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης; 2) Τί ἔκαμε τὸν Κωνσταντῖνον ὥστε νὰ παραχωρήσῃ ἐλευθερίαν εἰς τοὺς Χριστιανούς; 3) Τί σημαίνει τὸ « ἐν τούτῳ νίκα »; 4) Πῶς ἔκαμεν τὴν νέαν του πρωτεύουσαν ὁ Κωνσταντῖνος; 5) Πότε ἀπέθανεν; 6) Πῶς τὸν ὠνόμασε ἡ Ἱστορία; 7) Ἥμπορεῖτε νὰ ἐξηγήσετε διὰ ποῖον λόγον ἡ Ἐκκλησία ἀνεκήρυξεν τὸν Μ. Κωνσταντῖνον **ἰσαπόστολον**; Δὲν ἦτο ἀρκετὸν νὰ τὸν ἀνακηρύξῃ μόνον ἁ γ ι ο ν; Τί θέλει νὰ τονίσῃ ἡ ἐκκλησία μὲ τὸν τίτλον τοῦ ἰσαποστόλου;

Β' Ἡ ΑΓΙΑ ΕΛΕΝΗ ΚΑΙ Ο ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Τὴν συμπάθειάν του πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος τὴν ὄφειλε πολὺ καὶ εἰς τὴν εὐσεβῆ μητέρα του, τὴν Ἁγίαν Ἑλένην. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ πίστις της πρὸς τὸν Χριστὸν ἦτο τόσο μεγάλη, ὥστε ἀπεφάσισε καὶ μετέβη ἡ ἑαυτὴ εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, μὲ τὸν σκοπὸν ν' ἀνακαλύψῃ ποῦ εὐρίσκεται ὁ Σταυρὸς ἐπάνω εἰς τὸν ὅποιον εἶχον σταυρώσει τὸν Κύριον. Εἰδικὸν συνεργεῖον ἐργατῶν, ποῦ τὸ ἐπέβλεπεν ἀκούραστα ἡ ὑπομονητικὴ Βασιλομήτωρ, ἔσκαπεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εἰς τὸν Γολγοθᾶ, ἕως ὅτου, ἐπὶ τέλους, εὗρον τὸν Τίμιον Σταυρὸν. Ὑπάρχει ἡ παράδοσις ὅτι εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτο θαμμένος ἐπὶ τριακόσια σχεδὸν ἔτη, εἶχε φυτρώσει βασιλικός, καὶ εὐωδιάζεν ὁ τόπος.

Μὲ χαρὰν καὶ ἱερὰν συγκίνησιν, ἡ Ἁγία Ἑλένη ἔλαβε μόνη της τὸν Σταυρὸν καὶ τὸν ὕψωσε, διὰ νὰ τὸν προσκυνήσουν οἱ Χριστιανοί. Εἰς ὀλόκληρον τὸ ρωμαϊκὸν Κράτος, τὸ ἀπέραντον, ἡ συγκίνησις ποῦ προεκάλεσεν ἡ εὕρεσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἦτο ἀφάνταστος. Ἡ Ἁγία

Ἑλένη ἔκτισε μεγαλοπρεπέστατον ναόν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἔστη-
σεν αὐτὴ ἐντὸς τὸ ἱερὸν σύμβολον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ ναὸς αὐτὸς
σώζεται ἀκόμη μέχρι σήμερον. Εἶναι ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως.

Διὰ τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας των πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τιμᾶται ἡ
μνήμη τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τὴν 21ην Μαΐου.

Ἐρωτήσεις: 1) Εἰς ποῖον ὄφειλεν τὴν συμπάθειάν του πρὸς τὸν
Χριστιανισμὸν ὁ Μ. Κωνσταντῖνος; 2) Τί ἔκαμεν ἡ Ἁγία Ἑλένη διὰ
τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ; 3) Πότε εορτάζεται ἡ μνήμη τῶν Ἁγίων
Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης; 4) Ἀπὸ μίαν Σ' ὕ ν ο ψ ι ν, νὰ ἀντιγρά-
ψετε τὸ ἀπολυτίκιον τῆς εορτῆς καὶ νὰ τὸ μάθετε.

Γ' Ο ΑΡΕΙΟΣ ΚΑΙ Η ΠΡΩΤΗ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

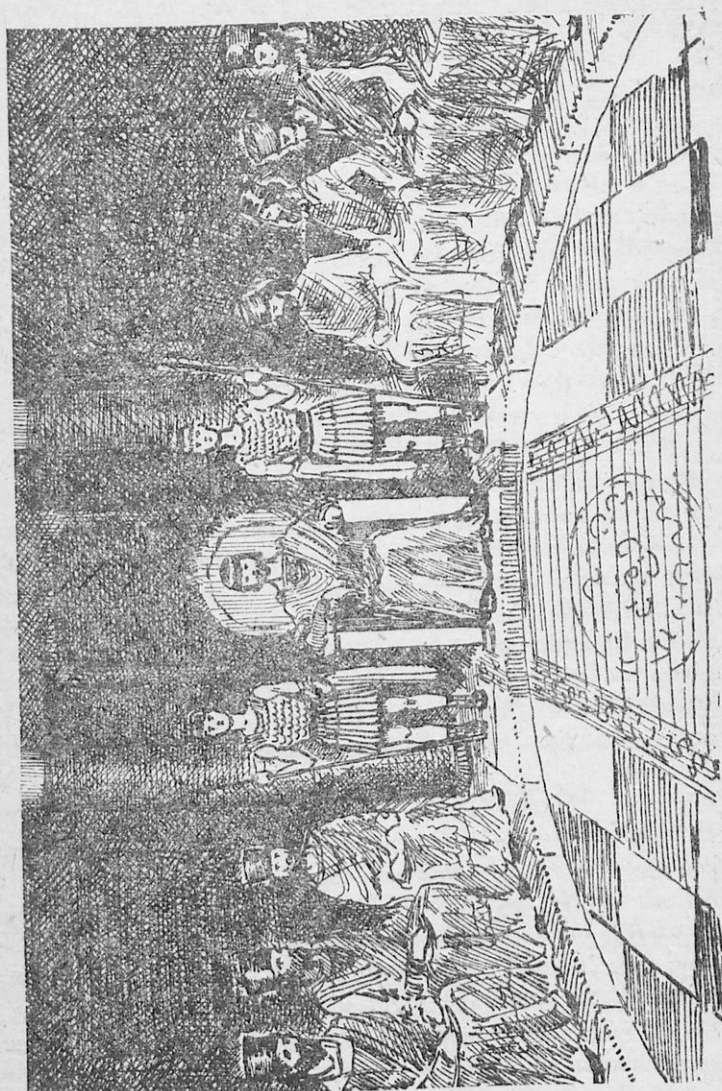
Μετὰ τὴν προστασίαν καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ αυτοκράτορος Κων-
σταντίνου, ὁ Χριστιανισμὸς ἐθριάμβευεν. Οἱ διωγμοί, ὅπως εἶδομεν, ἐ-
σταμάτησαν, ἡ νέα θρησκεία ἔγινε παγκόσμιος. Οἱ ἐξωτερικοὶ ἐχθροί,
— Ἰουδαῖοι καὶ ἔθνηκοί, — δὲν εἶχον πλέον δύναμιν.

Νέοι ὅμως ἐχθροὶ — ἐσωτερικοὶ αὐτὴν τὴν φορὰν — ἐνεφανίσθη-
σαν. Διάφοροι Χριστιανοί, δηλαδή, ἤρχισαν νὰ πιστεύουν καὶ νὰ διδά-
σκουν πράγματα ἀντίθετα ἀπὸ τὰ ὀρθά. Οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν τῶν διδα-
σκαλιῶν ποὺ εἶχον πλάνας ὠνομάσθησαν **αἰρετικοί**, καὶ ἡ διδασκαλία
των **αἵρεσις**.

Αἱ αἵρέσεις ἔφερον σοβαρὸν κλονισμὸν εἰς τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκ-
κλησίας. Οἱ Χριστιανοὶ διηρέθησαν εἰς δύο μεγάλας μερίδας — τοὺς
αἰρετικούς καὶ τοὺς ὀρθοδόξους. Ἡ διαμάχη αὕτη μεταξὺ τῶν Χριστια-
νῶν ἐκράτησε πολὺν καιρὸν, διότι ἀκόμη καὶ αυτοκράτορες ὑπῆρξαν ποὺ
ὀυπεστήριξαν τοὺς αἰρετικούς.

Ἡ μεγαλυτέρα αἵρεσις εἶναι τοῦ Ἀρείου, ποὺ ἔφερε μεγάλην
ἀναστάτῳσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ Ἀρειὸς ἦτο κληρικὸς, πολὺ μορ-
φωμένος, ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Ἐδίδασκεν ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι
Θεὸς, οὔτε Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μόνον ἄνθρωπος, μετὰ μόνην τὴν διαφο-
ρὰν ὅτι ἦτο τέλειος, τὸσον τέλειος, ὥστε ὁμοίαιζε πρὸς Θεόν.

Πλείστοι Χριστιανοὶ τὸν ἐπίστευσαν. Ἡ Ἐκκλησία διηρέθη, καὶ ὁ
μὲν ἐμίσων τοὺς δέ. Φανατικὴ διαμάχη ἐπεκράτησε μεταξὺ τῶν διηρη-
μένων Χριστιανῶν. Τότε, ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, διὰ νὰ φέρῃ πάλιν τὴν
ἐνότητα καὶ τὴν γαλήνην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐκάλεσε τὸ 325 μ. Χ.,
εἰς τὴν Νίκαιαν, τὴν **Α' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον**. Εἰς τὴν Νίκαιαν,

Πρόεδρος τῆς Συνόδου ἦτο ὁ ἴδιος ὁ Μ. Κωνσταντῖνος (Σελ. 46')

δηλαδή, (πόλιν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς λίμνης Ἀσκανίας) συνεκεντρώθησαν ἔλοι οἱ Χριστιανοὶ ἐπίσκοποι ἀπὸ

ὄλον τὸν κόσμον, διὰ τὰ συζητήσουν ἂν ἡ διδασκαλία τοῦ Ἁρείου ἦτο ὀρθή ἢ ὀχι. Πρόεδρος τῆς Συνόδου ἦτο ὁ ἴδιος ὁ Μ. Κωνσταντῖνος. Πολλοὶ θεόπνευστοι ρήτορες ὠμίλησαν τότε, καὶ ἀπέδειξαν ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Ἁρείου εἶναι ἐσφαλμένη, δημιουργεῖ κινδύνους καὶ κλονίζει τὴν βάσιν τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Τὸν Ἁρειον, ἡ Σύνοδος τὸν κατεδίκασεν ὡς αἰρετικόν.

Διὰ τὰ μὴ μείνῃ καμμία ἀμφιβολία εἰς τοὺς πιστοὺς, ὡς πρὸς τὸ τί πρέπει νὰ πιστεύουν καὶ τί δὲν πρέπει, συνέταξαν τὰ ἑπτὰ πρῶτα ἄρθρα τοῦ **Συμβόλου τῆς Πίστεως**, δηλαδή τοῦ «Πιστεύω» — ὅπως συνήθως τὸ λέγομεν. Εἰς αὐτὰ τὰ ἄρθρα, ὁ Χριστιανὸς ὁμολογεῖ τὴν πίστιν του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν μονογενῆ Υἱὸν Του τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖος εἶναι Θεὸς ἀληθινὸς καὶ ἔχει γεννηθῆ ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Πατέρα, ἔχει δὲ ὅλας τὰς ἰδιότητες Αὐτοῦ.

Δ' Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΟΣ ΚΑΙ Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Δὲν εἶχε καλὰ-καλὰ ἡσυχάσει ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἁρείου, ὁπότε παρουσιάσθη καὶ ἄλλη: ἡ αἵρεσις τοῦ **Μακεδονίου**. Ὁ Μακεδόνιος ἐδίδασκεν ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα δὲν εἶναι Θεὸς. Νέα διαμάχη πάλιν μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν. Ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδοσίος Α', τότε, ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμα τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ἐκάλεσεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν Β' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, τὸ 381. Εἰς αὐτὴν συνεζητήθη καὶ ἀπεδείχθη ἡ θεότης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ συνεπληρώθη τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως μὲ ἄλλα πέντε ἄρθρα. Τὸ **Πιστεύω**, ὁλόκληρον, μὲ τὰ δώδεκα ἄρθρα του, ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

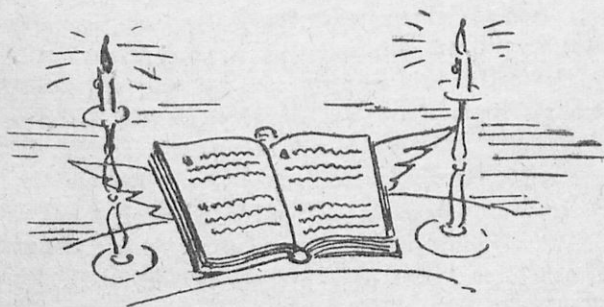
1. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν, Πατέρα, Πατοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀορατῶν.
2. Καὶ εἰς ἕνα Κύριον, Ἰησοῦν, Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο.
3. Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα.
4. Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα.

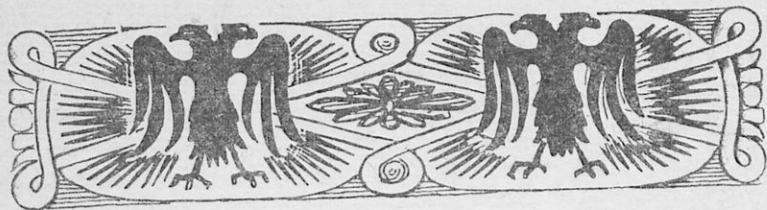
5. Καὶ ἀναστάντα τὴν τρίτην ἡμέραν κατὰ τὰς Γραφάς.
6. Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς.
7. Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης, κοῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.
8. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν Προφητῶν.
9. Εἰς μίαν Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν,
10. Ὁμολογῶ ἐν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν,
11. Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν,
12. Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.

« Ἀποδέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμέν ἀλλήλων μέλη ».

(Ἐφεσ. 8', 25)

Ἐρωτήσεις : 1) Τί εἶναι αἱ αἱρέσεις ; 2) Ποία εἶναι ἡ πρώτη αἵρεσις καὶ ποῖος τὴν ἐκήρυξε ; 3) Τί ἀποτελέσματα εἶχον αἱ αἱρέσεις εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας ; 4) Τί ἔκαμεν ὁ Μ. Κωνσταντῖνος διὰ νὰ καταπολεμήσῃ τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου ; 5) Τί ἀποτελέσματα ἔφερον ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ; 6) Ποία εἶναι ἡ δευτέρα αἵρεσις καὶ τί ἐδίδασκε ; 7) Πῶς καταπολεμήθη ; 8) Γράψατε ὀλόκληρον τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως.

9. ΠΑΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

Α' Ο ΜΕΓΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ἡ αἴρεσις τοῦ Ἀρείου ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ ἀναδειχθοῦν εἰς τὴν ὀρθόδοξον μερίδα τῆς Ἐκκλησίας κληρικοὶ σοφοὶ καὶ ἐξαιρετικὰ μορφωμένοι. Μὲ τὰ ἔργα των καὶ τὰς διδασκαλίας των ἀνύψωσαν τὸν Χριστιανισμόν καὶ τὸν ἐπλοῦτισαν μὲ πολὺτιμα θεόπνευστα συγγράμματα. Ἡ Ἐκκλησία τοὺς ὠνόμασε **Πατέρας καὶ Διδασκάλους**. Ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους εἶναι καὶ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος.

Ὁ Ἀθανάσιος ἦτο διάκονος εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν. Ἦτο ὅμως τόσον μορφωμένος καὶ τόσον θαυμάσιος ρήτωρ, ὥστε τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας τὸν ἔστειλεν ὡς ἀντιπρόσωπόν του εἰς τὴν Α' Οἰκουμένην Σύνοδον. Μὲ τέχνην ἀπαράμιλλον καὶ ἀξιοθαύμαστον σοφίαν συνεζήτησεν ἐν πρὸς ἐν τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Ἀρείου καὶ ἀπέδειξε τὴν πλάνην του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, τὸν διεδέχθη ὁ Ἀθανάσιος. Ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, ἠγωνίσθη ὅσον ὀλίγοι ἐναντίον τοῦ ἀρειανισμοῦ καὶ υπερήσπισε μὲ μεγάλην πίστιν καὶ αὐταπάρνησιν τὴν Ὀρθοδοξίαν. Δὲν ἐφοβήθη οὔτε καὶ τοὺς αὐτοκράτορας, ποὺ διεδέχθησαν τὸν Κωνσταντινὸν καὶ ὑπεστήριζαν τοὺς ἀρειανούς. Πέντε φορές τὸν ἐξώρισαν! Κἀθε φοράν ποὺ ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὴν ἐξορίαν του ἦτο φλογερώτερος εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν του. Ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη, τὸν ἐκράτησεν ἐξόριστον ὁ ἀρειανὸς αὐτοκράτωρ Οὐάλης. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἐλύγισεν. Ἀπὸ τὸν τόπον τῆς ἐξορίας του, ἐστήριζεν εἰς τὴν πίστιν των ἄλλους τοὺς ὀρθοδόξους. Οὔτε μίαν στιγμὴν δὲν ἔπαυσε νὰ ἀγωνίζεται.

Ἡ Ἐκκλησία, δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους, τὸν ὠνόμασε **Μέγαν καὶ στύλον τῆς Ὀρθοδοξίας**. Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 18 Ἰανουαρίου. Τὸ ἀπολυτίκιόν του εἶναι τὸ ἑξῆς:

« Στυλος γέγονας ὀρθοδοξίας, θείους δόγμασιν ὑποστηρί-
 ζων τὴν Ἐκκλησίαν, Ἱεράρχα Ἀθανάσιε. Τῷ γὰρ πατρὶ τὸν
 υἱὸν ὁμοούσιον ἀνακηρύξας κατήσχυνας Ἄρειον, Πάτερ, ὅσιε,
 Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος ».

Δηλαδή: « Ἀνεδείχθης στήριγμα τῆς ὀρθοδοξίας, ὑποστηρίζων
 μὲ θεοπνεύστους διδασκαλίας τὴν Ἐκκλησίαν, Ἱεράρχα Ἀθανάσιε. Διότι
 ἀπέδειξες ὅτι ὁ Υἱὸς εἶναι ὁμοούσιος μὲ τὸν Πατέρα καὶ κατεντρόπιασες
 τὸν Ἄρειον. Πάτερ, Ἄγιε, νὰ παρακαλῆς Χριστὸν τὸν Θεὸν νὰ μᾶς
 χαρίσῃ τὰ μέγα Του ἔλεος ».

Ἐρωτήσεις: 1) Ἐφεραν αἱ αἰρέσεις ὄφελος εἰς τὴν Ὀρθόδο-
 ξον Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν; Ποῖοι ὀνομάζονται Πατέρες καὶ δι-
 δάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας; 3) Διηγηθῆτε τὴν ζωὴν τοῦ Μεγάλου
 Ἀθανασίου. 4) Ποῖος αὐτοκράτωρ τὸν ἐξώρισεν ἐπὶ 20 ἔτη; 5) Πῶς
 τὸν ὀνόμασεν ἡ Ἐκκλησία καὶ διατί;

Β' ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ

α) Ὁ Ἅγιος Βασίλειος

Περίλαμπρον θέσιν μεταξὺ τῶν Ἁγίων τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανι-
 κῆς Ἐκκλησίας κατέχει ὁ Μέγας Βασίλειος. Τὸν Ἅγιον Βασίλειον τὸν
 γνωρίζει πολὺ καλὰ κάθε Χριστιανός, κάθε Χριστιανόπουλο. Ὁ Μέγας
 Βασίλειος εἶναι ὁ γέρον ταξιδιώτης ποῦ ἔρχεται κατ' ἔτος ἀπὸ τὴν μα-
 κρυνὴν Καισάρειαν, μὲ τὴν λευκὴν γενειάδα καὶ τὴν κεφαλὴν τὴν χιο-
 νισμένην ἀπὸ τῶν χρόνων τὸ πέρασμα. Ἐρχεται τὴν Πρωτοχρονιὰν κα-
 τάφορτος ἀπὸ ὠραία δῶρα, καὶ τὰ παιδιὰ ἀναγγέλλουν τὴν ἀφιξίν του,
 τὴν παραμονήν, μὲ τὰ « Κάλανδα »:

« Ἅγιος Βασίλης ἔρχεται
 ἀπὸ τὴν Καισαρεία... »

Ἡ ζωὴ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου εἶναι μέγιστον παράδειγμα ἀληθι-
 νῆς χριστιανικῆς ζωῆς, γεμάτης καλωσύνης, ἀγαθότητα, ἀγάπην πρὸς
 τὸν πλησίον, αὐτοθυσίαν. Δι' αὐτό, οἱ αἰῶνες διετήρησαν τὴν τόσον γλυ-
 κεῖαν ἀνάμνησίν του, καὶ τὴν ἔκαμαν χαρὰν τῶν παιδιῶν καὶ σύμβολον
 βοηθείας πρὸς τὸν πλησίον. Πάντοτε, τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, οἱ μεγάλοι
 προσφέρουν δῶρα εἰς τοὺς μικροὺς, οἱ πλούσιοι βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς.
 Διότι ὁ Ἅγιος Βασίλειος ὅ,τι εἶχε τὰ διέθεσεν ὅλα διὰ νὰ ἐνισχύσῃ
 τοὺς ταπεινοὺς, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἀδυνάτους. Καὶ ἔγινε τὸ ὠραίο-
 Ὑ. Γ. Καλογεροπούλου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία 4

τερον παράδειγμα πού φωτίζει τὸν δρόμον κάθε χριστιανικῆς κοινω-
νίας...

Ἐγεννήθη εἰς τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας τὸ 330 μ.Χ. Τὸν
ἀνέθρεψε χριστιανικώτατα ἡ θαυμασιὰ μάμη του, ἡ Μακρίνη. Ἐσπού-
δασεν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Καισαρείας, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ
κατόπιν ἦλθε νὰ συμπληρώσῃ τὰς σπουδὰς του εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐκεῖ
ἐγνωρίσθη μὲ πολλοὺς ἄλλους νέους, πού εἶχον ἔλθει καὶ αὐτοὶ διὰ νὰ
σπουδάσουν, καὶ ἀνεδείχθησαν, ἀρκετοὶ ἐξ αὐτῶν, θαυμαστοὶ Ἱεράρχαι
ἢ καὶ αὐτοκράτορες ἀκόμη. Περισσότερον ὅμως ἀπὸ ὅλους συνεδέθη φι-
λικῶς μὲ τὸν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον.

Μετὰ τὰς σπουδὰς του, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἐβαπτί-
σθη. Περιώδευσε κατόπιν εἰς διάφορα μέρη καὶ ἐπεσκέφθη πολλοὺς ἀ-
σκητάς, διὰ νὰ μελετήσῃ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς των.

Ἐξῆσε καὶ αὐτὸς μόνος του, εἰς ἓν ὠραῖον καὶ ἡσυχον μέρος τοῦ
Πόντου, δι' ἀρκετὸν διάστημα. Τότε, μετέβη ἐκεῖ καὶ ὁ φίλος του Γρη-
γόριος. Ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν του τὴν διεμοίρασεν εἰς τοὺς πτω-
χοὺς, διὰ τοὺς ὁποίους οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ φροντίζῃ μὲ ὄλας του τὰς
δυνάμεις. Πάντοτε εἰς τὰ κηρύγματά του ἐτόνιζε τὴν μεγάλην σημασίαν
τῆς βοηθείας πρὸς τὸν πτωχόν.

Ἡ μεγάλη δρᾶσις τοῦ Βασιλείου ἀρχίζει ἀφ' ὅτου ἐγίνεν Ἐπίσκο-
πος Καισαρείας. Ἐκεῖ ἀνεδείχθη μέγας καὶ πραγματικὸς Ἱεράρχης.
Ἠγάπησεν ἀληθινὰ τὸ ποίμνιόν του, καὶ ἐξῆσε μόνον δι' αὐτὸ καὶ ποτὲ
διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Ἡ κατοικία του ἦτο ἓν δωμάτιον πτωχικόν!

— Τί μοῦ χρειάζεται τόσο μεγάλο μέγαρον; ἐδήλωσεν ὅταν τὸν
ὠδήγησαν εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν κτίριον.

Διέταξεν ἀμέσως, καὶ τὸ ἐπισκοπικὸν κτίριον ἐγίνε νοσοκομεῖον
διὰ τοὺς πτωχοὺς ἀρρώστους τῆς περιφερείας του.

Τὰ ἐνδύματά του ἦσαν πάντοτε ἀπλᾶ καὶ πτωχικά. Πάντοτε ἐφό-
ρει τὸ ἴδιον ράσον. Ὅταν τὸν παρεκίνουν νὰ ἐξοδεύσῃ κάτι καὶ διὰ
τὸν ἑαυτὸν του, ὁ νοῦς του ἔτρεχεν ἀμέσως εἰς τοὺς πτωχοὺς! Ποίαν,
ἄραγε, δυστυχισμένην οἰκογένειαν θὰ ἤμποροῦσε νὰ βοηθήσῃ μὲ αὐτὸ
τὸ ποσό; Καὶ ἀμέσως τὸ ἐδίδε!

Ἡ τροφή του ἦτο ὀλίγη καὶ πενιχρά. Τὸ κυριώτερον φαγητόν του
ἦσαν τὰ χόρτα, — πολλάκις καὶ χωρὶς λάδι!

Διητῆρει πτωχοκομεῖον καὶ λαϊκὸν συσσίτιον. Πάντοτε πεζὸς εἰς
ὄλας τὰς περιοδείας του, μὲ τὸ ἀποστολικὸν ραβδί εἰς τὸ χέρι, ἐγύριζεν
εἰς ὄλας τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας τῆς ἐπισκοπῆς του. Καμμία διάκρισις

εις τὴν ἐλεημοσύνην μεταξύ Χριστιανῶν, Ἑβραίων ἢ εἰδωλολατρῶν!
Ἡ ψυχὴ του ἦτο δι' ὅλους ἀνοικτὴ, χωρὶς διάκρισιν.

Ἄλλὰ ὁ Βασίλειος ἀνεδείχθη καὶ μέγας διδάσκαλος τῆς Ὀρθοδόξιας. Ἐγραψε συγγράμματα καὶ ἐπιστολάς, ὑποστηρίζων τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν καὶ ἀναλύων τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. Παρ' ὅλον ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπισκοπικῆς του σταδιοδρομίας ἐπεκράτουν οἱ ἀρειανοί, αὐτὸς οὐδέποτε ἐπτοήθη.

Προσέξατε αὐτὸ τὸ δυνατόν παράδειγμα τῆς γενναιότητος καὶ τῆς πίστεώς του.

Αὐτοκράτωρ ἦτο ὁ Οὐάλης, ἀρειανός. Ἐπληροφορήθη κάποτε, οὗτος, τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ θαυμαστοῦ ἱεράρχου καὶ ἔστειλε τὸν ὑπαρχον Μόδεστον νὰ πείσῃ τὸν Βασίλειον νὰ γίνῃ ἀρειανός. Ὁ Βασίλειος ἠρνήθη:

— Δὲν φοβεῖσαι τὸν αὐτοκράτορα; τὸν ἠρώτησεν ἀπορῶν ὁ Μόδεστος.

— Διὰ τί νὰ τὸν φοβηθῶ; ἀπεκρίθη μὲ ἠρεμίαν ἀλλὰ καὶ μὲ θάρρος ὁ Μέγας Ἱεράρχης. Τί ἤμπορεῖ νὰ μοῦ κάμῃ; Νὰ μοῦ κατάσχη τὴν περιουσίαν; Ἄλλὰ ἐκτὸς δύο τριμμένων ράσων καὶ ὀλίγων βιβλίων, δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο! Νὰ μὲ ἐξορίσῃ; Ἄλλὰ ὅπουδῆποτε καὶ ἂν εἶμαι ἐπὶ τῆς γῆς, ταξιδιώτης εἶμαι ἀπλῶς. Νὰ μὲ βασανίσῃ; Ἄλλὰ τί μαρτύρια εἶναι δυνατόν νὰ ὑποστῇ τοῦτο τὸ ἀσθενικὸν σῶμα; Καὶ ἢ παραμικροτέρᾳ πληγῇ θὰ μοῦ φέρῃ ἀμέσως τὸν θάνατον, πρᾶγμα ποῦ θὰ ἐκπληρώσῃ ὅλας τὰς ἐπιθυμίας μου, διότι θὰ μὲ φέρῃ πλησίον τοῦ Κυρίου!

Κατάπληκτος, ὁ Μόδεστος εἶπε:

— Οὐδέποτε ἐτόλμησε κανεὶς νὰ εἶπῃ ἐνώπιόν μου τοιαῦτα τολμηρὰ λόγια!...

— Ἴσως διότι πρώτην φοράν, ἀπεκρίθη ὁ Βασίλειος, συναντᾶς ἐπίσκοπον. Ἡμεῖς εἴμεθα ἡσυχοὶ καὶ ταπεινοὶ ἐνώπιον καὶ τοῦ τελευταίου ἀνθρώπου. Ἄλλὰ ὅταν πρόκειται διὰ τὴν πίστιν εἰς τὸν Χριστόν, οὔτε πειναν, οὔτε φυλακὴν, οὔτε ἐξορίαν, οὔτε θάνατον ὑπολογίζομεν... Ἄς τὰ μάθη ὅλ' αὐτὰ ὁ αὐτοκράτωρ!...

Ἄπὸ τότε, ὁ Οὐάλης δὲν ἐτόλμησε πλέον νὰ ἐνοχλήσῃ τὸν Βασίλειον!

Νέος, εἰς ἡλικίαν 49 ἐτῶν, ἀπέθανεν ὁ Ἅγιος. Αἱ κακουχίαι, ἡ κούρασις, ἡ ἐξάντλησις εἶχον καταβάλει τὸν ὀργανισμόν του. Τὸν ἔκλαυσαν καὶ τὸν ἐθρήνησαν ὅλοι. Χριστιανοί, Ἰουδαῖοι, εἰδωλολάτραι. Τό-

« Διὰ τί νὰ τὸν φοβηθῶ; ... (Σελ. 51)

σον ἦτο τὸ πλῆθος καὶ ὁ συνωστισμὸς τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας του, ὥστε πολλοὶ ἀπέθανον ἀπὸ ἀσφυξίας ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν!

Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν ὠνόμασε Μέγαν Ἱεράρχην. Ἐκτὸς τῶν σοφῶν συγγραμμάτων του συνέθεσε καὶ Λειτουργίαν ποὺ τελεῖται δέκα φορὰς τὸ ἔτος. Ἡ μνήμη του εορτάζεται τὴν 1ην Ἰανουαρίου.

β) Γρηγόριος ὁ Θεολόγος

Ὁ Γρηγόριος ἐγεννήθη τὸ 328 μ.Χ., εἰς τὴν κωμόπολιν Ναξιανζόν, δι' αὐτὸ λέγεται καὶ Ναξιανζηνός.

Ὁ πατέρας του ἦτο ἐπίσκοπος Ναξιανζοῦ. Ἀνετράφη χριστιανικὰ ἀπὸ τὴν εὐσεβῆ μητέρα του τὴν Νόννην. Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὰ σχολεῖα τῆς πατρίδος του, μετέβη καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν καὶ τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐγνωρίσθη, ὅπως ἐμάθομεν, μὲ τὸν Βασίλειον.

Ὅταν ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὸν Πόντον, ὅπου εἶχε μεταβῆ καὶ ἔμεινε δι' ὀλίγον μὲ τὸν Βασίλειον, ὁ πατέρας του τὸν ἐχειροτόνησε πρεσβύτερον (ἱερέα), καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἔγινεν αὐτὸς ἐπίσκοπος Ναξιανζοῦ.

Ἡ μόρφωσις καὶ ἡ ρητορικὴ του δύνამις ἦσαν ἀπαράμιλλοι. Ἡ ὀρθοδοξία τότε διήρχετο καιροὺς δυσκόλους. Οἱ ἀρειανοὶ ἐθριάμβευον. Ὁ αὐτοκράτωρ ἦτο μὲ τὸ μέρος των.

Οἱ Ὀρθόδοξοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, θέλοντες νὰ ἀγωνισθοῦν διὰ τὴν ὀρθὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἐκάλεσαν διὰ νὰ ἀνυψώσῃ τὸν ἀγῶνα. Ὁ Γρηγόριος ἐδέχθη. Ἀπὸ τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Ἀναστάσεως ἐξεφώνησε τότε τοὺς περιφήμους λόγους του. Μὲ αὐτοὺς ἀπέδειξεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ πραγματικὸς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, Θεὸς ἀληθινός. Δι' αὐτὸ ὠνομάσθη Θεολόγος.

Ὅταν, μετ' ὀλίγα ἔτη, ἔγινεν αὐτοκράτωρ ὁ ὀρθόδοξος Θεοδοσίος, ὁ Γρηγόριος ἀνῆλθεν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως. Ὡς Πατριάρχης, ἐτίμησε τὴν Ἐκκλησίαν ὅσον ὀλίγοι. Εἰς τὴν ἐποχὴν του ἔγινεν ἡ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Γρηγόριος ἦτο πρόεδρος.

Αἱ συκοφανταίαι καὶ αἱ ραδιουργίαι ἐναντίον του τὸν ἠνάγκασαν ν' ἀποσυρθῆ μόνος του εἰς τὴν ἡσυχον ζωὴν τῆς πατρίδος του. Διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ γαλήνη καὶ ἡ εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας, ἐγκατέλειψε τὸ Πατριαρχεῖον, ὥστε νὰ ἡσυχάσουν ἐκεῖνοι ποὺ ἔτρεφον μίσος ἐναντίον του καὶ τὸν ἐφθόνουν.

Εἰς τὴν Ναξιανζόν, ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν συγγραφὴν. Ἐγραψε πολλὰ βιβλία, λόγους, ποιήματα. Ἡ Ἐκκλησία μας, διὰ τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας του πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ τὰ σοφὰ του συγγράμ-

ματα πού πολὺ ἐβοήθησαν εἰς τὴν καταπολέμησιν τῶν αἱρέσεων, τὸν ὠνόμασε Ἱεράρχην καὶ Οἰκουμενικὸν Διδάσκαλον. Ἡ μνήμη του εορτάζεται εἰς τὰς 25 Ἰανουαρίου.

γ) Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος

Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ μεγαλύτερος ρήτωρ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐγεννήθη τὸ 347 μ.Χ. εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας, τὸ μέγαλον αὐτὸ καὶ ἱστορικὸν θρησκευτικὸν κέντρον. Ἡ μητέρα του ἡ Ἀνθοῦσα, σπανία γυναίκα, πλήρης ἀρετῶν καὶ πίστεως, τοῦ ἔδωσε ἐξαιρετικὴν ἀνατροφὴν. Τὸν πατέρα του τὸν εἶχε χάσει ἀπὸ μικρὸ παιδί.

Ἐλαβε μόρφωσιν ἀρίστην. Εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, εἶχε διδάσκαλον τὸν περίφημον σοφιστὴν Λιβάνιον, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐδίδαξε τὴν ἑλληνικὴν σοφίαν καὶ τὴν ρητορικὴν. Ὁ Λιβάνιος τόσον ἐθαύμαζε τὴν εὐφυίαν τοῦ μαθητοῦ του Ἰωάννου, ὥστε συχνὰ ἔλεγε ὅτι αὐτὸν θὰ ἄφηγε διάδοχόν του ἂν δὲν ἦτο Χριστιανός. Ἐθαύμαζεν ἐπίσης καὶ τὴν μητέρα τοῦ Ἰωάννου καὶ ἔλεγε δι' αὐτὴν εἰς τοὺς μαθητάς του:

—Ὡ θεοὶ τῆς Ἑλλάδος, ὁποῖας γυναικάς ἔχουσιν αὐτοὶ οἱ Χριστιανοί!

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη μετὰ τὰς σπουδὰς του, ὁ Ἰωάννης ἔκαμε τὸν δικηγόρον. Ἀλλὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ δὲν τὸν εἴλκυε. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητέρας του, ἀφιερῶθη εἰς τὴν ἀσκητικὴν ζωὴν. Ὡς ἀσκητῆς ἐμελέτησε πάρα πολὺ τὴν Ἀγίαν Γραφήν. Δὲν ἔμεινεν ὅμως πολὺν καιρὸν ἀσκητῆς. Ἐπειτα ἀπὸ μερικὰ ἔτη, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ὅπου ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος. Τόσῃ ἦτο ἡ ρητορικὴ του δύναμις, ὥστε ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἀκόμη λόγους πού ἐξεφώνησεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὸ ὄνομά του ἔγινε διάσημον.

Ὅταν ὠμίλει, ἐνόμιζες ὅτι ἀπὸ τὸ στόμα του ἔτρεχε χρυσάφι. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ λαὸς τὸν ὠνόμασε **Χρυσόστομον**. Ἀπὸ παντοῦ ἔτρεχον γὰ τὸν ἰδοῦν καὶ γὰ τὸν ἀκούσουν οἱ θαυμασταὶ του. Καὶ ἦσαν πολλοὶ καὶ διάφοροι, πλῆθος: Χριστιανοί, Ἰουδαῖοι καὶ εἰδωλολάτραι. Ἡ φήμη του ἔφθασε μέχρι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ 398, ὁ αὐτοκράτωρ Ἀρκάδιος τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὸν ἔκαμε Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ τότε τὰ μεγάλα χαρίσματα τοῦ Ἰωάννου ἔλαμψαν ἀκόμη περισσότερον.

Ἐφρόντισε διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν βαρβάρων, κατεπολέμησε τοὺς ἀρειανούς, ὑπῆρξεν ὁ προστάτης τῶν πτωχῶν καὶ τῶν δυστυχισμένων. Περισσότερον ὅμως ἀπὸ ὅλα, ὁ Ἰωάννης

ἔλαμψε μὲ τὴν ρητορικὴν τοῦ δυνάμειν. Οὐδέποτε ἄλλοτε ὁ λαὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας ἀντήχησε ἀπὸ τόσο ὑπέροχα καὶ χρυσᾶ λόγια. Ὁ λαὸς τὸν ἤκουεν ἐκστατικὸς καὶ μαγευμένος. Τόσος ἦτο ὁ ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ συγκίνησις ποῦ ἐσοκρόπιζε τὸ κήρυγμά του, ὥστε οἱ πιστοὶ ἐλησμόνουν ὅτι εὕρισκοντο μέσα εἰς ἱερὸν ναὸν, καὶ ἐξέσπων εἰς χειροκροτήματα, σὰν νὰ εὕρισκοντο εἰς θέατρον!

Ἄλλὰ οἱ κόλακες τῶν Ἀνακτόρων γρήγορα τὸν ἐμίσησαν, διότι ὁ Ἰωάννης ποτὲ δὲν ἐφοβήθη νὰ κατηγορήσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ γενικῶς ὅσους ἔκαμνον ζωὴν ἀντιχριστιανικὴν. Ἐκτύπησε πάντοτε τοὺς κακοὺς, ὅσον μεγάλοι καὶ ἂν ἦσαν αἱ θέσεις των. Ἀκόμη καὶ τὴν αὐτοκράτειραν Εὐδοξίαν, ἀκόμη καὶ αὐτὴν τὴν κατηγορήσῃ διὰ τὰς ἀνομίας τῆς. Καὶ τόσο ἐθύμωσεν ἡ Εὐδοξία ἐναντίον του, ὥστε διέταξε ἀμέσως νὰ ἐξορισθῇ. Ἄλλὰ μόλις ὁ λαὸς ἐπληροφορήθη αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἀμέσως ἐξηγέρθη, καὶ ἡ αὐτοκράτειρα ἠναγκάσθη νὰ διατάξῃ νὰ ἐπιστρέψῃ ἀμέσως ὁ Χρυσόστομος!

Ὁ Ἰωάννης τὴν ἀκατηγόρει μὲ περισσοτέραν ὄρμην τὴν αὐτοκράτειραν. Εἰς ἓνα μάλιστα λόγον του, τὴν παρωμοίασε μὲ τὴν Ἡρωδιάδα, καὶ εἶπε τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην φράσιν: « Πάλιν ἡ Ἡρωδιὰς μαίνεται, πάλιν ταραττεται, πάλιν Ἰωάννου τὴν κεφαλὴν ἐπὶ πίνακι σπουδάξει λαβεῖν ».

Ἡ αὐτοκράτειρα τὸν ἐξώρισε καὶ διὰ δευτέραν φοράν. Ὁ λαὸς, μόλις ἐπληροφορήθη τὴν ἐξορίαν τοῦ λατρευτοῦ τοῦ Ἱεράρχου, ἐπανεστάτησε. Τὸ πλῆθος ἔτρεξεν, μὲ θρήνους, εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ τὸν ἔκαυσε!

— Χωρὶς τὸν Ἰωάννην, ἡ ἐκκλησία εἶναι ἄψυχη! ἐφώναζον.

Οἱ στρατιῶται ποῦ ὠδήγησαν τὸν Ἰωάννην εἰς τὴν ἐξορίαν, ἦσαν τυφλὰ ὄργανα τῆς αὐτοκρατείας. Εἰς τὸν δρόμον, τὸν ἐκακομεταχειρίσθησαν καὶ τὸν ἐταλαιπώρησαν πάρα πολύ. Τὸ ἀδύνατον σῶμα τοῦ μεγάλου Ἱεράρχου δὲν κατόρθωσε ν' ἀνθέξῃ. Ἀπέθανεν ἀπὸ τὰς κακουχίας τὸ 407, εἰς ἡλικίαν 60 ἐτῶν. Τὸ λείψανόν του τὸ μετέφερον ἀργότερον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου τὸ ἔθαψαν μὲ μεγάλας τιμᾶς.

Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν τιμᾷ καὶ τὸν θεωρεῖ μεγάλον Ἱεράρχην καὶ Οἰκουμενικὸν Διδάσκαλον. Ὁ Χρυσόστομος ὑπῆρξεν ἓνας ἀπὸ τοὺς πολυγραφωτέρους Χριστιανοὺς συγγραφεῖς. Ἐγραψεν ἄπειρα συγγράμματα, ἐπιστολάς, λόγους κλπ. Ἐγραψε, τέλος, τὴν θεϊαν λειτουργίαν ποῦ γίνεται κάθε Κυριακὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ

Χρυσόστομος, ονομάζονται, μαζί: **Τρεῖς Ἱεράρχαι**. Εἶναι οἱ μεγαλύτεροι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ Διδάσκαλοι τῆς Οἰκουμένης. Καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς ἐμόρφωσαν γυναῖκες θαυμασταί: δύο μητέρες καὶ μία μάμμη, πράγμα ποὺ ἀποδεικνύει τί μεγάλη ποὺ εἶναι ἡ σημασία τῶν γυναικῶν ποὺ ἔχουν χριστιανικὴν ψυχὴν. Ὅλα σεῖς τὰ κορίτσια ποὺ θὰ διαβάσετε αὐτὸ τὸ βιβλίον, θὰ πρέπει νὰ σκεφθῆτε καλὰ, ὅτι, ὅταν, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἔλθῃ μία ἡμέρα ὅπου θὰ γίνετε μητέρες, ἤμπορεῖτε νὰ δώσετε καὶ σεῖς παιδιὰ ποὺ νὰ βοηθήσουν τὸν κόσμον καὶ νὰ σκορπίσουν τὸ καλὸν γύρω των. Ἀρκεῖ ἡ ψυχὴ σας νὰ γίνῃ τόσο ὠραία, ὅσον τὴν θέλει ὁ φωτεινὸς καὶ γαλήνιος Διδάσκαλος, ὁ Ναζωραῖος!

Καὶ οἱ τρεῖς αὐτοὶ μεγάλοι Ἱεράρχαι ἐμορφώθησαν εἰς ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἀπὸ Ἑλλήνων διδασκάλους, μὲ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα. Δι' αὐτὸ, τὰ σχολεῖα καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς Ἑλλάδος τοὺς θεωροῦν προστάτας. Ἡ ἡμέρα ποὺ ἐορτάζεται ἡ μνήμη καὶ τῶν τριῶν μαζί, δηλαδὴ ἡ 30ῆ Ἰανουαρίου, εἶναι σχολικὴ ἐορτή.

Τὸ ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν εἶναι τὸ ἑξῆς:

«Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας τῆς Τρισηλίου Θεότητος, τοὺς τὴν οἰκουμένην ἀκτίσι δογμάτων θείων πυρσεύσαντας, τοὺς μελιρρῦτους ποταμοὺς τῆς σοφίας, τοὺς τὴν κτίσιν πᾶσαν θεογνωσίας νάμασι καταρδεύσαντας, Βασίλειον τὸν Μέγαν καὶ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, σὺν τῷ κλεινῷ Ἰωάννῃ τῷ τὴν γλῶτταν χρυσορρήμονι. Πάντες οἱ τῶν λόγων αὐτῶν ἐρασταί, συνελθόντες, ὕμνοις τιμήσωμεν.

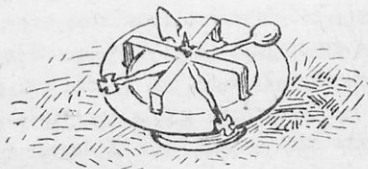
Αὐτοὶ γὰρ τῇ Τριάδι ὑπὲρ ἡμῶν ἀεὶ προσβέουσι».

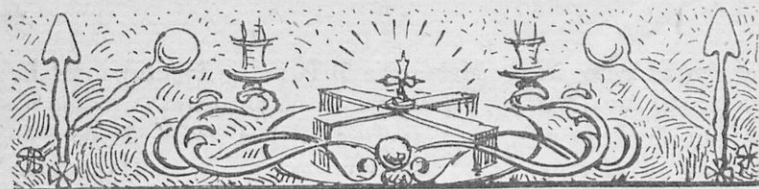
Δηλαδὴ: «Τοὺς μεγίστους φωστῆρας τῆς θεότητος μὲ τοὺς τρεῖς ἡλίου (Ἁγία Τριάς), ποὺ ἐφώτισαν τὸν κόσμον μὲ τὰς ἀκτίνας τῶν θείων λόγων τους, τοὺς ποταμοὺς ποὺ τρέχουν μέλι σοφίας, ποὺ ἐπότισαν τὸν κόσμον ὅλον μὲ τὰ θεῖα νερά τους, δηλαδὴ τὸν Μέγαν Βασίλειον, τὸν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον καὶ τὸν Ἰωάννην τοῦ ὁποῖου ἡ γλῶσσα βγάζει χρυσὰ λόγια, ὅλοι ἡμεῖς ποὺ ἀγαπῶμεν τοὺς λόγους των ἅς συγκεντρωθῶμεν καὶ ἅς τοὺς τιμήσωμεν μὲ ὕμνους, διότι αὐτοὶ μεσιτεύουν δι' ἡμᾶς εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα».

Ἐρωτήσεις: 1) Ποῖοι εἶναι οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι; 2) Νὰ γράψετε διὰ τὸν καθένα: α' ποῦ ἐγεννήθη, β' ποῖος τὸν ἀνέθρεψε, γ' ποῦ ἐσπούδασε. 3) Τί ἔκαμεν εἰς τὴν ζωὴν του ὁ Μ. Βασίλειος; 4) Τί ἄ-

παντήσεις ἔδωκεν εἰς τὸν Μόδεστον ; 5) Τί βιβλία ἔγραψεν ὁ Μ. Βασίλειος ; 6) Διατί ἡ ἑορτὴ τοῦ Μ. Βασιλείου θεωρεῖται ὡς ἡμέρα δώρων καὶ βοηθείας πρὸς τοὺς πτωχοὺς ; 7) Εἰς ποίαν Σύνοδον ἦτο πρόεδρος ὁ Γρηγόριος ; 8) Ἐμεινεν ἕως τὸ τέλος Πατριάρχης ; 9) Ποῖον διδάσκαλον εἶχεν ὁ Χρυσόστομος ; 10) Τί χαρίσματα εἶχεν ; 11) Διατί ὀνομάσθη Χρυσόστομος ; 12) Διατί τὸν ἐπολέμησεν ἡ Εὐδοξία ; 13) Τί σκεπτόμεθα ἐξ ἀφορμῆς τῶν γυναικῶν ποὺ ἀνέθρεψαν τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας ; 14) Διατί θεωροῦνται προστάται τῶν σχολείων ; 15) Νὰ μάθετε καλὰ τὸ ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, μὲ τὴν μουσικὴν του, καὶ κατὰ τὴν σχολικὴν ἑορτὴν νὰ τὸ ψάλλετε ὅλοι μαζύ. 16) Νὰ γράψετε μίαν ἐκθεσιν καὶ νὰ εἰπῆτε ἐκεῖ ποῖον ἀπὸ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας θαυμάζετε περισσότερο καὶ διὰ ποῖον λόγον.

Εἴ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χεῖρων. (Α' Τιμόθ. ε', 8).

10. ΟΙ ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Α' ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ Ο ΠΑΡΑΒΑΤΗΣ

Μετὰ τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον, ὅλοι οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἦσαν Χριστιανοί, καὶ ὑπεστήριξαν μὲ ζῆλον τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν.

Ἐξαίρεσιν ἀποτελεῖ ὁ Ἰουλιανός, ἀνεψιὸς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ποὺ ἐπολέμησεν τὸν Χριστιανισμόν καὶ προσεπάθησε νὰ φέρῃ καὶ πάλιν τὴν εἰδωλολατρείαν. Δι' αὐτὸ ὠνομάσθη Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης ἢ ὁ Ἀποστάτης.

Ὡς αὐτοκράτωρ, ὁ Ἰουλιανὸς ἦτο ἱκανός, γενναῖος καὶ μορφωμένος. Ἦτο συμφοιτητὴς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν. Τόσον πολὺ τὸν εἶχε γοητεύσει ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία καὶ ἡ δόξα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ τὴν ἀναστήσῃ καὶ πάλιν. Αὐτὸ ἦτο τὸ πρῶτον τοῦ λάθος. Τὸ δεύτερον ἦτο ὅτι ἐνόμιζε τὸν Χριστιανισμόν ὡς ὑπεύθυνον δι' ὅλα τὰ κακὰ τοῦ Κράτους!

Ὁ Ἰουλιανὸς εἶχεν ἐλπίσει ἐπίσης, ὅτι θ' ἀνυψώσῃ τὸν κόσμον καὶ θὰ καταργήσῃ τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν διαφθοράν. Ἐλησμόνησεν ἕως ὅτου αὐτὸ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὸ κατορθώσῃ μὲ τὸ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν παλαιὰν λατρείαν τῶν Δώδεκα Θεῶν τοῦ Ὀλύμπου. Ἐλησμόνησε δηλαδὴ ὅτι μόνον ὁ Χριστὸς ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀνωτέραν καὶ ἠθικὴν ζωὴν, καὶ κανεὶς ἄλλος.

Πρόγραμμα λοιπὸν τῆς αὐτοκρατορίας του, ὁ Ἰουλιανὸς ἔθεσε τὸ νὰ ἀναστήσῃ τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Δι' αὐτὸ, ὑπεστήριξε τοὺς ἐθνικοὺς καὶ κατεδίωξε τοὺς Χριστιανούς. Ἐκλείσε τὰς ἐκκλησίας τῶν Χριστιανῶν, ἔκτισε ναοὺς καὶ βωμοὺς ἀφιερωμένους εἰς τοὺς Δώδεκα Θεοὺς, ἐστόλισε τὰς πόλεις μὲ τὰ ἀγάλματά των, καὶ ἄλλα πολ-

λά. Κάθε τι τὸ ἐλληνικὸν τὸ εἶχεν ἀγαπήσει μὲ πάθος. Ὅμως, ἡ πεθαμένη εἰδωλολατρεία δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναστηθῆ πλέον. Ὅλοι αἱ προσπάθειαι τοῦ αὐτοκράτορος ἦσαν μάταιαι. Αὐτὸ τὸ ἀνεγνώρισε καὶ ὁ ἴδιος κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῆς ζωῆς του. Πολεμῶν τοὺς Πέρσας, ἐπληγώθη εἰς μίαν μάχην. Καὶ προτοῦ ἐκπνεύσῃ εἶπεν : « Νε- νίκηκάς με, Ναζωραῖε ! » Δηλαδή, « Μὲ ἐνίκησες, Ναζωραῖε ! »

Ἑρωτήσεις : 1) Ὅλοι οἱ Αὐτοκράτορες μετὰ τὸν Μέγαν Κων- σταντῖνον, ἦσαν Χριστιανοί; 2) Μὲ ποίους μεγάλους Χριστιανούς ἦτο φίλος ὁ Ἰουλιανός; 3) Διατί ὠνομάσθη Παραβάτης; 4) Τί εἶδους αὐ- τοκράτωρ ἦτο; 5) Ποῖα ἦσαν τὰ λάθη τῆς ζωῆς του; 6) Τί εἶπεν ὅταν ἀπέθνησκεν; 7) Ἐμπορεῖτε νὰ γράψετε μίαν ἐκθεσιν μὲ θέμα : Δια- τί ὁ Ἰουλιανὸς ἦτο ἀδύνατον νὰ νικήσῃ τὸν Χριστιανισμόν;

Β' ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Ο Α'

Ἀντιθέτως πρὸς τὸν Ἰουλιανόν, ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Α' ἠ- γάπησε μὲ φανατισμὸν τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν καὶ τὴν ὑπεστήρι- ξεν ἀπεριορίστως.

Ὅταν ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον, διπλὸς κίνδυνος ἔξωγε τὴν Ἐκ- κλησίαν. Ἀπὸ τὴν μίαν πλευράν, οἱ ἐθνικοὶ ποὺ εἶχον ἀναθαρρήσει μὲ τὸν Ἰουλιανόν, ἀπὸ τὴν ἄλλην, οἱ αἵρετικοί, ποὺ, μὲ τὴν προστασίαν τοῦ αὐτοκράτορος Οὐάλεντος, εἶχον γίνει καὶ αὐτοὶ ἰσχυροί.

Εἶδομεν ὅτι, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Θεοδοσίου, συνῆλθεν ἡ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, καὶ ὅτι Πατριάρχης Κωνσταντι- νουπόλεως ἔγινεν ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

Ὁ Θεοδόσιος ὑπεστήριξεν ὅσον κανεῖς ἄλλος τὴν Ὀρθοδοξίαν. Δυ- στυχῶς ὅμως, ὁ ἀμόρφωτος λαὸς δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ καταλάβῃ ἀπολύ- τως τὴν πνευματικὴν σημασίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ νὰ κατανοήσῃ βαθέως τὸ νόημα τῆς χριστιανικῆς Ἀγάπης, ποὺ κάμνει τοὺς ἀνθρώ- πους πολιτισμένους καὶ ἡμέρους. Δι' αὐτὸ, παρεξήγησε τὰ μέτρα ποὺ ἔλαβεν ὁ Θεοδόσιος, καὶ ἐδημιούργησε πολλὰ ἔκτροπα. Κατεκρήμνι- σε τοὺς βωμοὺς καὶ τοὺς ναοὺς τῶν ἀρχαίων θεῶν, ποὺ πολλοὶ ἀπ' αὐ- τοὺς ἦσαν ἔργα Τέχνης μεγάλα, ἔσπασε τὰ ἀγάλματα, συνέτριψε πολλὰ καλλιτεχνικὰ μνημεῖα, κατέστρεψεν ἀθάνατα ἐλληνικὰ βιβλία, καὶ ἔκκυ- σε βιβλιοθήκας μεγάλης ἀξίας. Κάθε τι ποὺ ὑπενθύμιζεν εἰδωλολατρεί- αν, ἔγινε συντρίμματα. Ἡ ζημία αὐτῆ εἶναι ἀνυπολόγιστος διὰ τὸν πο- λιτισμὸν.

Εἰς τὸ τέλος τῆς αὐτοκρατορίας του, ὁ Θεοδόσιος διένειμε τὸ Ρω-

μακίχον Κράτος εἰς τοὺς δύο υἱοὺς του. Εἰς τὸν Ἀρχάδιον ἔδωσε τὸ Ἀνατολικὸν τμήμα καὶ εἰς τὸν Ὀνώριον τὸ Δυτικόν, μὲ πρωτεύουσαν τὴν Ρώμην.

Τὸ Ἀνατολικὸν Ρωμαϊκὸν Κράτος, μὲ ἔδραν τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἔζησεν 1000 καὶ πλέον ἔτη, καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, μετεβλήθη εἰς ἑλληνικὴν αὐτοκρατορίαν, γνωστὴν μὲ τὸ ὄνομα **Βυζαντινὴ**.

Ἐρωτήσεις: 1) Τί κινδύνους ἀντεμετώπιζεν ὁ Χριστιανισμός, ὅταν ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ὁ Θεοδόσιος ὁ Α΄; 2) Ποία Σύνοδος ἐγένετο ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας του καὶ ποῖος μεγάλος Πατριάρχης ἦτο πρόεδρος της; 3) Τί ἔκαμεν ὁ Θεοδόσιος διὰ τὸν Χριστιανισμόν; 4) Τί ἀποτελέσματα εἶχεν ἡ ἀμάθεια τοῦ λαοῦ; 5) Τί ἐγένετο τὸ Κράτος μετὰ τὸν Θεοδόσιον;

Γ' ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ - ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς εἶναι ἀπὸ τοὺς πλέον ὀνομαστοὺς αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου. Ἦτο ἀνεψιὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστίνου, τὸν ὅποιον καὶ διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον, τὸ 527 μ. Χ. Ἐβασίλευσε 38 ἔτη, καὶ ἔχει πραγματοποιήσει πολλὰ μεγάλα καὶ σπουδαία ἔργα εἰς τὸ διάστημα αὐτό. Εἰς τὰ μεγάλα ἔργα ποὺ ἐπετέλεσε, πολὺ τὸν ἐδοήθησεν ἡ συνετὴ σύζυγός του Θεοδώρα, καὶ οἱ λαμπροὶ συνεργάται του, - στρατηγοὶ καὶ ὑπουργοί, - τοὺς ὁποίους εἶχε τὴν ἰκανότητα νὰ ἐκλέξῃ καὶ νὰ τοὺς χρησιμοποιοῖ καταλλήλως. Ἀπὸ τὰ λαμπρότερα οἰκοδομήματα μὲ τὰ ὁποῖα ἐστόλισε τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἶναι ὁ μεγαλοπρεπέστατος ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ ἐκτίσθη διὰ πρώτην φοράν, ὅπως εἶδομεν, ἀπὸ τὸν Μεγάλον Κωνσταντῖνον, καὶ ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τὴν Σοφίαν τοῦ Θεοῦ. Τὸ 404, τὸ πλῆθος ποὺ εἶχεν ἐπαναστατήσει διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Χρυσοστόμου, τὴν ἔκαυσε.

Ὁ Θεοδόσιος ὁ Β΄ τὴν ἔκτισε πάλιν. Ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐκάη καὶ πάλιν κατὰ τὴν Στάσιν τοῦ Νίκα.

Ὁ Ἰουστινιανός, ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς ἐπαναστάτας, ἀπεφάσισε νὰ ἐγκατίσῃ τὴν ἐκκλησίαν. Ἦθελεν ὅμως νὰ εἶναι τὸ μεγαλοπρεπέστερον οἰκοδόμημα τοῦ κόσμου, καὶ, ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρους, ὁ κόσμος νὰ ὀμιλῇ δι' αὐτὸ μὲ θαυμασμόν. Καὶ τὸ κατώρθωσε! Τὸ σχέδιον καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἔργου ἀνέλαβον δύο περίφημοι μηχανικοὶ τοῦ Βυζαντίου, ὁ Ἀνθέμιος καὶ ὁ Ἰσίδωρος. Διὰ νὰ κτισθῇ τὸ πελώριον οἰκοδόμημα, εἰργάζοντο 100 ἐργολάβοι, καὶ ἕκαστος εἶχεν, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψίν του, 100

ἐργάτας. Εἰργάσθησαν δηλαδή τὸ ὅλον 10.000 ἐργάται! Ἡ ἐργασία ἐκράτησεν ἐπὶ πέντε ἔτη, δέκα μῆνας καὶ τέσσαρας ἡμέρας. Διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ, εἶχον μεταφερθῆ ὄλικα ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Μάρμαρα τῆς Πεντέλης, περίφημοι στῦλοι ἀπὸ τὸν ὀνομαστὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος εἰς τὴν Ἐφεσον, πολύτιμα πετράδια, καὶ ὅτι ἐκλεκτὸν ὑπῆρχεν εἰς τὸν κόσμον. Οἱ τοῖχοι, μέσα, ἦσαν στολισμένοι μὲ χρυσοῦν καὶ ἄργυρον, τὸ δάπεδον, κάτω, εἶχε περίφημα μωσαϊκά, αἱ εἰκόνες εἰς τοὺς τοίχους ἦσαν ψηφιδωτὰ μεγάλης τέχνης καὶ ἀξίας. Εἰς τὸν ὑπέρροχον θόλον, ὅπου οἱ χρωματισμοὶ καὶ αἱ διακοσμῆσεις τοῦ ἦσαν κάτι τὸ ἀφάνταστον εἰς ὠραιότητα, ὑπῆρχεν ἡ μεγάλη καὶ ἐπιβλητικὴ εἰκὼν τοῦ Παντοκράτορος. Τὸ οἰκοδόμημα ἔχει 78,16 μέτρα μῆκος, καὶ 71,82 μέτρα πλάτος. Ὁ τροῦλλος τοῦ στηρίζεται εἰς τέσσαρας μεγάλας βάσεις. Πλέον τῶν ἑκατὸ παραθύρων, μὲ πολυχρώμους ὑάλους ἐγείμιζον τὸ ἐσωτερικὸν μὲ ἓν ἐξαιρετικὸν φῶς. Τὰ μάρμαρα ἤστραπτον ἀπὸ τὴν στιλπνότητα καὶ τὰ χρώματα, θαυμάσια ἀνάγλυφα τὰ ἔκαμμον ἀκόμη θαυμασιώτερα. Εἰς τὴν εὐρύχωρον ἀλλήν, ὑπῆρχε μία μαρμαρίνη κρήνη, ὅπου ἦτο χαραγμένη ἡ ἐπιγραφή:

ΝΙΨΟΝ ΑΝΟΜΗΜΑΤΑ ΜΗ ΜΟΝΑΝ ΟΨΙΝ

ποῦ διαβάζεται καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν πρὸς τὸ τέλος, καὶ ἀπὸ τὸ τέλος πρὸς τὴν ἀρχήν.

Τὰ ἐγκαίνια ἔγιναν εἰς τὰς 27 Δεκεμβρίου τοῦ 537. Παρ' ὅλον ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ παρηκολούθει καθημερινῶς τὴν ἐργασίαν ὅταν ὁ ναὸς ἐκτίζετο, ἐν τούτοις, μόλις εἰσῆλθε καὶ εἶδε τὸ ἐπιβλητικὸν μεγαλεῖον τοῦ, τόσοσὸν πολὺ ἐθαύμασε διὰ τὸ ἔργον τοῦ, ὥστε ἐφώνησε: «**Νενίκηκά σε, Σολομῶν**». Μὲ αὐτὸ ἐγνοοῦσεν ὅτι αὐτὸς ἔκτισε ναὸν ὠραιότερον ἀπὸ τὸν ὀνομαστὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Ἡ Ἁγία Σοφία, αἰῶνας ὀλοκλήρους, ἦτο τὸ σύμβολον τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐνότητος τοῦ Βυζαντίου. Τὸ 1453, ὅταν ἡ Πόλις ἔπεσεν, ἡ Ἁγία Σοφία, ὁ ναὸς ὅπου τόση Χριστιανικὴ καὶ Ἑλληνικὴ δόξα ἔλαμψε κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους τοῦ, ἔγινε τζαμί τῶν Τούρκων! Τὸ θαυμάσιον καλλιτέχνημα ὑπέστη λεηλασίας καὶ ζημίας μεγάλας. Κατὰ τὰ ἔτη τῆς δουλείας, ἦτο τὸ ὄνειρον κάθε ὑποδούλου Ἑλλήνος. Σήμερον, ἡ Ἁγία Σοφία εἶναι ἱστορικὸν Μουσεῖον.

Ἐρωτήσεις: 1) Πότε ἐβασίλευσεν ὁ Ἰουστινιανός; 2) Ποῖοι τὸν ἐβοήθησαν πολὺ εἰς τὰ μεγάλα τοῦ ἔργα; 3) Περιγράψατε τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας, σύμφωνα μὲ ὅσα εἶπομεν προηγουμένως, καὶ

μέ ὅσα λέγει τὸ Δημοτικὸν τραγούδι διὰ τὴν ᾠδὴν 4) Τί λέγει ἡ ἐπιγραφή τῆς κρήνης, καὶ μέ πόσους τρόπους διαβάζεται; 5) Τί εἶπεν ὁ Ἰουστινιανὸς κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ; 6) Τί ἐγένετο ἡ Ἁγία Σοφία μετὰ τὴν ᾠδὴν;

Δ' ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ

Μετὰ τὸν Ἰουστινιανόν, τὸ Βυζαντινὸν Κράτος δὲν ἠτύχησε νὰ ἔχη πάντοτε ἀξιόεις αὐτοκράτορας. Πολλοὶ καὶ διάφοροι ἐξωτερικοὶ ἐχθροὶ ἤρχισαν νὰ κυκλώνουν τὴν αὐτοκρατορίαν. Μὲ τὰς ἐπιδρομὰς των, ἐκυρίευσον καὶ ἐλεηλάτουν μεγάλας ἐπαρχίας. Οἱ πλέον ἰσχυροὶ ἐχθροὶ ἦσαν, ἀπὸ βορρᾶ, οἱ Ἄραβοι, καὶ, ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, οἱ Πέρσαι. Οἱ Πέρσαι εἶχον κυριεύσει τὴν Συρίαν καὶ τὴν Παλαιστίνην. Κατέλαβον τὰ Ἱεροσόλυμα, ἤρπασαν τὸν Τίμιον Σταυρόν, καὶ ἤρχισαν νὰ προελαύνουν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Εἰς αὐτὴν τὴν φοβερὰν περίστασιν, ἔσωσε τὴν Χριστιανικὴν Αὐτοκρατορίαν ἀπὸ βεβαίαν κατάρρευσιν ὁ γενναῖος αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος. Μὲ τὸν στρατὸν του, πρὸς τὸν εἶχεν ὀργανώσει ὁ ἴδιος, ἐξεστράτευσεν ἐναντίον τῶν Περσῶν. Ὁ πόλεμος ἐκράτησε ἀρκετὰ ἔτη, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ κατώρθωσε νὰ νικήσῃ τοὺς Πέρσας καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴ μίαν μετὰ τὴν ἄλλην ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ Βυζαντίου.

Ἡ Ὑψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

Κατακλιθὼν διαρκῶς ὁ Ἡράκλειος τὸν βασιλεῖα τῶν Περσῶν Χοσρόην, τὸν περιώρισεν εἰς τὰ παλαιὰ του σύνορα. Εἰς μίαν μάχην, κατώρθωσε νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ καὶ τὸν Τίμιον Σταυρόν, πρὸς ὃν Χοσρόης τὸν εἶχεν ἀρπάξει ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἡ χαρὰ τῶν Χριστιανῶν ἦτο ἀπέραντος. Ὁ νικητὴς αὐτοκράτωρ ἐπέστρεψε θριαμβευτὴς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, χομίζων καὶ τὸ μέγα καὶ ἱερὸν σύμβολον τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. Ἡ συγκίνησις τοῦ λαοῦ ἦτο μεγάλη. Εἰς τὰς 14 Σεπτεμβρίου τοῦ 629 μ. Χ. ὁ Ἡράκλειος ἔστειλε τὸν Τίμιον Σταυρόν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὅπου, μὲ μεγάλας θρησκευτικὰς τελετὰς, τὸν ἔστησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀναστάσεως, εἰς τὴν θέσιν ὅπου τὸν εἶχε τοποθετήσῃ διὰ πρώτην φοράν ἡ Ἁγία Ἑλένη. Ἀμέτρητα πλήθη λαοῦ, γονατισμένα καὶ μὲ δάκρυα χαρᾶς, προσεκύνησαν τὸ Τίμιον Εὐλὸν ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον εἶχε σταυρωθῆ ὁ Θεάνθρωπος!...

Τὴν Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἡ Ἐκκλησία μας τὴν ἐορτάζει κάθε ἔτος εἰς τὰς 14 Σεπτεμβρίου. Τότε ψάλλεται καὶ τὸ ἕξης τροπάριον:

« Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν Σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονο-

μίαν Σου, νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος
καὶ τὸ Σὸν φυλάττων διὰ τοῦ Σταυροῦ Σου πολίτευμα. »

Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος

Τὸν καιρὸν ποῦ ὁ Ἡράκλειος κατεπολέμησε τοὺς Πέρσας, μέγας κίνδυνος ἠπειλήσῃ τὴν Πόλιν. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Βυζαντίου, οἱ Ἄθαροι, νομίζοντες ὅτι ἡ Βασιλεύουσα, — δηλαδὴ ἡ πρωτεύουσα, ἦτο χωρὶς στρατόν, ἠθέλησαν νὰ τὴν κυριεύσουν. Ἦλθον λοιπὸν καὶ τὴν ἐπολιορκήσαν, ἀπὸ ξηρᾶς καὶ ἀπὸ θαλάσσης. Εἰς τὴν δύσκολον ἐκείνην στιγμήν, τὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν ἔσωσε τὸ θάρρος καὶ ἡ πίστις τοῦ Πατριάρχου Σέργιου.

Ὁ Σέργιος ἐκάλεσε ὅλον τὸν λαὸν νὰ πολεμήσῃ. « Μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Παναγίας, ἐφώναξε, θὰ νικήσωμεν. » Ὁ ὀλίγος στρατὸς καὶ ὄλος ὁ λαὸς ἀπεφάσισαν νὰ μὴ ἐπιτρέψουν εἰς τὸν ἐχθρὸν νὰ πατήσῃ τὸ βάρβαρον πόδι του εἰς τὴν βασιλεύουσαν τῆς Αυτοκρατορίας. Ὅλοι αἱ ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ ἀπεκρούσθησαν. Αἱ ἀπώλειαι του ἦσαν πολὺ μεγάλαι. Ὅταν, μάλιστα, ὁ κλῆρος ἔκαμε λιτανεῖαν τῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου εἰς τὰ τείχη, τόσοσιν πολὺ θάρρος ἐγένευσαν ὁ στρατὸς καὶ ὁ λαός, ὥστε ἐπολέμησαν μὲ ἀφάνταστον ἡρωϊσμόν καὶ ἐξηγάγκασαν τὸν ἐχθρὸν νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν καὶ νὰ φύγῃ κατησχυμένος. Ἡ Πόλις εἶχε σωθῆ! Ὅλοι τότε, γεμάτοι εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Παναγίαν, τὴν Προστάτιδα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔτρεξαν σύσσωμοι εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν καὶ, ὀρθοὶ, — ἀκάθιστοι — ἔψαλλον ἕνα εὐχαριστήριον ὕμνον ποῦ τὸν εἶχε γράψῃ ὁ Πατριάρχης Σέργιος.

Ὁ ὕμνος αὐτὸς λέγεται Ἀκάθιστος. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 24 στροφάς. Ἡ κάθε μία ἀρχίζει ἀπὸ ἓν γράμμα τοῦ ἀλφαδήτου, καὶ τελειώνει πότε μὲ τὴν δοξαστικὴν λέξιν Ἀλληλούϊα, καὶ πότε μὲ τὴν χαιρετιστήριον φράσιν « Χαῖρε Νύμφη ἀνύμφευτε! ».

Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος φάλλεται ἀκόμη εἰς τοὺς ὀρθοδόξους ναοὺς, ἐκάστην Παρασκευὴν, ἀπὸ τὰς πέντε πρώτας τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Εἶναι γνωστὸς μὲ τὸ ὄνομα οἱ Χαιρετισμοὶ τῆς Παναγίας, ἐπειδὴ, εἰς τὸν ὕμνον αὐτὸν ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις ἡ λέξις Χαῖρε.

Τότε φάλλεται καὶ τὸ ἐξῆς γνωστὸν τροπάριον :

Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια
ἀναγράφω, Σοι, ἡ πόλις Σου, Θεοτόκε.
Ἄλλ' ὡς ἔχουσα τὸ Κράτος ἀπροσμάχητον

ἐκ παντοίων μὲ κινδύνων ἐλευθέρωσον,
ἵνα κράζω Σοι, Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.

Ἐρωτήσεις : 1) Ποίους ἐχθρούς ἐπολέμησεν ὁ Ἡράκλειος ; 2) Τί ὀφείλει ἡ Ἐκκλησία εἰς αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα ; 3) Πότε ὁ Ἡράκλειος ἕψωσε τὸν Τίμιον Σταυρὸν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ; 4) Νὰ περιγράψετε μὲ ὀλίγας λέξεις τὴν τελετὴν ποὺ γίνεται κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς 14ης Σεπτεμβρίου, ὁπότε εορτάζεται ἡ Ὑψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ποῖον τροπάριον ψάλλεται τότε ; Πῶς ἐσώθη ἡ Κωνσταντινούπολις ἀπὸ τοὺς Ἀβάρους ; 5) Νὰ ζητήσετε τὴν βοήθειαν ἑνὸς μεγαλυτέρου — ἂν δὲν ἠμπορῆτε μόνοι σας — καὶ νὰ ἐξηγήσετε τὸ «Τῆ ὑπερμάχῳ», καὶ τὸ «Σῶσον Κύριε τὸν Λαόν Σου...»

11. Ο ΜΟΝΑΧΙΚΟΣ ΒΙΟΣ — ΑΣΚΗΤΑΙ

Α' Ο ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

Πολλοί Χριστιανοί, από τους πρώτους αιώνες, εγκατέλειπον τὰς πόλεις ἢ τὰ χωρία των, καὶ ἀπεσύροντο εἰς ἐρημικὰ μέρη. Ἐκεῖ ἔζων, μακρὰν ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, διότι ἤθελον νὰ ἀφιερῶσουν ὅλην των τὴν σκέψιν εἰς τὸν Θεόν. Διήρχοντο τὰς ἡμέρας των μὲ προσευχάς, νηστείας καὶ μὲ μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Εἰργάζοντο τόσον μόνον, ὅσον ἔφθανε διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν ἐλάχιστον φαγητόν. Ἦθελον νὰ ζοῦν μόνοι των, δι' αὐτὸ ὠνομάσθησαν **μοναχοί**, καὶ ὁ βίος των **μοναχικός**. Ὅταν, καμμίαν φοράν, ἦ φήμη διὰ τὴν περιέργον καὶ ἀπομονωμένην ζωὴν των συνεκέντρωνε περιτέργους καὶ θαυμαστάς εἰς τὰ μέρη των, αὐτοὶ ἔφευγαν ἀπὸ ἐκεῖ καὶ μετέβαινον ἄλλοῦ. Οἱ μοναχοὶ αὐτοί, ἢ **ἀσκηταί**, πρωτοπαρουσιάσθησαν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ὡς πρῶτος ἀσκητῆς ἀναφέρεται ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος, πὺ ἐγεννήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον τὸ 241 μ. Χ. Κατήγετο ἀπὸ πλουσίαν οἰκογένειαν. Ὅταν ἐμεγάλωσε, ἐμελέτησε τὴν Ἁγίαν Γραφήν, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον. Ἐμοίρασε λοιπὸν ὅλην του τὴν περιουσίαν εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὴν ἐρημον. Ἐκεῖ ἔζησε μόνος του, τελείως ἀσκητικά, μὲ συνεχῆ προσευχὴν καὶ ἀδιάκοπον μελέτην. Ἦ φήμη του ὅτι ἦτο ἅγιος καὶ σοφός, γρήγορα διεδόθη παντοῦ. Ἦρχισαν λοιπὸν νὰ ἔρχωνται πολλοί, διὰ νὰ τοῦ ζητήσουν συμβουλὰς ἢ διὰ νὰ ἐξομολογηθοῦν. Μὲ τὴν σοφίαν του, ἐβοήθησε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅταν ἐκινδύνευε ἀπὸ τοὺς Ἀρειανούς. Ἐζῆσε 115 ἔτη. Ἀπέθανε τὸ 356 μ. Χ.

Τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀντωνίου, τὸ ἐμιμήθησαν ἀργότερα πολλοὶ ἄλλοι. Τοιοῦτοτρόπως, ὁ μοναχικὸς βίος διεδόθη εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον,

Α. Γ. Καλογεροπούλου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία

5

καὶ ἀπὸ ἐκεῖ, ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς ὅλην τὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν.

Ὁ Μέγας Βασίλειος ὠργάνωσε τὸν μοναχικὸν βίον, καὶ συνέγραψε ἀσκητικoὺς κανόνας, σύμφωνα μὲ τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ ζοῦν οἱ μοναχοί.

Ἀργότερον, πολλοὶ ἀσκηταὶ ἢ μοναχοὶ ἀπετέλεσαν μοναχικὰς κοινότητας, τὰς μονὰς ἢ μοναστήρια.

Εἰς τὰ μοναστήρια, — ποὺ ὑπάρχουν καὶ σήμερον, ὅπως ξεύρετε, — ζοῦν πολλοὶ μοναχοὶ μαζὺ — καλόγηροι — ἢ μοναχὲς καλόγηριες — ἀφιερωμένοι εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὰ μοναστήρια, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς Τουρκοκρατίας, ἀλλὰ καὶ τῆς τελευταίας Κατοχῆς, προσέφερον ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τὸ Ἔθνος, διότι ἦσαν κέντρα πατριωτισμοῦ καὶ θρησκευτικῆς πίστεως. Εἰς τὴν τελευταίαν Κατοχήν, πολλοὶ μοναχοὶ ἐτυφεκίσθησαν ἀπὸ τοὺς κατκτητάς, διὰ τὴν ἐθνικὴν δράσιν των.

Ἐρωτήσεις: 1) Πῶς ἐδημιουργήθη ὁ μοναχικὸς βίος; 2) Ποῖος εἶναι ὁ πρῶτος Ἀσκητής; 3) Εἰς ποῖον μέρος εἶχον ἀποσυροῦν οἱ πρῶτοι ἀσκηταί; 4) Τί ὀφείλει ὁ μοναχικὸς βίος εἰς τὸν Μ. Βασίλειον; 5) Τί εἶναι τὰ μοναστήρια; 6) Τί ὀφείλει τὸ ἔθνος εἰς τὰ μοναστήρια; 7) Ξεύρετε ἱστορίας ἀπὸ τὴν δράσιν τῶν μοναστηριῶν κατὰ τὴν Τουρκικὴν δουλείαν ἢ τὴν Κατοχήν; Γράψατε μίαν μικρὰν ἐκθεσιν μὲ καμμίαν ἀπὸ αὐτάς. 8) Ἔχετε κανένα μοναστήρι εἰς τὴν περιφέρειάν σας; Ξεύρετε τὴν ἱστορίαν του;

12. ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Δὲν εἶχε κλείσει ἀκόμη καλὰ - καλὰ τὸ χάσμα ποῦ εἶχον ἀνοίξει" εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αἱ διάφοροι αἵρέσεις, ὅποτε νέα ἀφορμὴ παρουσιάσθη, διὰ νὰ διαιρεθοῦν οἱ Χριστιανοὶ εἰς δύο φανατικὰς ἀντιθέτους μερίδας : τοὺς εἰκονομάχους καὶ τοὺς εἰκονολάτρους.

Ἀπὸ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἱ Χριστιανοὶ εἶχον εἰς τοὺς ναοὺς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας, καὶ, ἀργότερα, καὶ τῶν Ἁγίων. Αὐταὶ αἱ εἰκόνες, παρίστανον πρόσωπα ἱερά, ἥρωας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ οἱ Χριστιανοὶ τὰς ἐτίμων.

Ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν, ὁ ἀμόρφωτος κόσμος ἐθεοποίησε σχεδὸν τὰς εἰκόνας, καὶ ἤρχισε νὰ ἀποδίδῃ εἰς αὐτὰς θείας καὶ θαυματουργικὰς ἰδιότητες. Καὶ ἀντὶ νὰ προσφέρουν τιμὰς καὶ σεβασμὸν εἰς τὰ εἰκονιζόμενα ἱερά πρόσωπα, ἤρχισαν νὰ λατρεύουν τὰς ἰδίας τὰς εἰκόνας! Αὐτὸ ὅμως ἦτο καθαρὰ εἰδωλολατρεία, καὶ ἐναντίον τῆς εἰδωλολατρείας, ὅπως εἶδομεν, ὁ Χριστιανισμὸς εἶχεν ἀγωνισθῆ πολὺ σκληρά.

Οἱ μορφωμένοι Χριστιανοί, μὲ πόνον ἐδλεπον τὸ κατάντημα αὐτὸ τῆς λατρείας. Προσεπάθουν νὰ διαφωτίσουν τοὺς ἀμαθεῖς Χριστιανούς καὶ νὰ τοὺς κάμουν νὰ καταλάβουν ὅτι ὄχι τὸ ξύλον, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον ποῦ εἰκονίζει ἢ εἰκὼν πρέπει νὰ προσκυνοῦν.

Τὸ κακὸν ἐμεγάλωσε πολὺ, ὅταν διάφοροι αὐτοκράτορες ἠθέλησαν νὰ τὸ σταματήσουν διὰ τῆς βίας. Μερικοί, μάλιστα, διέταξαν καὶ κατέβασαν τὰς εἰκόνας ἀπὸ τοὺς ναοὺς. Ματαίως ὅμως! Ὁ κόσμος εἶχεν εἰς τὰς οἰκίας του εἰκονοστάσια, καὶ ἐλάτρευε τὰς εἰκόνας ἐκεῖ, κρυφίως. Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Κοπρώνυμος ἐφθασεν εἰς τὸ σημεῖον νὰ καταδιώξῃ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Εἰκονολατρῶν. Τόσον τὸ χειρότερον. Οἱ Χριστιανοὶ διηρέθησαν εἰς δύο μεγάλας μερίδας, ποῦ ἢ μία ἤσθάνετο μῖσος διὰ τὴν ἄλλην.

Ἡ αυτοκράτειρα Εἰρήνη ἢ Ἀθηναία ἐκάλεσε, τότε, εἰς τὴν Νίκαιαν, τὸ 787 μ. Χ. τὴν Ζ' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, διὰ νὰ κανονίσῃ τὸ σοβαρὸν αὐτὸ ζήτημα. Ἡ Σύνοδος ἀπεφάσισε νὰ τοποθετηθοῦν καὶ πάλιν αἱ εἰκόνες εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἀλλὰ νὰ μὴ λατρεύωνται.

Οἱ εἰκονολάτραι ὅμως δὲν ἠμποροῦσαν νὰ φωτισθοῦν εὐκολα. Ἐξηκολούθουν νὰ λατρεύουν περισσότερο ἀκόμη τὰς εἰκόνας. Διάφοροι αυτοκράτορες, κατόπιν, κατεδίωξαν καὶ πάλιν τοὺς εἰκονολάτραις, καὶ ἀφῆρεςαν καὶ πάλιν τὰς εἰκόνας ἀπὸ τοῦ ναοῦ. Τέλος, ἡ αυτοκράτειρα Θεοδώρα ἀπεφάσισε νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα καὶ νὰ φέρῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν γαλήνην. Ἐκάλεσε λοιπὸν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν Η' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἡ ὁποία ἀπεφάσισε νὰ μείνουν μὲν αἱ εἰκόνες εἰς τοὺς ναοὺς, ἀλλὰ νὰ προσκυνοῦνται καὶ ὄχι νὰ λατρεύωνται. Ἡ προσκύνησις δὲ καὶ ἡ τιμὴ νὰ ἀπευθύνωνται ὄχι εἰς τὸ ξύλον ἀλλὰ εἰς τὸ ἱερὸν πρόσωπον τοῦ παρίστανε τοῦ εἰκόν. Αὐτὴν τὴν λύσιν τὴν ἐδέχθησαν καὶ οἱ εἰκονομάχοι, καὶ οἱ εἰκονολάτραι. Τοιοῦτοτρόπως μία μεγάλη ἀνωμαλία τοῦ ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη ἐχώριζε τοὺς Χριστιανούς, ἐτακτοποιήθη. Ἡ γαλήνη ἐπανῆλθε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Αὐτὸ τὸ γεγονός ἡ Ἐκκλησία μας τὸ εορτάζει τὴν πρώτην Κυριακὴν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, τοῦ ὀνομάζεται Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας. Τότε ψάλλομεν τὸ τροπάριον :

« Τὴν ἄχραντον εἰκόνα Σου προσκυνοῦμεν, Ἀγαθέ, αἰτούμενοι συγχώρησιν τῶν πταισμάτων ἡμῶν, Χριστὲ ὁ Θεός. Βουλῆσει γὰρ ἠυδόκησας σαρκὶ ἀνελθεῖν ἐν τῷ Σταυρῷ, ἵνα ῥύσῃ οὖς ἔπλασας ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ. Ὅθεν εὐχαρίστως βοῶμεν Σοι. Χαρᾶς ἐπλήρωσας τὰ πάντα ὁ Σωτὴρ ἡμῶν παραγενόμενος εἰς τὸ σῶσαι τὸν κόσμον ».

Δηλαδή : « Προσκυνοῦμεν, Ἀγαθέ, τὴν ἁγίαν Σου εἰκόνα, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ συγχωρήσῃς τὰ ἀμαρτήματά μας, Χριστὲ ὁ Θεός. Διότι κατεδέχθης, μὲ τὴν θέλησίν Σου, νὰ ἀνεβῆς μὲ τὸ ἐπίγειον σῶμα Σου εἰς τὸν Σταυρὸν, διὰ νὰ σώσῃς, αὐτοὺς τοὺς ἐπλασες, ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς ἀμαρτίας. Δι' αὐτό, Σοῦ φωνάζομεν : Ὅλα μὲ χαρὰ, τὰ ἐγέμισες, Σωτῆρα μας, τοῦ ἡλθες διὰ νὰ γλυτώσῃς τὸν Κόσμον ».

Ἐρωτήσεις : 1) Διὰ τί ἡ εἰκονολατρεία ὁμοιάζει μὲ τὴν εἰδωλολατρείαν ; 2) Τί διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ εἰκονολατρῶν καὶ εἰκονομάχων ; 3) Ποία Σύνοδος πρώτη ἐπανέφερεν τὰς εἰκόνας ; 4) Ποία Σύνοδος τὰς ἐπανέφερεν ὀριστικῶς ; 5) Τί εορτάζομεν τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας ; 6) Πῆτε τὸ τροπάριον.

13. ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΚΑΙ Ο ΦΩΤΙΟΣ

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι μία, ἀφοῦ μία εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς, ὁ Χριστός.

Δυστυχῶς, οἱ Χριστιανοί, ὡς ἄνθρωποι μὲ ἀδυναμίας ἀνθρωπίνας καὶ αὐτοί, δὲν ἠμπόρεσαν νὰ διατηρήσουν τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Μέχρι τὸν 9ον αἰῶνα, ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἦτο μία, διηρημένη διοικητικῶς εἰς πέντε Πατριαρχεῖα.

Ὅλα τὰ Πατριαρχεῖα ἦσαν ἴσα μεταξύ των. Ἐκαστον ἐξ αὐτῶν ἐξουσίαζεν τὰς ἐκκλησίας τοῦ κλίματός του, — τῆς περιφερείας του, — χωρὶς νὰ ἀναμιγνύεται εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων.

Ὁ Πατριάρχης ὅμως τῆς Ρώμης, ἤρchiσε νὰ θεωρῆ ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ νὰ κηρύττει ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς! Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης, ἔλεγεν, εἶναι ἡ πρώτη Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, διότι τὴν ἱδρυσεν ὁ κορυφαῖος Ἀπόστολος Πέτρος. Ἀνεμιγνύετο λοιπὸν διαρκῶς εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ξένων Πατριαρχείων, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν διὰ νὰ ὑποτάξῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του ὅλας τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Κόσμου. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης δὲν εἶχε ἀρμονικὰς σχέσεις μὲ τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ πρώτη μεγάλη ἀφορμὴ ποὺ ἐδόθη διὰ νὰ χωρισθῇ ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, ἦτο ἡ Ἐκλογὴ τοῦ Πατριάρχου Φωτίου. Ὁ Φώτιος ἦτο ἓνας πολὺ μορφωμένος καὶ ἱκανὸς ἄνθρωπος.

Ὁ Βάρδας, ὁ ὁποῖος τότε διηύθυνε τὸ Βυζαντινὸν Κράτος μὲ τὸν τίτλον τοῦ Καίσαρος, μαζὺ μὲ τὸν νεαρὸν βασιλέα Μιχαὴλ τὸν Γ', ἐξετίμησε πολὺ τὸν Φώτιον. Τὸν ἐκάλεσε λοιπὸν καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ γίνῃ Πατριάρχης ἀντὶ τοῦ τότε Πατριάρχου Ἰγνατίου. Ὁ Φώτιος ἐδέχθη. Τότε ὁ Βάρδας καθήρεσε τὸν Ἰγνατίον. Ὁ Φώτιος, ἐντὸς πέντε

ἡμερῶν, ἔλαβεν ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς ἱερωσύνης, καὶ ἔγινε Πατριάρχης.

Ἡ ἐκλογή αὐτὴ ἐκρίθη ἀντικανονικῆ ἀπὸ τὸν Πάπαν τῆς Ρώμης, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἠρνήθη νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ. Τοιοῦτοτρόπως ἤρχισεν ἡ ψυχρότης μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἡ ὀριστικὴ διαίρεσις ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἀργότερον, ἀπὸ ἄλλην σοβαρωτέραν ἀφορμὴν.

ΕΚΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ

Ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία εἶχε περίξ αὐτῆς βαρβάρους καὶ εἰδωλοατρικὰς φυλάς, μὲ τὰς ὁποίας τακτικὰ εἶχε πολέμους. Ἀπὸ τοὺς πρὸς Βορρᾶν γείτονας, ὁ σημαντικώτερος λαὸς ἦσαν οἱ Σλαῦοι. Μὲ τοὺς Σλαῦους, πολὺ σπανίως ἡ Αὐτοκρατορία εἶχεν ἀγαθὰς σχέσεις. Ἐπιδρομαὶ συχναὶ τῶν Σλαῶν ἔφερον διαρκῶς ἀναταραχὴν εἰς τὸ Βυζάντιον. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως ἡ χριστιανικὴ μας αὐτοκρατορία ἠθέλησε νὰ δώσῃ καὶ εἰς τοὺς Σλαῦους, πού τότε ἦσαν εἰδωλολάτραι, τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, ἐλπίζουσα ὅτι μὲ τὴν βοήθειαν τῆς πίστεως θὰ ἐγίνοντο ἡμεροὶ καὶ θὰ ἐμαλάκωνε ἡ σκληρὰ καρδιά των.

Δύο Ἕλληνες μοναχοὶ ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, ὁ Μεθόδιος καὶ ὁ Κύριλλος, ἀδελφοί, ἐξεκίνησαν μίαν ἡμέραν καὶ, περιοδεύοντες τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Σερβίας, ἐδίδαξαν εἰς τοὺς λαοὺς τῶν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Εἶχον τόσῃν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ἀποστολὴν των αὐτῆν, ὥστε ὁ ἴδιος ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων, ὁ Βόγορις, μὲ ὅλην τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν, ἐβαπτίσθησαν καὶ ἐγίναν Χριστιανοί.

Χιλιάδες λαός, εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωρία ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμά των. Οἱ δύο μοναχοὶ ἐξηκολούθουν ἀκούραστοι τὸ ἔργον των. Μετέφρασαν τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν εἰς τὴν σλαυϊκὴν γλῶσσαν, ἐδίδαξαν τὸν ἀγράμματον λαὸν γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν. Ἐκπολιτιστικὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τοῦ εἶδους καὶ αὐτῆς τῆς ἐκτάσεως, σπανίως ἀνέφερον ἡ Ἱστορία. Καὶ αὐτὸ τὸ τεράστιον ἔργον ὀφείλεται εἰς τὴν Χριστιανικὴν καὶ Ἑλληνικὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν.

Ὁ Πάπας, βλέπων ὅτι ἡ Σλαυϊκὴ Ἐκκλησία προώδεε, ἠθέλησε νὰ ἐκμεταλλευσθῇ τὴν εὐκαιρίαν. Ἔστειλε λοιπὸν ἰδικούς του ἱερεῖς καὶ ἐπισκόπους διὰ νὰ ὑποτάξουν τὰς Σλαυϊκὰς ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Αὐτὸ μὲ κανένα τρόπον δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὸ ἀνεχθῇ τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μὲ ἰδικούς του ἱεραποστόλους εἶχο

Ὁ ἡγεμὼν, πρῶτος, εἰσέρχεται εἰς τὸν ποταμὸν... (Σελ. 72)

γίνει οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Βούλγαροι Χριστιανοί. Τί ἐξήτει τώρα ὁ Πάπας εἰς αὐτὰς τὰς Ἐκκλησίας;

Αὐτὴ ἦτο ἡ ἀφορμὴ διὰ νὰ διακόψουν πλέον ὀριστικῶς τὰς σχέσεις των αἱ δύο Ἐκκλησίαι. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ διηρέθη εἰς

Ἀνατολικήν καὶ Δυτικήν. Ἡ Δυτικὴ τοῦ Παπᾶ ὠνομάσθη **Καθολικὴ**, καὶ ἡ Ἀνατολικὴ **Ὁρθόδοξος**.

ΕΚΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΡΩΣΣΩΝ

Μετὰ 200 ἔτη, ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος προέβαινεν εἰς ἄλλην μεγάλην ἐκπολιτιστικὴν ἐνέργειαν. Ἐστειλε τὸ φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν ἀπέραντον ρωσικὴν χώραν. Ἀφορμὴ ἔδωσαν οἱ γάμοι τῆς κόρης τοῦ αὐτοκράτορος Ἄννης μετὸν ἡγεμόνα τοῦ Κιέβου Βλαδίμηρον. Ἡ θρησκεία τῆς Ἄννης ἐγοήτευσε τὸν νεαρὸν πρίγκηπα. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ βαπτισθῇ. Ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγίνε τὸ πριγκηπικὸν βάπτισμα ἦτο μία ἀπὸ τὰς μεγάλας ἡμέρας τοῦ Χριστιανισμοῦ. Χιλιάδες κόσμου εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Δνειπέρου ποταμοῦ. Τὰ παλαιὰ ξύλινα ἀγάλματα τῶν ψευδοθεῶν των τὰ ἔρριπτον εἰς τὰ νερά τοῦ ποταμοῦ. Ἡ εἰδωλολατρικὴ θρησκεία ἐπνίγετο. Ὁ ἡγεμὼν, πρῶτος, εἰσέρχεται εἰς τὸν ποταμὸν καὶ βαπτίζεται ἀπὸ ἓνα βυζαντινὸν ἐπίσκοπον. Χιλιάδες Ρῶσσοι ἀκολουθοῦν τὸ παράδειγμά του. Μία νέα ζωὴ ἤρχισε. Τὸ Βυζάντιον ἔστειλε κληρικούς, διδασκάλους, καλλιτέχνας. Κηρύττουν εἰς τὴν ἀχανῆ χώραν τὴν νέαν θρησκείαν, βαπτίζουν, κτίζουν ἐκκλησίας, ζωγραφίζουν εἰκόνας.

Ἡ Ἑλλάς, ἡ Χριστιανικὴ τὴν Ἑλλάς, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἔστειλε τὸ φῶς τοῦ πολιτισμοῦ εἰς μίαν ἄλλην μεγάλην χώραν, καὶ τὴν ἔσωζεν ἀπὸ τὴν βαρβαρότητα.

Αὕτη εἶναι ἡ θεία μοῖρα τῆς μικρᾶς χώρας μας μετὸν μεγάλον καὶ εὐγενικὸν λαὸν τῆς.

Ἐρωτήσεις: 1) Νὰ εἰπῆτε ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὅλας τὰς αἰτίας καὶ τὰς ἀφορμὰς ποὺ ἔκαμαν ὥστε ἡ μία Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ νὰ χωρισθῆ εἰς ὀρθόδοξον καὶ Καθολικὴν. Νὰ τὰς γράψετε μετὰ τὴν σειρᾶν. 2) Πῶς ἐγένε ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν Σλαύων, Βουλγάρων, Σέρβων, Ρώσων; 3) Γράψατε μίαν μικρὰν ἔκθεσιν διὰ τὴν βάπτισιν τῶν Ρώσων εἰς τὸν Δνειπερον, ὅπως τὴν φαντάζεσθε σεῖς. 4) Διατί πρέπει νὰ εἴμεθα ὑπερήφανοι διὰ τὴν Χριστιανικὴν Ἑλλάδα; 5) Πῶς ἐγίνε Πατριάρχης ὁ Φώτιος;

14. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ

Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία εἶχε διαιρεθῆ, ὅπως εἶδομεν, εἰς Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν. Ἡ Ἀνατολικὴ ἢ Ὀρθόδοξος, ἠγωνίζετο νὰ ἐκχριστιανίσῃ εἰδωλολατρικοὺς λαοὺς, νὰ στηρίξῃ τὴν Ἑλληνικὴν Αὐτοκρατορίαν ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν βαρβάρων καὶ νὰ διατηρήσῃ ἀνόθευτον τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἄλλων Ἀποστόλων.

Εἰς τὴν Δύσιν ἔμως συνέβαινον ὄχι εὐχάριστα πράγματα. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Πάπα ἤλλαξε πολλὰ ἀπὸ τὰ διδάγματα τῆς Ὀρθοδόξου Πίστews. Ἡ ζωὴ τῶν κληρικῶν εἶχε γίνεи ὑπόδειγμα ὄχι χριστιανικῆς ζωῆς, ἀλλὰ διαφθορᾶς καὶ ἁμαρτίας. Οἱ Πάπαι καὶ ἄλλοι οἱ μεγάλοι κληρικοί, ἔζων ζωὴν πολυτελεστάτην, ζωὴν ποῦ μόνον οἱ πρίγκηπες καὶ οἱ βασιλεῖς ἔζων εἰς τὰς Αὐλὰς. Εἰς ὅλην τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην ἰδρῦθησαν μοναστήρια ποῦ ἀπετέλουν κίνδυνον διὰ τὴν θρησκείαν. Διότι εἰς αὐτὰ κατέφευγον ὅλα τὰ παιδιὰ τῶν εὐγενῶν, καὶ ἀντὶ νὰ ἀφοσιωθοῦν εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ εἰς τὴν προσευχὴν, ἔζων μίαν ζωὴν διασκεδάσεων καὶ ἁμαρτιῶν.

Ὁ κλῆρος λοιπὸν ἔδιδε τὸ παράδειγμα τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὁ λαὸς ἠκολούθει. Τὸ νόημα τῆς θρησκείας τὸ παρεποίησαν τρομερά! Οἱ καθολικοὶ ἔφθασαν εἰς τὸ σημεῖον νὰ πιστεύουν ὅτι ἠμποροῦσαν νὰ κάμνουν ὅποιανδήποτε ἁμαρτίαν ἤθελον, ἀρκεῖ κατόπιν νὰ ἐξομολογηθοῦν τυπικῶς, διὰ νὰ συγχωρηθοῦν! Διέστρεψαν δηλαδὴ τὸ μέγα καὶ ἱερὸν νόημα τῆς εὐκρινούς μετανοίας καὶ τῆς πραγματικῆς ἀλλαγῆς τοῦ βίου, ποῦ ἐκήρυξεν ὁ Χριστός.

Οἱ Πάπαι, διὰ νὰ διευκολύνουν δῆθεν τὴν εἴσοδον τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς τὸν Παράδεισον, ἀλλὰ κυρίως διὰ νὰ εἰσπράξουν χρήματα, ἐπενόησαν τὰ **συγχωροχάρτια**. Ἐπώλουν δηλαδὴ μίαν κόλλαν χαρτί μὲ τὴν σφραγίδα καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Πάπα. Ὅποιος Χριστιανὸς ἠγόραζε

αυτό το συγχωροχάρτι, υποτίθεται ότι δεν είχε πλέον... αμαρτίας, διότι τοῦ είχαν συγχωρηθῆ. Ἠγόραζε δηλαδή... ἕνα εισιτήριο διὰ τὸν Παράδεισον!...

Ἐὰν κανεὶς ἐτόλμα νὰ διαμαρτυρηθῆ ἐναντίον τῆς διαφθορᾶς αὐτῆς, ἀντεμετώπιζε τὸν κίνδυνον νὰ κατῆ ζωντανός! Διότι ὁ Πάπας εἶχεν ἰδρῦσει παντοῦ φοβερὰ δικαστήρια ποῦ ἐπέβαλλον φρικτὰς καὶ ἀπανθρώπους τιμωρίας εἰς ἐκείνους ποῦ δὲν ὑπήκουον εἰς τὰς ἐντολάς του. Αὐτὰ τὰ μαρτύρια εἶναι γνωστὰ εἰς τὴν Ἱστορίαν μὲ τὸ ὄνομα Ἱερὰ Ἐξέτασις.

Ἀλλὰ τὸ κακὸν εἶχε γίνει ὑπερβολικόν. Αὐτὴ ἡ κατάστασις ἐπρεπε νὰ ἀλλάξῃ. Πρῶτος ὁ γερμανὸς καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Λούθηρος διαμαρτυρήθη ἐντόνως διὰ τὰς ἀκολασίας τοῦ Πάπα. Ἐξεδιώχεν ἀπὸ τὴν Βυτεμβέργην, ὅπου ἐδίδασκε, τοὺς μοναχοὺς μὲ τὰ συγχωροχάρτια. Ἐτοιχοδόλλησε δὲ εἰς τὴν θύραν τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ προκήρυξιν, ποῦ κατήγγελε τὰς ἐνεργείας τοῦ Πάπα. Διεκήρυξεν ὅτι ἡ πραγματικὴ πίστις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὰ εὐλαδικὰ ἔργα ἔχουν σημασίαν, καὶ ὅτι χωρὶς αὐτὰ, οἱ τύποι, μόνοι των, δὲν ὠφελοῦν. Ὁ λαὸς μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς φοιτητὰς ἐδέχθη μὲ ἐνθουσιασμὸν τὴν ἀποκήρυξιν. Αἱ ἰδέαι τοῦ Λουθήρου ἔγιναν σύνθημα μιᾶς νέας μεγάλης κινήσεως, διὰ νὰ ἐλευθερωθῆ ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν ἀκολασίαν καὶ τὰς προλήψεις. Τὸ κίνημα ἐξηπλώθη εἰς ὅλην τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην.

Ὁ Πάπας εἶχεν ἀνησύχησει. Ἐκάλεσε τὸν Λούθηρον νὰ μεταβῆ εἰς τὴν Ρώμην διὰ νὰ τοῦ ἀπολογηθῆ, ἀλλ' αὐτὸς ἤξευρε τί τὸν περίμενε, δι' αὐτὸ καὶ ἠρνήθη νὰ τὸν ὑπακούσῃ. Κατόπιν ὁ Πάπας τὸν διέταξε νὰ ἀνακαλέσῃ ὅσα ἐκήρυττε, ἀλλὰ ὁ Λούθηρος ὄχι μόνον ἠρνήθη, ἀλλὰ καὶ ἔκαυσε τὸ ἔγγραφο τοῦ Πάπα εἰς τὴν πλατείαν τῆς Βυτεμβέργης.

Ἐγίνε τότε Σύνοδος διὰ νὰ καταδικάσῃ τὰς ἰρησικειτικὰς μεταρρυθμίσεις τοῦ Λουθήρου. Ἀλλὰ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ἔγραψαν μίαν διαμαρτυρίαν ἐναντίον τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς τῆς Συνόδου, ἡ ὅποια ἠθέλησε νὰ δεσμεύσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς σκέψεως. Δι' αὐτὸ, ἀπὸ τότε ὠνομάσθησαν **Διαμαρτυρομένοι**.

Μία φοβερὰ διαμάχη, ποῦ ἐκράτησε πολλὰ ἔτη καὶ ἐτάραξε τὴν πολιτικὴν ζωὴν εἰς πολλὰς μεγάλας χώρας, ἤρχισε τότε μεταξὺ καθολικῶν καὶ διαμαρτυρομένων. Τρομερὰ πράγματα συνέβησαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἀρκεὶ νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι εἰς μίαν νύκτα, εἰς τὴν Γαλλίαν, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Πάπα, ἔσφαξαν 60.000 διαμαρτυρομένους. Ἡ τρομερὰ αὐτὴ

νύξ είναι γνωστή εις την Ιστορίαν με τὸ ὄνομα Νύξ τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου.

Ἄλλὰ τὸ κίνημα τῶν διαμαρτυρομένων εἶχε βαθεῖας ρίζας. Ἐπεκράτησεν εἰς τὴν Γερμανίαν, τὰς βορείους εὐρωπαϊκὰς χώρας καὶ τὴν Ἀγγλίαν. Τοιοῦτοτρόπως ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία διηρέθη εἰς δύο μέρη. Εἰς τὴν Καθολικὴν τοῦ Πάπα, καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Διαμαρτυρομένων. Οἱ διαμαρτυρόμενοι ἀπλοποίησαν πολὺ τὴν θρησκείαν, κατήργησαν τὰς μεγάλας λειτουργίας, δὲν παραδέχονται τὰ μυστήρια, παρὰ μόνον τὸ βάπτισμα καὶ τὴν Θεῖαν Εὐχαριστίαν. Κατήργησαν τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπισκόπου. Μόνον οἱ Ἀγγλοὶ τὸν διετήρησαν, δι' αὐτὸ ἡ ἰδιὴ τους Διαμαρτυρομένη Ἐκκλησία λέγεται καὶ Ἐπισκοπικὴ. Λέγεται ὅμως καὶ Ἀγγλικανικὴ.

Τὸν ἴδιον περίπου καιρὸν ποὺ ὁ Λούθηρος ἐκήρυττε τὴν μεταρρυθμισίαν εἰς τὴν Γερμανίαν, κάποιος ἄλλος κληρικὸς εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ὁ Καλβίνος, ἐδίδασκε περίπου τὰ αὐτὰ πράγματα με τὸν Λούθηρον. Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν Ἑλβετίαν ποὺ ἐχωρίσθη καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὸν Πάπαν, ὠνομάσθη Καλβινικὴ. Ἐπομένως, ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ διαίρεται σήμερον εἰς τρεῖς μεγάλους κλάδους: α) Τὴν Ἀνατολικὴν Ὀρθόδοξον, β) Τὴν Καθολικὴν καὶ γ) τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Διαμαρτυρομένων.

Ἡ τελευταία αὐτή, δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία τῶν Διαμαρτυρομένων, ἀπὸ τότε ἕως σήμερα ἔχει χωρισθῆ εἰς πολλὰς καὶ ποικίλας ὑποδιαίρεσεις.

Ἐρωτήσεις: 1) Τί ἠνάγκασε τὸν Λούθηρον νὰ ἐπαναστατήσῃ ἐναντίον τοῦ Πάπα καὶ νὰ κηρύξῃ τὴν Θρησκευτικὴν Μεταρρυθμισίαν; 2) Διατί οἱ ὄπαδοί του ὠνομάσθησαν Διαμαρτυρόμενοι; 3) Εἶχον ἀποτέλεσμα αἱ ἐνέργειαι τοῦ Πάπα ἐναντίον τῶν Διαμαρτυρομένων; 4) Ἐκτὸς τοῦ Λουθήρου, ποῖος ἄλλος ἐπανεστάτησε κατὰ τοῦ Πάπα; 5) Κατὰ τί διαφέρει ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία, ἀπὸ τοὺς ἄλλους Διαμαρτυρομένους; 6) Τί ἀπλοποιήσεις ἔκαμαν οἱ Διαμαρτυρόμενοι;

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία, ἀφοῦ ἐπὶ 1000 ἔτη ἀντεστάθη εἰς τὰς μυριάς ἐπιδρομὰς διαφόρων βαρβάρων λαῶν, ὑπέκυψε τέλος. Τὸ 1453, ἡ Κωνσταντινούπολις ὑπετάχθη εἰς τοὺς Τούρκους καί, μαζὺ με αὐτὴν, ὑπεδουλώθη ὅλη ἡ χώρα μας. Οἱ Τούρκοι ἔδειξαν μεγάλην ἀγριότητα ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Ὅμως, ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ὁ Β' ἀμέ-

σως μετά την κατάκτησιν τῆς Μεγάλῃς Αὐτοκρατορίας, εἶδεν ὅτι ἡ Τουρκικὴ Αὐτοκρατορία δὲν εἶχε συμφέρον νὰ ἐξοντώσῃ τοὺς Χριστιανούς. Καὶ τοῦτο, διότι οἱ Χριστιανοὶ ἦσαν μορφωμένοι, δραστήριοι, φιλοπρόοδοι καὶ ἀπετέλουν πηγὴν πολιτισμοῦ. Ἐξ ἄλλου, οἱ Τούρκοι τοὺς ἐχρειάζοντο τοὺς ὑποδούλους Ἑλληνας διὰ νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ πληρῶνουν τοὺς σκληροὺς φόρους εἰς τὸν Σουλτάνον. Τοὺς ἄφησε λοιπὸν ἐλευθέρους νὰ ἐκτελοῦν τὰ θρησκευτικὰ τῶν καθήκοντα. Τοὺς παρεχώρησε μάλιστα καὶ μερικὰ ἐξαιρετικὰ δικαιώματα. Αὐτὰ ὀνομάσθησαν προνόμια. Τὰ κυριώτερα ἀπὸ αὐτὰ τὰ προνόμια ἦσαν τὰ ἑξῆς:

1) Οἱ Χριστιανοὶ εἶχον ἰδικόν των θρησκευτικὸν ἀρχηγόν, τὸν Πατριάρχην. Πρῶτος Πατριάρχης μετὰ τὴν Ἑλλάδα, ἔγινεν ὁ Γεώργιος Γεννάδιος. Ὁ Πατριάρχης ἦτο ἡ πνευματικὴ κεφαλὴ τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ ὅλων τῶν ὑποδούλων Χριστιανῶν, καὶ ὀνομάζετο Ἐθνάρχης, δηλαδὴ ἀρχηγὸς τοῦ ἔθνους.

Διηθύνουν ὅλους τοὺς ἐπίσκοπους, τῶν Χριστιανῶν. Οἱ ἐπίσκοποι τῆς κάθε ἐπαρχίας ἦσαν οἱ φυσικοὶ ἀρχηγοὶ τῶν Χριστιανῶν τῆς περιφερείας των. Δὲν διηθύνον μόνον τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια, ἀλλὰ ἐδίκαζον καὶ ἔλυον κάθε διαφορὰν μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν. Ἦσαν ἐπίσης οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ διδάσκαλοι των.

2) Ἄφησε ἐλεύθερα τὰ μοναστήρια, τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς μοναχοὺς. Τὰ μοναστήρια, μετὰ τὴν ἐλευθερίαν ποὺ ἔλαβον, ἀπέκτησαν μεγάλην δύναμιν. Σιγά-σιγά, ἔγιναν οἱ φύλακες τοῦ ἔθνους μας. Ἐπειδὴ οἱ Τούρκοι εἶχον κλείσει τὰ σχολεῖα, μόνον εἰς τὰ Μοναστήρια ἤμπορουσαν τὰ Ἑλληνόπουλα νὰ μορφώνωνται.

Ἄλλοτε φανερὰ καὶ ἄλλοτε κρυφίως τὰ Ἑλληνόπουλα μετέβαινον εἰς τὸν ἐγγράμματον καλόγηρον. Ἀπὸ αὐτὸν ἐμάνθανον γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν. Τὰ πρῶτα βιβλία ποὺ ἐδιάβαζον ἦταν τὸ ψαλτήρι καὶ ἡ Ὀκτώηχος. Ἀλλὰ μαζὺ μετὰ τὰ γράμματα, τὰ Ἑλληνόπουλα ἐμάνθανον καὶ τὴν Ἱστορίαν τῆς Πατρίδος μας. Ἦκουον τὰ παλαιὰ κατορθώματα καὶ ἔζων τὸ ἀρχαῖον μεγαλεῖον τῆς φυλῆς μας. Εἰς τὴν ψυχὴν των, ἐξυπνοῦσε ὁ πόθος διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος, καὶ αὐτὸς ὁ πόθος ἐμεγάλωνε ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἕως ὅτου ἤλθεν ἡ ὥρα ποὺ τὸ ἔθνος ὀλόκληρον ἐπανεστάτησε. Εἰς τὸ μέγα κίνημα τοῦ 1821, ἡ Ἐκκλησία ἐπρωτοστάτησε. Οἱ ἐπίσκοποι καὶ τὰ μοναστήρια ὕψωσαν τὸ λάβαρον τῆς Ἐθνικῆς μας Ἀνεξαρτησίας, καὶ ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε΄ ἀπηγγονίσθη ἀπὸ τοὺς Τούρκους εἰς τὴν μεσαιωνικὴν Πύλιν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Πατριαρχείων, διὰ νὰ τρομοκρατηθοῦν οἱ

ἐπαναστατημένοι Ἕλληνας. Ἀναριθμήτους κληρικούς ἔσφαξαν οἱ Τούρκοι, ἀπείρους ἔδασάνισαν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Μοναστήρια ἀνέπτουσαν ἔσχον ἐθνικὴν δράσιν. Ποῖος δὲν ἔχει ἀκούσει διὰ τὸ Ἀρχάδι π. χ. εἰς τὴν Κρήτην, διὰ τὸ Κούγκι εἰς τὸ Σούλι καὶ τόσα ἄλλα;

Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἡ χώρα μας ἠλευθερώθη, ἡ Ἐκκλησία ἐπρωτοστάτησε εἰς κάθε ὠραίαν καὶ εὐγενικὴν ἐκδήλωσιν. Εἰς κάθε θεομηνίαν, σεισμόν, συμφοράν, ἡ Ἐκκλησία ἐστάθη εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ δοκιμαζομένου λαοῦ.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗΝ

Ἐπέροχος εἶναι ἡ δράσις τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰ σκληρὰ ἔτη τῆς τελευταίας Κατοχῆς τῶν Γερμανῶν, τῶν Ἰταλῶν καὶ τῶν Βουλγάρων. Τὰ μοναστήρια καὶ πάλιν ἔγιναν τόποι ἐθνικῶν συγκεντρώσεων. Μοναχοὶ καὶ ἱερεῖς ἐκρεμάσθησαν ζωντανοί, νέοι μάρτυρες τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἔδασανίσθησαν, ἐξετελέσθησαν.

Καὶ ὅταν ἡ πείνα ἐτέριζε τὴν δυστυχὴ Πατρίδα, τότε, ὡς γλυκὸς ἄγγελος, παρεστάθη εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ Λαοῦ μία μεγάλη θρησκευτικὴ ὀργάνωσις με ἐθνικοὺς καὶ θρησκευτικοὺς σκοποὺς. Ποῖος δὲν ἐνθυμεῖται τὴν Ε.Ο.Χ.Α., τὰ τέσσαρα αὐτὰ γράμματα ποὺ φέρουν εἰς τὴν μνήμην μας συστάτῃ διὰ τοὺς πτωχοὺς, προστασίαν διὰ τὴν ἐλληνικὴν νεολαίαν, μέριμναν διὰ τοὺς φυλακισμένους, μαθήματα, ψυχαγωγίαν κτλ;

Με ὅλα αὐτά, ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἠνώθη με τὴν ἐλληνικὴν ψυχὴν εἰς ἓν ἀδιάσπαστον σῶμα. Δὲν ἤμπορεῖς νὰ διαχωρίσης τὴν ἐννοίαν Ἑλληνόπουλον ἀπὸ τὴν ἐννοίαν Χριστιανόπουλον. Χριστὸς καὶ Ἑλλάς, ὅπως εἶδατε εἰς ὅλην τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὸ βιβλίον μας αὐτὸ εἶναι ἠνωμένα.

Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία πολλὰ ὀφείλει εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τοὺς Ἕλληνας, εἰς τὴν σοφίαν των, τὴν γλώσσαν των. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλλάς χρεωστεῖ ἀπειρα πράγματα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Χρεωστεῖ τὴν διατήρησιν τοῦ ἐθνισμοῦ τῆς, τῆς γλώσσης τῆς, τὴν ἐλευθερίαν τῆς, τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς!

Δύο κόλπους ἔχει ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ Ἑλληνόπουλο, εἰς τὸν ἓνα κόλπον τῆς καρδιάς του ἔχει τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὸν ἄλλον τὴν Ἑλλάδα!

Ἐρωτήσεις: 1) Τί εἶναι τὰ προνόμια κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν; 2) Διατί ὁ Μωάμεθ ὁ Β' ἔδωσε προνόμια εἰς τοὺς ὑποδούλους Ἕλληνας; 3) Τί ἔκαμεν ἡ Ἐκκλησία διὰ τὸ Ἔθνος κατὰ

... μόνον εἰς τὰ Μοναστήρια ἠμποροῦσαν τὰ Ἑλληνοπούλα
 νὰ μορφώνωνται . . . (σελ. 77)

τὴν Τουρκοκρατίαν; 4) Τί ἔκαμε κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821;
 5) Τί ἔκαμε κατὰ τὴν Κατοχήν; 6) Τί ὀφείλει τὸ Ἔθνος εἰς τὴν Ἐκ-
 κλησίαν; 7) Τί ὀφείλει ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸ Ἔθνος;

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μέχρι τοῦ 1821, ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ κορυφὴ τῆς Ἑλλάδος ἦτο τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Αὐτὸ ἐκἀνόνιζεν ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. Ἀλλὰ μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς χώρας μας ἀπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν, τῇ Κωνσταντινουπόλει ἔμεινεν ἔξω ἀπὸ τὸ ἐλεύθερον Κράτος, καὶ ἡ ἐπικοινωνία μαζύ της ἦτο δύσκολος. Δι' αὐτό, εἰς τὰς 27 Ἰουλίου 1833 εἰς τὴν Γενικὴν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας εἰς τὸ Ναύπλιον, ἀπεφασίσθη ὥστε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀνακηρυχθῇ αὐτοκέφαλος καὶ νὰ ἔχη ἰδικήν

της πλέον ιδιαίτερον ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον διοίκησιν. Ἀπὸ τότε, ἡ Ἐκκλησία τῆς χώρας μας εἶναι **Αὐτοκέφαλος**. Ἐχει ὅμως μὲ τὸ Πατριαρχεῖον δεσμόν, διότι τὸ ἀναγνωρίζει ὡς μίαν ὑψηλὴν πνευματικὴν κεφαλὴν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τὴν διευθύνει σήμερον ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ποὺ ἔδρευε εἰς τὰς Ἀθήνας. Πρόεδρος τῆς εἶναι ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀποτελεῖται ἀπὸ δώδεκα Μητροπολίτας, ποὺ ὀνομάζονται Συνοδικοί. Ἀπὸ αὐτοὺς οἱ ἕξ εἶναι μόνιμοι, καὶ οἱ ὑπόλοιποι διορίζονται μὲ τὴν σειράν, κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς ἀρχιερωσύνης. Εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετέχει, χωρὶς δικαίωμα ψήφου, καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Κράτους, ποὺ ὀνομάζεται Βασιλικὸς Ἐπίτροπος.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διαιρεῖται εἰς 79 Μητροπόλεις. Κάθε Μητρόπολις διοικεῖται ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην καὶ τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον. Ὁ Μητροπολίτης εἶναι ὁ διοικητικὸς καὶ πνευματικὸς ἀρχηγὸς ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν τῆς περιφέρειας του. Κάθε ἐκκλησία ἀποτελεῖ ἐνορίαν, ποὺ διοικεῖται ἀπὸ τὸν ἱερέα τῆς καὶ τὸ Ἐνοριακὸν Συμβούλιον. Τὰ μέλη αὐτοῦ τοῦ Συμβουλίου ἀναδεικνύονται μὲ ψηφοφορίαν ἀπὸ τοὺς ἐνορίτας.

Τὰ μοναστήρια κυβερνοῦνται ἀπὸ ἰδικὰ τοὺς ιδιαίτερα συμβούλια, τῶν ὁποίων πρόεδρος εἶναι ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς. Τὰ Μοναστήρια ἐκάστης περιφέρειας διευθύνονται ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην τῆς περιφέρειας αὐτῆς. Μόνον τὰ Μοναστήρια τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἔχουν ἰδικὴν τῶν ἀνεξάρτητον Κυβέρνησιν, εἰς τὴν ὁποίαν οὐτε τὸ Κράτος δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίη.

Ἐρωτήσεις: 1) Διατί ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔγινεν Αὐτοκέφαλος; 2) Τί σημαίνει Αὐτοκέφαλος; 3) Τί δεσμοὺς ἔχει τώρα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον; 4) Τί εἶναι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἀπὸ ποίους ἀποτελεῖται; 5) Ποῖος εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας ἐκάστης Ἐπαρχίας; 6) Τί εἶναι τὸ Ἐνοριακὸν Συμβούλιον; 7) Πῶς διοικοῦνται τὰ Μοναστήρια;

ΤΑ ΑΛΛΑ ΟΡΘΟΔΟΞΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία περιλαμβάνει ὅλα τὰ παλαιὰ Πατριαρχεῖα, δηλαδὴ τῶν Ἱεροσολύμων, τῆς Ἀντιοχείας, τῆς Ἀ-

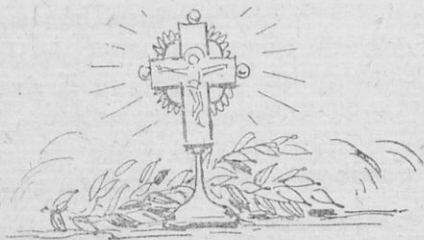
λεξανδρείας και τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ὀνομάζεται **Οἰκουμενικόν**, διότι εἶναι ἡ πνευματικὴ κεφαλὴ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τὰ Πατριαρχεῖα αὐτὰ σήμερον δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν πιστῶν ποὺ εἶχον πρὸ τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ Μωαμεθανισμοῦ. Εἰς τὰς χώρας ποὺ αὐτὰ ἐδρεύουν πλεονάζει τὸ Ἀραβικὸν καὶ τὸ Τουρκικὸν στοιχεῖον, οἱ δὲ Χριστιανοὶ ἀποτελοῦν μειονότητα.

Εἰς τὰς χώρας ὅμως τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι. Χῶραι μὲ χριστιανικὸν ὀρθόδοξον πληθυσμὸν, ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἡ Βουλγαρία, ἡ Γιουγκοσλαβία, ἡ Ρουμανία καὶ ἡ Ρωσία. Αἱ Ἐκκλησίαι αὐταὶ εἶναι ἀνεξάρτηται, ἀλλὰ ἀναγνωρίζουν τὴν πνευματικὴν ἀρχηγίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

Εὐχὴ ἕλων τῶν Χριστιανῶν εἶναι νὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα νὰ ἐνωθοῦν ὅλαι αἱ Ἐκκλησίαι εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν, ἀφοῦ μία εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἐρωτήσεις: 1) Διατί τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ὀνομάζεται **Οἰκουμενικόν**; 2) Ποῖα ἄλλα Πατριαρχεῖα ὑπάρχουν; 3) Ποῦ εἶναι συγκεντρωμένοι οἱ περισσότεροι ὀρθόδοξοι Χριστιανοί; 4) Προσπαθῆστε νὰ ἐξηγήσετε μόνοι σας τί σημαίνει: «κατὰ τὴν πρεσβεῖα τῆς ἀοχιερωσύνης».

15. ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ

ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους, τὸ βάπτισμα ἐγίνετο κατὰ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν. Διότι ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε πρῶτα νὰ μάθῃ καλὰ τὸ νόημα τοῦ Χριστιανισμοῦ, νὰ πιστεύσῃ πραγματικῶς καὶ νὰ γίνῃ ἄξιος διὰ νὰ εἰσεέλθῃ εἰς τὴν μεγάλην Χριστιανικὴν Οἰκογένειαν, τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ διδασκαλία ποὺ παρηκολούθει ὁ υποψήφιος Χριστιανὸς ὠνομάζετο **Κατήχησις** καὶ ὁ μαθητὴς **κατηχούμενος**.

Ἀργότερα ὅμως, ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ προώρου θανάτου, ποὺ θὰ εἶχε ὡς συνέπειαν νὰ μὴ προφθάσῃ κανεὶς νὰ βαπτισθῇ, ἡ Ἐκκλησία ἀπεφάσισε νὰ βαπτίζωνται οἱ ἄνθρωποι ὅταν εἶναι νήπια.

Δυστυχῶς ὅμως τὸ μέτρον αὐτό, ποὺ εἶναι ὀρθὸν ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν, ἔχει ἐν μέγα μειονέκτημα. Ὅτι γίνεται δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος Χριστιανός, προτοῦ γνωρίσῃ τὴν πίστιν εἰς τὸν Χριστόν. Βεβαίως, τὸ καθήκον αὐτό, δηλαδὴ τὴν χριστιανικὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ βαπτισθέντος, τὸ ἀναλαμβάνει ὁ ἀνάδοχος, ὅπως θὰ μάθετε εἰς τὸ μᾶθημα τῆς Κατηχήσεως. Ἀλλὰ οἱ ἀνάδοχοι, συνήθως, μετὰ τὸ βάπτισμα, δὲν ἐνδιαφέρονται καὶ τόσον διὰ τὴν τύχην τοῦ ἀναδεκτοῦ των. Τοιοῦτοτρόπως, συμβαίνει ὥστε πλῆθος Χριστιανῶν νὰ μεγαλώνουν χωρὶς ποτὲ νὰ μάθουν λεπτομερῶς τὸ νόημα τοῦ Χριστιανισμοῦ, χωρὶς νὰ εὑρεθῇ κανεὶς νὰ ἀνοιξῇ ἐμπρὸς των τὸν δρόμον τῆς ἀληθινῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Γίνονται δηλαδὴ οἱ ἄνθρωποι μόνον κατὰ τύπους **Χριστιανοί**, ἐνῶ εἰς τὴν οὐσίαν ἡ ζωὴ των εἶναι ἀδιάφορος διὰ τὸν Χριστόν, καί, τὸ φοβερώτερον, πολλάκις εἶναι ἀντιχριστιανικὴ.

Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ εὑρεθῇ ἕνας τρόπος, ὥστε ὁ μικρὸς Χριστιανός,

Α. Γ. Καλογεροπούλου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία

καθώς μεγαλώνει, να γνωρίζη ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν ὀφαιότητα τῆς πίστεως, τὸ μεγαλεῖον τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, τὴν ψυχικὴν ὁροσίαν τῆς μορφώσεως εἰς τὸν Κύριον.

Βεβαίως, εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ὁ λαὸς τῆς εἶναι βαθύτατα χριστιανικός, οἱ γονεῖς φροντίζουν καὶ ἐνδιαφέρονται δι' αὐτὸ τὸ τόσον σπουδαῖον ζήτημα. Ἡ ἑλληνικὴ οἰκογένεια εἶναι πολὺ συνδεδεμένη μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ὅλοι σας θὰ ἐνθυμήσθε, παιδιά, ὅτι τὰς πρώτας διηγήσεις διὰ τὸν Κύριον καὶ διὰ τὰ θαύματά Του, τὴν διδασκαλίαν Του, θὰ τὰς ἔχετε ἀκούσει ἀπὸ τὸν πατέρα σας ἢ τὴν μητέρα σας. Δυστυχῶς ὅμως, ὁ πολὺς κόπος τῶν γονέων καὶ πολλαὶ ἄλλαι αἰτίαι καὶ ἀφορμαί, τοὺς ἐμποδίζουν καὶ δὲν τοὺς ἀφήνουν ἕσον καιρὸν θὰ ἤθελον διὰ τὴν χριστιανικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν παιδιῶν των.

Υπάρχει ὅμως καὶ τὸ Σχολεῖον. Ἀπὸ τὰς μικρὰς - μικρὰς τάξεις, τὸ Σχολεῖον φροντίζει διὰ τὴν χριστιανικὴν ἀγωγήν τῶν μαθητῶν, διὰ τὴν διδασκαλίαν ὅλων τῶν γνώσεων ποὺ πρέπει νὰ ἔχη ὁ καλὸς Χριστιανὸς καὶ τὴν ἐφαρμογὴν εἰς τὴν πράξιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου.

Ἀλλὰ ἡ χριστιανικὴ ζωὴ εἶναι κάτι ποὺ ἔχει μέσα του μεγάλον πλοῦτον καὶ ἀπέραντον ὀφαιότητα. Συγχρόνως ὅμως ἔχει καὶ πολλὰς δυσκολίας. Διότι πάντοτε τὸ καλὸν εἶναι δύσκολον. Δὲν εἶπεν ὁ Κύριος ὅτι εἶναι στενὴ ἡ πύλη διὰ νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς εἰς τὸν Παράδεισον; Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐνοούσε. Χρειάζεται προσπάθεια ὄχι μόνον διὰ νὰ μάθῃ τὸ Χριστιανόπουλο τί πρέπει νὰ κάμῃ, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ συνηθίσῃ νὰ τὸ κάμῃ.

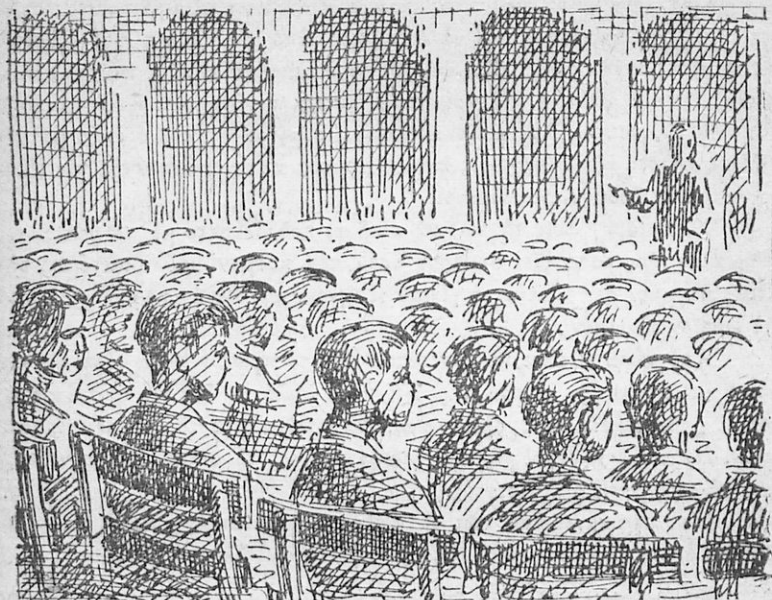
Δι' αὐτὸ, ἡ Ὀρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία μας ἀπησχολήθη πολὺ μετὰ τὸ ζήτημα τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν τῆς Πατρίδος μας. Μετὰ τὴν εὐλογίαν Τῆς λοιπὸν ἰδρῦθησαν τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, ποὺ ἡ ἐπιτυχία των εἶναι καταπληκτικὴ, καὶ, σχεδόν, μεγαλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλην χώραν.

Εἰς αὐτὸ τὸ μικρὸν βιβλίον μας, ὅπου εἶδομεν μετὰ μεγάλην συντομίαν τὴν Ἱστορίαν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, δὲν θὰ ἦτο σωστὸν νὰ μὴ συναντήσωμεν τίποτε δι' αὐτὴν τὴν μεγάλην καὶ σπουδαίαν δρᾶσιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Αὐτὰ τὰ Σχολεῖα λειτουργοῦν κάθε Κυριακῇ.

Τὰ παιδιά συγκεντρώνονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου, μετὰ τὴν βοήθειαν ἐνὸς διδασκάλου, γνωρίζουν σιγὰ - σιγὰ τὸ βαθὺ καὶ πραγματικὸν νόημα τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς.

Προσέξτε τὸ καλὰ αὐτὸ!

Τὰ παιδιά συγκεντρώνονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν... (Σελ. 82)

Σκοπὸς τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, δὲν εἶναι ἀπλῶς νὰ ἀποκτήσουν τὰ παιδιά μερικὰς χριστιανικὰς γνώσεις, ἀλλὰ κυρίως νὰ ζοῦν χριστιανικά. Νὰ ζοῦν ὡς Χριστιανοὶ πραγματικοὶ καὶ ὡς Ἕλληνες πραγματικοί. Νὰ ζοῦν τὴν ἀγάπην, τὴν εἰλικρίνειαν, τὴν ἀγνότητα. Νὰ μάθουν νὰ ζοῦν χωριστὰ τὸ καθένα, ἀλλὰ καὶ ὅλα μαζί, — μὲ τοὺς φίλους των, μὲ τὰς οἰκογενεῖας των, εἰς τὸ σχολεῖον, εἰς τὴν Κοινωνίαν, εἰς τὴν Πατρίδα, — τὴν ὀραίαν καὶ παλληκαρίσιαν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου ποῦ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸν Χριστόν. Τοῦ ἀνθρώπου ποῦ πολεμᾷ διαρκῶς διὰ τὸ καλύτερον, — τὸ ἰδικόν του, τῆς Πατρίδος του, τοῦ Κόσμου ὅλου!

Ἐπάνω ἀπὸ χίλια Κατηχητικὰ Σχολεῖα λειτουργοῦν σήμερον εἰς τὴν Πατρίδα μας.

Ἐπάνω ἀπὸ τριακοσίας χιλιάδας παιδιά φοιτοῦν εἰς αὐτά!

Ἡ Ἑλλάς εἶναι ὑπερήφανος δι' αὐτὸ τὸ μέγα ἔργον, ποῦ προετοιμάζει σιγὰ-σιγὰ ἓνα πραγματικὸν Χριστιανικὸν Πολιτισμόν. Ἡ Πατρίς μας, ἄλλην μίαν φοράν, πορεύεται τὸν μεγάλον δρόμον τῆς ἐκπολιτιστικῆς πρωτοπορείας.

Εἶναι ὄραϊον γὰ σκέπτεται κανεὶς μίαν κοινωνίαν ἀπολύτως Χριστιανικήν, ἓνα Κόσμον πού νά ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου. Οὔτε μίσος, οὔτε πάθος, οὔτε ψεύδη, οὔτε ὑποκρισία, οὔτε πόλεμος!

Ἀγάπη, γαλήνη, εὐκρίνεια, ἀγνότης, εἰρήνη καὶ καλὴ θέλησις. Οἱ ἄνθρωποι, ὅλοι μαζύ, ἐνωμένοι, δεμένοι σφικτὰ ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλον, φίλοι, ἀδελφια, χωρὶς ἀνταγωνισμούς, νά προχωροῦν εἰς τὸν ἴδιον φωτισμένον δρόμον, χαρούμενοι.

Ἔ, παιδιὰ! Σεῖς τὰ τωρινὰ παιδιὰ, πού βλέπετε μὲ τὰ μάτια σας τὸ κακὸν πού βασανίζει σήμερον ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἰδιαίτερος τὴν Πατρίδα μας, δὲν θέλετε νά γίνετε οἱ ἥρωες πού θὰ ἀγωνισθοῦν δι' αὐτὸ τὸ ὄραϊον ἰδανικόν;

Ἀπὸ τώρα πρέπει νά ἀρχίσετε. Καὶ τὸ πρῶτον βῆμα εἶναι νά κάμετε καλύτερον τὸν ἑαυτὸν σας. Νά εἰσθε καλὰ παιδιὰ εἰς τὸ σπίτι σας, καλοὶ μαθηταὶ εἰς τὸ σχολεῖον σας. Νά πολεμήσετε τὸ ψεῦδος, τὴν κακίαν. Νά εἰσθε καθαρὸι εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸ σῶμα. Καὶ τὴν ζωὴν σας νά τὴν φωτίξῃ ὁ Χριστός.

Πόσα περιμένει ἀπὸ σᾶς ἡ Ἑλλάς ἢ βασανισμένη ἀλλὰ τόσο ἐνδοξος! Πόσα περιμένει ἀπὸ σᾶς ἡ Εὐρώπη καὶ ὅλος ὁ Κόσμος!...

Ἐρωτήσεις: 1) Πηγαίνετε εἰς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον; 2) Τί νομίζετε, εἰσθε καλοὶ Χριστιανοί; 3) Κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθῆτε, σκέπτεσθε καθόλου πῶς ἐπεράσατε ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν σας; Ἄν τὸ κάμνετε αὐτό, θὰ ἰδῆτε πόσον θὰ ὠφεληθῆτε, διότι θὰ συνηθίσετε νά ἐλέγχετε τὸν ἑαυτὸν σας δι' ὅ,τι ἔχει κάμει. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἠμπορῆτε νά τὸν διευθύνετε σεῖς, καὶ ὄχι ἐκεῖνος σᾶς. Ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι — ἐπιστήμονες, πολιτικοί, στρατιωτικοί, καλλιτέχνη — πού θέλουν νά πηγαίνουν διαρκῶς ἐμπρός, πάντοτε τὸ βράδυ σκέπτονται πῶς ἐπεράσαν τὴν ἡμέραν των, κάμουν δηλαδὴ τὸν **ἀπολογισμὸν τῆς ἡμέρας**. Καὶ οἱ μεγάλοι ἥρωες τοῦ Χριστιανισμοῦ πάντοτε τὸ ἔκαμον: Ὁ Παῦλος, ὁ Πέτρος, οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι, οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, οἱ Πατέρες, οἱ Ἀσκηταί. 4) Θὰ ἠθέλατε, τώρα πού ἐτελειώσατε τὴν Ἐκκλησιαστικὴν σας Ἱστορίαν, νά μᾶς γράψετε ἓνα γράμμα καὶ νά μᾶς εἰπῆτε τί σᾶς ἄρεσε περισσότερο καὶ τί ὀλιγότερον μέσα εἰς αὐτὸ τὸ βιβλίον; Εἰσθε πιά ἀρκετὰ μεγάλα παιδιὰ καὶ ἠμπορεῖτε νά μᾶς εἰπῆτε καὶ σεῖς τὴν γνώμην σας.

1. Ἡ Ζωὴ τοῦ Χριστοῦ	Σελ.	5
2. Ἡ Πεντηκοστὴ	»	7
3. Ἡ Ζωὴ τῶν πρώτων Χριστιανῶν		
Α'. Ἀγάπαι	»	9
Β'. Οἱ ἑπτὰ Διάκονοι	»	11
Γ'. Ὁ Προτομάρτυς Στέφανος	»	12
4. Ὁ Σαοῦλ	»	14
Α'. Τὸ Φῶς τῆς Δαμασκοῦ	»	15
Β'. Εἰς τὴν Συναγωγὴν τῆς Δαμασκοῦ	»	17
Γ'. Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα	»	17
5. Τὸ τεράστιον Ἔργον τοῦ Παύλου		
Α'. Ἡ πρώτη Ἀποστολικὴ Περιοδεία		
α) Εἰς τὴν Κύπρον	»	19
β) Εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν	»	20
Β'. Ἡ δευτέρα ἀποστολικὴ περιοδεία	»	21
α) Εἰς τὴν Ἑλλάδα	»	22
β) Ὁ ἄγνωστος Θεὸς	»	23
γ) Εἰς τὴν Κόρινθον	»	24
Γ'. Ἡ τρίτη Ἀποστολικὴ Περιοδεία	»	25
Δ'. Τὰ τελευταῖα Ταξίδια	»	27
Ε'. Τὸ Ἔργον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου	»	27
6. Οἱ Δώδεκα Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου		
Α'. Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος	»	29
Β'. Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας	»	30
Γ'. Ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Λουκάς	»	31
Δ'. Οἱ ἄλλοι Ἀπόστολοι	»	31
7. Ἡ Ὄργάνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν	»	33
Οἱ Διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν	»	34

· Ὁ Ἅγιος Δημήτριος	»	37
· Ὁ Ἅγιος Γεώργιος	»	39
8. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐπίσημος Ἐρησκέια		
Α'. Ὁ Μεγάλος Κωνσταντῖνος.....	»	41
Β'. Ἡ Ἁγία Ἑλένη καὶ ὁ Τίμιος Σταυρὸς.....	»	43
Γ'. Ὁ Ἄρειος καὶ ἡ πρώτη Οἰκουμ. Σύνοδος.....	»	44
Δ'. Ὁ Μακεδόνιος καὶ ἡ δευτέρα Οἰκ. Σύνοδος.....	»	46
Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως	»	46
9. Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι		
Α'. Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος	»	48
Β'. Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι.....	»	49
α) Ὁ Μέγας Βασίλειος	»	53
β) Γρηγόριος ὁ Θεολόγος	»	54
γ) Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος	»	54
10. Οἱ Διάδοχοι τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου		
Α'. Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης	»	58
Β'. Θεοδοσίος ὁ Α'.....	»	59
Γ'. Ἰουστινιανὸς—Ἁγία Σοφία.....	»	60
Δ'. Ἡράκλειος	»	62
· Ἡ Ὑψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.....	»	62
· Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος.....	»	63
11. Ὁ Μοναχικὸς Βίος—Ἀσκηταὶ		
Α'. Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος	»	65
12. Εἰκονομαχία		
Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας.....	»	67
13. Τὸ Σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὁ Φώτιος.....	»	69
· Ὁ Ἐκχριστιανισμὸς τῶν Σέρβων καὶ τῶν Βουλγάρων.....	»	70
· Ἐκχριστιανισμὸς τῶν Ρώσων.....	»	72
14. Ἐρησκευτικὴ Μεταρρύθμισις.....	»	73
· Ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλ. Ἐκκλησία κατὰ τὰ χρόνια τῆς		

		87
Τουρκοκρατίας	»	75
Ἡ Ἐκκλησία μας κατὰ τὴν Κατοχὴν	»	77
Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος	»	78
Τὰ ἄλλα Ὀρθόδοξα Πατριαρχεῖα καὶ Ἐκκλησίαι	»	79
15. Ἡθικοθρησκευτικὴ μόρφωσις τῶν Ἑλληνοπαίδων		
Κατηχητικὰ Σχολεῖα	»	81

Βιβλία για Σχολικές Γιορτές

Παιδική άνθολογία	Ἀντιγόνης Μεταξᾶ	Δοχ.	30000
Ἀπόψε ἔχουμε θέατρο	Δημ. Μοναστηριώτη	»	8000
Παίζουμε θέατρο ;	Δημ. Μοναστηριώτη	»	4000
Ἀνοίγει ἡ σκηνή μας	Ἰ. Μπουκουβάλα-Ἀναγνώστου	»	10000
Τὰ παιδιὰ κάνουν θέατρο	»	»	5000
Θέατρο γιὰ τὰ παιδιὰ	Πηνελόπης Μαξίμου	»	8000
Σχολικὲς Γιορτὲς	Ἰ. Μπουκουβάλα-Ἀναγνώστου	»	4000
Τελειώνοντας τὸ Σχολεῖό μας	Στρατῆ Παπαδάκη	»	4000
Τὸ ἀγόρι τῆς Ἑλληνίδας	Κ. Μάκιστου	»	4000
Ἡ Δίκη τῆς κυρᾶ Γραμματικῆς	Μ. Αὔγερινου	»	1500
Ἡ Α. Μ. ὁ Γιαννάκης	»	»	1500
Οἱ ἐξετάσεις	»	»	1500
Ἡ μικρούλα ἡ Μαρούλα	»	»	1500
Ἐλεῖζαρ (Παραμυθόδραμα)	Δ. Μοναστηριώτη	»	2500

Τὰ ἀνωτέρω βιβλία εἶναι τὰ καταλληλότερα γιὰ τὶς σχολικὲς γιορτὲς.

Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν εἰς τὸν προεμβάζοντα τὴν ἀξίαν των διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς ἐπ' ὄνοματι

Ἐκδοτικοῦ Οἴκου Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗΣ & ΥΙΟΙ
 Ἀριστείδου 6 — Ἀθήνας

0020561044
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗΣ & ΥΙΟΙ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 6 - ΑΘΗΝΑΙ

Νέα Βοηθητικά Βιβλία

Α. 'Αλοΐζου - Γ. Σακκιά

Παλαιά Διαθήκη	Γ'	τάξεως
Καινή Διαθήκη	Δ'	
'Εκκλ. 'Ιστορία	Ε'	
Λειτουργική και Κατήχηση	ΣΤ'	

Α. 'Αλοΐζου

'Ελληνική 'Ιστορία	Γ'	
'Αρχαία 'Ελλάδα	Δ'	
Βυζαντινή 'Ιστορία	Ε'	
Νεώτερη 'Ελλάδα	ΣΤ'	
Γεωγραφία 'Ελλάδος	Δ'	
Γεωγραφία 'Ηπειρώων	Ε'	
Γεωγραφία Εδωφής	ΣΤ'	
Γραμματική Δημοτικής	Γ'-Δ'	
Γραμμ. Καθαρευούσης	Ε'-ΣΤ'	
Ζωολογία	Ε'-Δ'	
Ζωολογία	Ε'-ΣΤ'	
Φυτολογία	Γ'-Δ'	
Φυτολογία	Ε'	
Φυτολογία	ΣΤ'	
Φυτολογία	Ε'-ΣΤ'	
Φυσική 'Ιστορία	Γ'	
Φυσική 'Ιστορία	Δ'	
Φυσική 'Ιστορία	Ε'	
Φυσική 'Ιστορία	ΣΤ'	
Πειραματική	Ε'	
Πειραματική	ΣΤ'	
Χημεία	ΣΤ'	
Χημεία	Ε'-ΣΤ'	
Χημεία	Ε'	
Πειραματική και Χημεία	Ε'	
Πειραματική και Χημεία	ΣΤ'	
'Αριθμητική & Προβλήματα	Γ'	
'Αριθμητική & Προβλήματα	Δ'	
'Αριθμητική & Προβλήματα	Γ'-Δ'	
Γεωμετρία	Ε'-ΣΤ'	

Σ. 'Αλοΐζου - Γ. Σακκιά

Γεωγραφία Στερεάς 'Ελλάδος	Γ'	
Γεωγραφία Πελοποννήσου	Γ'	
Γεωγραφία Μακεδονίας	Γ'	

Μ. Λιουδάκη - Σ. 'Αλοΐζου

Παλαιά Διαθήκη	Γ'	
Καινή Διαθήκη	Δ'	
'Εκκλ. 'Ιστορία	Ε'	
Λειτουργική και Κατήχηση	ΣΤ'	
'Αριθμητική & Προβλήματα	Ε'	
'Αριθμητική & Προβλήματα	ΣΤ'	
'Αριθμητική & Προβλήματα	Ε'-ΣΤ'	
Γεωμετρία	Ε'-ΣΤ'	

Ε. Χατζηγιάνην - Σ. 'Αλοΐζου

Μαθήματα Χημείας	Ε'	
Μαθήματα Χημείας	ΣΤ'	
Μαθήματα Χημείας	Ε'-ΣΤ'	

Γ. Σακκιά

Μυθικά Χρόνια	Γ'	
'Ιστορικά Χρόνια	Δ'	
Βυζαντινά Χρόνια	Ε'	
Νεώτερα Χρόνια	ΣΤ'	
Γεωγραφία 'Ηπειρώων	Ε'	
Γεωγραφία Εδωφής	ΣΤ'	
Γεωμετρία	Ε'	
Γεωμετρία	ΣΤ'	

Σακκιά - Πικλάρη - Ξηροτύρη

Φυσική 'Ιστορία	Ε'	
Φυσική 'Ιστορία	ΣΤ'	

Κ. Στεργιοπούλου - Γ. Σακκιά

'Αριθμητική & Προβλήματα	Γ'	τάξεως
'Αριθμητική & Προβλήματα	Δ'	
'Αριθμητική & Προβλήματα	Ε'	
'Αριθμητική & Προβλήματα	ΣΤ'	
Φυσ. Πειραματική	Ε'-ΣΤ'	
Χημεία	Ε'-ΣΤ'	
Πειραματική και Χημεία	Ε'	
Πειραματική και Χημεία	ΣΤ'	

Β. Παπαγεωργίου - Γ. Σακκιά

Γεωγραφία 'Ελλάδος	Γ'-Δ'	
Γραμματική Δημοτικής	Γ'-Δ'	
Γραμματ. Καθαρευούσης	Ε'-ΣΤ'	

Α. Γ. Καλογεροπούλου

Παλαιά Διαθήκη	Γ'	
Καινή Διαθήκη	Δ'	
'Εκκλησιαστική 'Ιστορία	Ε'	
Λειτουργική & Κατήχησις	ΣΤ'	

Χαρ. Δημητρακοπούλου

Ποιήματα & Προσευχές	Α'-ΣΤ'	
Παλαιά Διαθήκη	Γ'	
Καινή Διαθήκη	Δ'	
'Εκκλησιαστική 'Ιστορία	Ε'	
Λειτουργική & Κατήχησις	ΣΤ'	
Εδωγγελικά Περιόλαι	Ε'-ΣΤ'	

Δ. Ζήση

Γραμματική τής Νεοελληνικής Γλώσσης	Γ'-Δ'	
-------------------------------------	-------	--

Σ. Παπαδάκη - Χ. Πάτον

Πατριδωνοσία	Α'	
Πατριδωνοσία	Β'	
Πατριδωνοσία	Γ'	

Α. Βογιατζή

Διηγήσεις για τούς Θεούς και 'Ηρώες	Γ'	
Οι 'Αρχαίοι 'Ελληνες	Δ'	

Ε. Καλλιτάκη

Γεωγραφία Κρήτης	Γ'-Δ'	
------------------	-------	--

Ο. Κοκκινάκη - Ε. Καλλιτάκη

Καινή Διαθήκη	Δ'	
'Ιστ. 'Αρχ. 'Ελλάδος	Δ'	

Πάτον - Πλέσσα

Γραμματ. Καθαρευούσης	Ε'-ΣΤ'	
-----------------------	--------	--

Χ. Κακουλάκη

Ζωολογία	Γ'-Δ'	
Ζωολογία	Ε'-ΣΤ'	
Φυτολογία	Ε'-ΣΤ'	
Φυσική 'Ιστορία	Ε'	
Φυσική 'Ιστορία	ΣΤ'	

Ν. 'Αμπατζόγλου

Θεοί και 'Ηρώες	Γ'	
Καινή Διαθήκη	Δ'	

Στρατή Παπαδάκη

Γραμματική Δημοτικής	Γ'-Δ'	
'Αριστέης Δημητρακοπούλου	Ε'	

Γραμματική Δημοτικής

Γραμματική Δημοτικής	Δ'-ΣΤ'	
----------------------	--------	--

Π. Βαβουλά

Για να μάθεις ορθογραφία.		
(Γραμματ. Δημοτικής)	Δ'-ΣΤ'	

